

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์	หัวหน้าโครงการวิจัย
รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จิตวิตร์	ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม ไตรรัตน์	ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ผู้ร่วมวิจัย
อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย	ผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประจำปีงบประมาณ 2554

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำนำ

การวิจัยการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เล่มนี้เป็นการประเมินหลักสูตรปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หลังจากที่จัดการเรียนการสอนมาครบ 5 ปี การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ มีเป้าหมายสำคัญคือเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มิใช่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจับผิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam (2004) ที่ว่า “Evaluation is most important purpose is not to prove but to improve” การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ต้องการวิเคราะห์ผลที่ได้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร โดยใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam และได้ใช้แนวคิดที่มีการขยาย Model เป็น CIPPIEST ให้ครอบคลุมการประเมินทั้งด้านบริบท ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการขยายผล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร ศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ผลจากการประเมินหลักสูตร จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสู่การปฏิบัติที่พึงประสงค์ เนื่องจากหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลต่างๆ จากผู้เรียน ผู้สอน ศิษย์เก่า ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักศึกษาปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิราพร รามศิริ ที่ได้ช่วยรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ การพิมพ์ และการตรวจทาน รูปเล่มงานวิจัยสำเร็จดังประสงค์

ขอขอบคุณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ และเหนืออื่นใด ความสำเร็จจากผลการประเมินหลักสูตรครั้งนี้จะช่วยพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.มาเรียม นิลพันธุ์)

หัวหน้าโครงการวิจัย

21 พฤศจิกายน 2554

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ฅ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ค
สารบัญภาพ	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ความสำคัญของการวิจัย	12
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
หลักสูตร	14
การประเมินหลักสูตร	24
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
3 วิธีดำเนินการวิจัย	85
ขอบเขตการวิจัย	85
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97

บทที่

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	104
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา และแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร.....	146
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	154
สรุปผลการวิจัย	155
อภิปรายผล	158
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	167
ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้.....	167
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	168
บรรณานุกรม	169
ภาคผนวก	174
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	175
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	177
ประวัติคณะผู้วิจัย	197

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	7
2	การประเมินหลักสูตรเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร	55
3	บทบาทการประเมินหลักสูตรในแต่ละช่วง.....	56
4	วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรในแต่ละด้านตามแนวคิดของCIPP	57
5	ขอบเขตการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล	87
6	ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต	99
7	ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา.....	100
8	ข้อมูลทั่วไปของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์	101
9	ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	103
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในภาพรวม.....	105
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนด้านบริบท (C: Context Evaluation).....	108
12	ผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชา ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของ บัณฑิต นักศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิ	112
13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตนักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input Evaluation).....	126
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านกระบวนการ (P: Process Evaluation).....	129

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านผลผลิต(P: Product Evaluation).....	133
16	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านผลกระทบ (I:Impact Evaluation).....	136
17	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness Evaluation).....	138
18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation).....	141
19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ด้านการถ่ายโยงความรู้ (T: Transportability Evaluation)	144
20	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตร ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	146
21	รายละเอียด โครงสร้างหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน แบบ 1 และ แบบ 2	149

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา.....	40
2	รูปแบบการประเมินของ Provas.....	46
3	ประเภทและความสัมพันธ์ของ Stufflebeam ต่อสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่จริง.....	48
4	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลกับการตัดสินใจ.....	52
5	สภาพที่เกิดขึ้นจริงกับการคาดหวังในการประเมินหลักสูตร.....	56
6	ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในภาพรวม และรายด้าน 8 ด้าน	107

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
คำสำคัญ	การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์	หัวหน้าโครงการวิจัย
	รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาข์ จิตวิตร์	ผู้ร่วมวิจัย
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม โตรัตน์	ผู้ร่วมวิจัย
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาปนีย์ ธรรมเมธา	ผู้ร่วมวิจัย
	อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย	ผู้ร่วมวิจัย
ปีที่พิมพ์เผยแพร่	พ.ศ. 2554	

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPP/EST Model เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตร สอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร, คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร, ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ใช้บัณฑิต, นักศึกษา และบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน/

กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ และ คณะกรรมการ
ดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุดคือวัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ข้อที่
มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มี
ศักยภาพที่เหมาะสม

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ
อย่างชัดเจนเหมาะสม

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายข้อพบว่า บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ
มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
ที่สุด

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิต ได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไป
สร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อ
การดำเนินงานของหน่วยงาน ได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อ
พิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ด้านวิชาการภายในหน่วยงาน

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพ

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
และประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชน โดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและ
ทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร(แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป รายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเป็นรายวิชาเดียวกัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ ห้องสืบค้นข้อมูล มีสื่อ อุปกรณ์ ไม่เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า และขาดความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ควรจัดอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อการเรียนรู้ ตำรา เอกสาร วารสารในห้องสมุด มหาวิทยาลัยขาดความทันสมัย ควรมีการประสานงานสั่งซื้อ หนังสือ วารสาร ตำราต่างๆ ให้มากขึ้น

3. ด้านกระบวนการ พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ

การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ของตนเองในแต่ละด้าน

การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) มีความยืดหยุ่นมากเกินไปจนทำให้ขาดความเป็นระบบ ควรกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ทุกกลุ่มวิชา ไม่ขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละบุคคล

Abstract

- Research title :** The Curriculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education Silpakorn University
- Key words :** Curriculum Evaluation / Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction
- Researcher :** Asst. Prof. Maream Nillapun, Ed.D
Assoc. Prof. Wisa Chatiwat, Ph.D
Asst. Prof. Sa-ngiam Torat, Ph.D
Asst. Prof. Thapanee Thammetra, Ph.D
Siriwan Vanichwatanavorachai, Ph.D
- Year :** 2011

The research of the curriculum evaluation on doctoral of philosophy program in curriculum and instruction, faculty of education Silpakorn university. The purposes of this reserach were to 1) evaluate the curriculum on doctor of philosophy program in curriculum and instruction, faculty of education Silpakorn university in context, input, process, product, impact, effectiveness, sustainable and transportability. 2) study problems and guidelines to improve the doctoral of philosophy program in curriculum and instruction. The research staff conducted a curriculum evaluation on doctor of philosophy program in curriculum and instruction by using the Danial L.Stufflebeam evaluation method and the CIPPIEST Model. The data were collected by using questionnaire and interview the people who involved in the curriculum using for their opinions on the matter. There were 6 groups of people were involved in the curriculum using. They were executives, committee members/routine curriculum instructors, instructors/considering thesis committee members, educates' employers, students and graduates. The instruments used in the study included the questionnaire, the interview form and the document check form. The collect data were analyzed by using percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and content analysis.

The results of the research were as follows : -

1. The result of the curriculum evaluation on doctor of philosophy program in curriculum and instruction, faculty of education Silpakorn university as a whole found that the graduates, the students, the instructors/the committee for thesis reviewing, the conducting committee/the routine instructor, the university executives the faculty executives and the graduates' employers showed their opinions appropriate at the high level.

2. The results of the context evaluation found that the curriculum was appropriate at the high level. But when considered in each item, the item on the purpose of the curriculum that appropriate the present condition was at the highest level.

3. The results of the input found that the curriculum appropriate was at the high level. When considered as individual item, the mean of the item about the qualification, knowledge, experience of academic works and the appropriate potency of the instructors' researches was at the highest level.

4. The results of the process as found that the curriculum was appropriate at the high level. The highest mean was the mean of the thesis advisors about checking and giving advice appropriate and clearly.

5. The results of the product aspect found that the appropriateness of the curriculum was at the high level, but when considering to the individual item found that the graduates thought that the graduated students had academic leadership, the ability of curriculum development and the ability of learning and teaching management were at the highest level.

6. The results of the impact aspect found that the curriculum was appropriate at the high level. The opinions of the graduates' employers about the curriculum were at the highest level as a whole. Considering each item found that the highest mean was about the graduate applying their knowledge to create academic works or learning and teaching innovations.

7. The result in the effectiveness aspect found that the curriculum was appropriate at the highest level. When considering about each item found that the highest mean was the graduates' work was the effect on academic efficiency of the organization.

8. The results of the sustainable aspect found that the curriculum was appropriate at the highest level. When considering about each individual item found that the highest mean was the career development.

9. The results of the transportability found that the curriculum was appropriate at the high level. When considering about each individual item found that the item on the graduates could apply the knowledge in working, getting along with the changing of the community need by adapting and applying related to the new concept and new theories.

The results of the problem study and the guideline improve of the curriculum on doctor of philosophy program in curriculum and instruction found that there were problems and some suggestion as follows :-

1. The context aspect found that the course structure in the curriculum (Plan 2) had too many credits, so the credits should be reduced by integrating the any overlapping courses into one course.

2. The aspect of the input factors found that some core courses had students with different basic knowledge. Therefore, there should be divided students into small groups depending on subjects on basic knowledge, or providing extra activities. The searching information room for the doctoral students was not equipped the appropriate instrument and difficult to link to the internet. The library of the university was out of date. Consequently, the program should cooperate with the librarians to buy more both titles and copies of text books, books, journals, and so on.

3. The process aspect found that learning and teaching process on the practicing courses of development and instruction were confusing. Because the courses were not clear both in practice and budget. The instructors should explain the students in advance to make them get ready in budget and time to study.

The systematic arrangement of the thesis advisors was not clear and getting along with the students' needs. The thesis advisors should accept the advisee according their specialty and experience of the advisors.

Qualifying examination was too flexible to systematize. The curriculum management committee should certainly define the criteria and the same standard in every subject branch not depend on each individual instructor.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งประกอบด้วย 1) กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ 2) กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ 3) กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งเปิดหลักสูตรจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 5 ปี ยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นทางการเป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และปัจจุบันมีการเปิดสอนเพิ่มอีก 2 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย กลุ่มวิชาการสอนสังคมศึกษา ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนซึ่งรับผิดชอบบริหารหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เห็นสมควรดำเนินการประเมินหลักสูตรดังกล่าว เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มาตรฐานตามปริญญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้รายงานการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” มีรายละเอียดที่แสดงถึงสาระสำคัญของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่จบการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 ถึง ปีการศึกษา 2554 จำนวน 39 คน
- 1.2 นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2553 จำนวน 103 คน
- 1.3 ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชา หลักสูตรและการสอน จำนวน 23 คน

1.4 ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน/กรรมการตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน

1.5 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน

1.6 คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 9 คน

2. ขอบเขตด้านการประเมิน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของDanial L. Stufflebeam
รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ
ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้

3.ขอบเขต ด้านเนื้อหา

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนครั้งนี้
กำหนดศึกษาผลการประเมินหลักสูตรใน 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่ม
วิชาการสอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจ
เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้สอน/กรรมการ
ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารมหาวิทยาลัย
ผู้บริหารคณะ และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์หลักสูตร
เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิต
ทั้งหมด

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความ
เหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณวุฒิ ความรู้

ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีห้องปฏิบัติการจุดเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องลงทะเบียน ต่าง ๆ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ มีความคิดเห็นว่าการบวนการของหลักสูตรมีความเหมาะสม แต่ควรเน้นให้ผู้เรียน ได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษา ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่าง ๆ ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาวิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการศึกษาดูงานในประเทศ

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไป

ปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุง และการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านหลักสูตรการสอน และการนิเทศ

ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป เห็นควรให้ลดจำนวนหน่วยกิตโดยปรับความซ้ำซ้อนในบางรายวิชา นอกจากนี้ในบาง รายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเป็นรายวิชาเดียวกัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นฐานความรู้ แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตาม ระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ความรู้ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน ควรมีการสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยี และจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน นักศึกษากลุ่มที่เรียนภาษาอังกฤษ มีความ แตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างมาก ควรจัดกลุ่มเรียนตามความสามารถ หรือจัดการเรียนการสอน เพิ่มเติมในช่วงปิดภาคเรียน ห้องสืบค้นข้อมูล มีสื่อ อุปกรณ์ ไม่เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า และ ขาดความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต ควรจัดอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อการเรียนรู้ ตำรา เอกสาร วารสารในห้องสมุด มหาวิทยาลัย ขาดความทันสมัย ควรมีการประสานงานสั่งซื้อ หนังสือ วารสาร ตำราต่างๆ เพิ่มเติม และมีจำนวนสำเนา(Copy) ให้มากขึ้น

3. ด้านกระบวนการ พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการ พัฒนาหลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ และเกี่ยวข้องกับงบประมาณ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษา เตรียมความพร้อมและงบประมาณ กรณีภาคพิเศษ เวลาเรียนในห้องเรียนวันละ 6 ชม. ในวันเสาร์- อาทิตย์ ไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาในระดับปริญญาเอก ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการ สืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น

การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของตนเองในแต่ละด้าน

การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) มีความยืดหยุ่นมากเกินไปจนทำให้ขาดความเป็นระบบ ควรกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ทุกกลุ่มวิชา ไม่ขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละบุคคล

เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดจิตบริการ(ภาควิชา, บัณฑิตวิทยาลัย) เวลาทำการไม่สอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษา ภาควิชาควรกำหนดวัน- เวลา ให้บริการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษา โดยเฉพาะการให้บริการด้านธุรการ/ วิชาการ เจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถตอบคำถามได้ และเจ้าหน้าที่ควรมีจิตบริการกับนักศึกษาทุกคน

4. ด้านผลผลิต พบว่านักศึกษาปริญญาเอกบางคนแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ จึงควรสร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก

5. ด้านผลกระทบ พบว่าขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทีนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้นทางควรสนับสนุนการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

ผลจากการวิจัยการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท บางรายวิชาเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นควรบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงเป็นรายวิชาเดียวกัน และควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามพื้นฐานความรู้ความสามารถ สำหรับการศึกษในบางรายวิชา เช่น วิชาภาษาอังกฤษ และ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เป็นต้น

2. ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ก็ต่ำกว่าด้านอื่นๆ โดยพบว่า ห้องเรียน ห้องศึกษาค้นคว้า/ห้องสืบค้นข้อมูลมีสื่อ อุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการใช้งาน ขาดการดูแลรักษาไม่เอื้อต่อการใช้งาน ดังนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ควรเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในสภาพใช้งานอยู่เสมอ

3. ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลกระทบ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทีนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้น ทางคณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรประสาน

ความร่วมมือ กับ บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชา และคณะในการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับการ
นำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ ทั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักศึกษาทราบ
และมีการติดตามข้อมูลด้านนี้เป็นระยะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยจำแนกตามกลุ่มวิชา
2. ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยกำหนดขอบเขตการประเมินตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) และคุณภาพบัณฑิตระดับปริญญาเอก ตามเกณฑ์การประเมินของ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
3. ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ใน
ลักษณะของการวิพากษ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต มาให้ข้อคิดเห็น และการเก็บ
รวบรวมข้อมูลควรมีการรวบรวมข้อมูลทางระบบออนไลน์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาการในด้านต่างๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมเป็นอย่างมาก การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือชี้้นำในการพัฒนาคนในชาติ ให้มีความเจริญทางด้านความคิด สติปัญญาเพื่อให้ก้าวทันความเจริญและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม สิ่งที่สำคัญในการศึกษาได้รับคือ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณสมบัติต่างๆ ครอบคลุมตามที่หลักสูตรต้องการและตามความคาดหวังของสังคม องค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพคือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วิธีการหรือกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เปรียบเสมือนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา (Beauchamp 1981: 28) หลักสูตรที่มีคุณภาพเมื่อนำไปใช้ต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นปัจจุบัน การประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอเป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งของแผนนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนที่ระบุว่า สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนและการปฏิบัติการที่ดีเกี่ยวกับหลักสูตรมีเกณฑ์ระบุว่า ควรมีการประเมินหลักสูตรในทุก ๆ หนึ่งรอบการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลัก คือการผลิตบัณฑิต โดยเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่างๆ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ในส่วนปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ต้องมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างอิสระรวมทั้งมีความ

สามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ และเพื่อให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF : HEd) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิต รวมทั้งใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ) [Online] <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>

มหาวิทยาลัยจึงต้องพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ระดับสากล รูปแบบการประเมินคุณภาพมุ่งเน้นไปที่การควบคุมคุณภาพในองค์ประกอบที่จะมีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต (วันชัยศิริชนะ 2540: 16) และองค์ประกอบของคุณภาพที่สำคัญยิ่งคือ หลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดทิศทางและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต ตามที่มุ่งหวังไว้เมื่อเปิดดำเนินการหลักสูตร และหลักสูตรที่สร้างขึ้นแล้วนั้นมีความจำเป็นต้องพัฒนาต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมินซึ่งการประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่จะประเมิน (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2537:217) การประเมินหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากผู้ใช้หลักสูตรจะประเมินเพื่อพิจารณาตรวจสอบระบบการบริหารหลักสูตร เพื่อปรับปรุงคุณภาพตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังต้องปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2548:17 และมาเรียม นิลพันธ์ 2553:31) เพื่อให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

จากการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งประกอบด้วย 1) กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ 2) กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ 3) กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งเปิดหลักสูตรจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 5 ปี ยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นทางการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และปัจจุบันมีการเปิดสอนเพิ่มอีก 2 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย กลุ่มวิชาการสอนสังคมศึกษา ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนซึ่งรับผิดชอบบริหารหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เห็นสมควรดำเนินการประเมินหลักสูตรดังกล่าว เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้มาตรฐานตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการประเมินหลักสูตร โดยมากมักมีรูปแบบ (Model) ต่างๆ เพื่อการประเมิน เช่น รูปแบบที่ยึดเป้าหมายเป็นฐาน (Goal Based Model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler, 1969) โพรวัส (Provus, 1971) รูปแบบตอบสนอง (Responsive Model) ตามแนวคิดของ สคริฟเวน (Scriven, 1973) สเตค (Stake, 1975) รูปแบบที่ยึดผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) ตามแนวคิดของ ไฮสเนอร์ (Eisner, 1975) และรูปแบบที่ยึดการตัดสินใจ (Decision Making Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) ที่เรียกว่า CIPP Model การประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam ที่มีชื่อว่า CIPP Model และต่อมาขยายผลที่ผลิตเป็น IEST อีก จึงเป็น CIPP IEST Model เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์ 2553 : 31-32)

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตาม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่ อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ/ คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอน/ จำนวน คุณภาพของผู้เรียน/ พื้นฐานความรู้ผู้เรียน สื่อ วัสดุ/ อุปกรณ์/ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เวลาและช่วงเวลา

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ สืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือ จุดเด่นจุดอ่อน หรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลายๆ วิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพัทธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ พฤติกรรม

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดโดยการขยาย ผลผลิต (Product: P) ออกเป็น IEST โดย

I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด

E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น

S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น

T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้

ผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model มีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) โดยส่วนใหญ่ขยายผลการประเมินผลผลิตครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ด้วย คือเน้นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาผลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อาจมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ

ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การมีงานทำ การได้รับรางวัล เกียรติยศ เกียรติบัตร การเป็นที่ยอมรับ การมีชื่อเสียงของสถาบัน การนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบการประเมินของ Danial L. Stufflebeam เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร เนื่องจากรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรการพิจารณาจะพิจารณาใน 8 ด้าน คือ

1. การประเมินบริบท (C: Context Evaluation) เป็น การประเมินความสอดคล้องชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริงสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน/สังคม เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างรายวิชา รายวิชาที่เปิดสอน และเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (I :Inputs Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยคุณวุฒิอาจารย์ พื้นฐานนักศึกษา และทรัพยากรในการดำเนินการตามหลักสูตร ได้แก่ เอกสารตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ และเทคโนโลยีการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3. การประเมินกระบวนการ (P: Process Evaluation)เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้สอน/ผู้เรียน ตลอดจนการบริการต่างๆ

4. การประเมินผลผลิต (P:Products Evaluation) เป็น การประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านความรู้ ความสามารถ การนำความรู้ในหลักสูตรไปใช้ในการทำงาน ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. การประเมินด้านผลกระทบ (I:Impact Evaluation)ได้แก่การประเมินผลงาน หรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำไปใช้ในการทำงาน หรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น เช่น การผลิตและเผยแพร่งานวิจัย หรือผลงานทางวิชาการ การยอมรับจากชุมชนและสังคม

6. การประเมินด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับตัวคุณูปบัณฑิตโดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในในองค์ความรู้ที่มีอยู่ ความ

เชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพด้านวิชาการ ด้านการจัดการ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ การดำเนินงานที่คุ้มค่า และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

7. การประเมินด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของบัณฑิต ในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางาน หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ

8. การประเมินด้านการถ่ายทอดโยงความรู้ (T: Transportability Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับบัณฑิต ในการถ่ายทอดความรู้ หรือขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีใหม่ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน การปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดโยงความรู้

2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1.1 บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่จบการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 ถึง ปีการศึกษา 2554 จำนวน 39 คน

1.2 นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2553 จำนวน 103 คน

1.3 ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชา หลักสูตรและการสอน จำนวน 23 คน

1.4 ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน

1.5 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 2 คน

1.6 คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 9 คน

2. ขอบเขตด้านการประเมิน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้

3. ระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554 – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 รวมระยะเวลา 6 เดือน

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนครั้งนี้ กำหนดศึกษาผลการประเมินหลักสูตร ใน 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งได้กำหนดเนื้อหาสำหรับการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตการประเมิน	ประเด็นการประเมิน
การประเมินด้านบริบท	1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2. โครงสร้างของหลักสูตร 3. นโยบาย 4. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 5. ความต้องการของหน่วยงาน/สังคม 6. เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขอบเขตการประเมิน	ประเด็นการประเมิน
ด้านปัจจัยนำเข้า	1. คุณวุฒิ ผลงานของอาจารย์ 2. พื้นฐานของผู้เรียน 3. อาคารห้องเรียน/วัสดุอุปกรณ์ 4. งบประมาณ 5. การจัดสภาพแวดล้อม 6. วัสดุอุปกรณ์
การประเมินกระบวนการ	1. แนวการจัดการเรียนการสอน 2. การบริหารจัดการหลักสูตร 3. การจัดการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา 4. การสอบประมวลความรู้ 5. พฤติกรรมผู้สอน 6. พฤติกรรมผู้เรียน 7. การบริการด้านธุรการ วิชาการ
ด้านผลผลิต	1. ความรู้ ความสามารถ 2. คุณลักษณะทางวิชาการ 3. จริยธรรมในวิชาชีพของผู้เรียน 4. ความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนของผู้เรียน 5. ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 6. การบริหารจัดการเรียนการสอน
ด้านผลกระทบ	1. การผลิตงานวิจัย 2. การเผยแพร่ผลงานวิชาการ 3. องค์ความรู้ด้านหลักสูตรและการสอน 4. การยอมรับจากชุมชน สังคม 5. การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและภายนอก 6. ความนิยมต่อสถาบันที่ผลิตคุชฎีบัณฑิต
ด้านประสิทธิผล	1. ความมั่นใจและความสามารถด้านหลักสูตรและการสอน 2. มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 3. ประสิทธิภาพด้านวิชาการ 4. ประสิทธิภาพด้านการจัดการ 5. ประสิทธิภาพด้านการสร้างความสัมพันธ์ 6. ประสิทธิภาพด้านการดำเนินงานที่คุ้มค่า 7. ประสิทธิภาพด้านการริเริ่มสร้างสรรค์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขอบเขตการประเมิน	ประเด็นการประเมิน
ด้านความยั่งยืน	1. การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการพัฒนางาน 2. การประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปสู่งานอื่น ๆ 3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร 4. สาระความรู้ในสาขาวิชา 5. ทักษะการวิจัย 6. การศึกษาดูงานต่างประเทศ 7. การศึกษาดูงานในประเทศ 8. การลงทุนด้านวิทยากรภายนอก 9. การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม 10. การทำงานเป็นทีม 11. การพัฒนาวิชาชีพ 12. การพัฒนาด้านทักษะภาษา 13. การพัฒนาด้านเทคโนโลยีแหล่งข้อมูล
ด้านการถ่ายโอนความรู้	1. เป็นที่ปรึกษาด้านหลักสูตรและการสอน 2. การปรับปรุงและการนำไปใช้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีใหม่ 3. การต่อยอดแนวคิดจากการทำวิทยานิพนธ์ 4. การปรับความรู้ให้เหมาะสมกับองค์กรภายนอก 5. การปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หมายถึง สาระและมวลประสพการณ์ที่จัดให้กับนักศึกษาได้ศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชา 5 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการการศึกษาติดตาม และรวบรวมข้อมูลการใช้หลักสูตรที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งได้จากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บัณฑิตที่จบการศึกษา

นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหาร คณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และผู้ทรงคุณวุฒิ

3. รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรโดยพิจารณา ข้อมูลที่จะนำมาประเมิน 8 ด้าน คือ

3.1 การประเมินบริบท(Context Evaluation) หมายถึง การประเมินความสอดคล้อง ชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริง ความสอดคล้อง กับความต้องการของสังคมและหน่วยงาน โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาที่เปิดสอน และการยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

3.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความ เหมาะสมของคุณวุฒิ ผลงานของอาจารย์ผู้สอน/ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ คุณสมบัติของผู้เรียน การ สอบคัดเลือก วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และปัจจัยนำเข้าอื่นๆ โดยรวม

3.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินแนวการ จัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตร พฤติกรรมของผู้สอน พฤติกรรมของผู้เรียน ด้าน การบริการวิชาการ วิชาการ

3.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินความรู้ ความสามารถของบัณฑิต คุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร การประเมิน ความคิดเห็นและความพึงพอใจของหัวหน้างาน/นายจ้างต่อผู้สำเร็จการศึกษา

3.5 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิด ขึ้นกับบัณฑิตภายหลังการจบการศึกษา เช่น การผลิตงานวิจัย/ผลงานทางวิชาการ การสร้างองค์ ความรู้ด้านหลักสูตรและการสอน การเป็นที่ยอมรับจากชุมชน/หน่วยงาน การมีส่วนร่วมของ บุคลากรภายในและภายนอก

3.6 การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) หมายถึง การประเมินผล ที่เกิดกับตัวบัณฑิตโดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในในองค์ความรู้ที่มีอยู่ และความ เชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพด้านวิชาการ การจัดการ การสร้างความสัมพันธ์ การดำเนินงานที่คุ้มค่า และ ประสิทธิภาพในการริเริ่มสร้างสรรค์

3.7 การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) หมายถึง การประเมินความรู้ ความสามารถของบัณฑิต ในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางาน หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ

3.8 การประเมินด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิดกับบัณฑิต ในการถ่ายทอดความรู้ การขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่น การต่อยอดจากแนวคิดการทำวิทยานิพนธ์ การปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

4. **บัณฑิต** หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึง ปีการศึกษา 2554

5. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

6. **ผู้ใช้บัณฑิต** หมายถึง บุคคลผู้ทำหน้าที่บริหาร หรือควบคุมดูแลรับผิดชอบการทำงาน ในหน้าที่ของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษิตตามหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ฉบับปีพุทธศักราช 2548 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่สำเร็จการศึกษาในปี การศึกษา 2553-2554

7. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในมหาวิทยาลัยศิลปากรและคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประกอบด้วย อธิการบดี คณบดี รองคณบดี หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

8. **ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้ในรายวิชาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต /ผู้ทำหน้าที่ควบคุม ดูแล การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

9. **คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารจัดการ และดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นสารสนเทศ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมของผลการใช้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้ สำหรับคณะกรรมการบริหารหลักสูตร สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป
2. เป็นสารสนเทศสำหรับ กรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เป็นสารสนเทศสำหรับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการประกันคุณภาพการศึกษาและรองรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิภาพ ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายโยงความรู้

2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน ของ Danial L. Stufflebeam มาเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร เนื่องจากรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model และขยายเป็น CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตร อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้ คือ ขอบเขตในการวิจัย การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัย

1. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ระหว่างปีการศึกษา 2553-2554 รวมจำนวน 39 คน จำแนกตามกลุ่มวิชา ได้ดังนี้

กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ	จำนวน	28	คน
กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ	จำนวน	4	คน
กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน	7	คน

2. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนจากกลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

กลุ่มการสอนสังคมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย จำนวน 103 คน

3. ผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 23 คน

4. อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน/กรรมการตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน

5. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้บริหารคณะ จำนวน 2 คน

6. คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน จำนวน 9 คน

ขอบเขตด้านข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน

ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ฉบับปี พุทธศักราช 2548

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

2.1 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารในหัวข้อการประเมินหลักสูตร

2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ตารางที่ 5 ขอบเขตการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล						
	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ	คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร	ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบ วิทยานิพนธ์	บัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษา	ตรวจเอกสาร อื่นๆ
C: Context (บริบท)							
C1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	✓	✓	✓	✓		✓	
C2 โครงสร้างของหลักสูตร	✓	✓	✓	✓		✓	
C3 นโยบาย	✓	✓					
C4 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา		✓	✓	✓			
C5 ความต้องการของหน่วยงาน/สังคม		✓	✓	✓			
C6 เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง		✓	✓	✓			
I : Input (ปัจจัยนำเข้า)							
I1 คุณวุฒิ ผลงานของอาจารย์	✓	✓		✓			✓
I2 พื้นฐานของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓			✓
I3 อาคารห้องเรียน/วัสดุอุปกรณ์	✓	✓	✓	✓		✓	
I4 งบประมาณ		✓	✓	✓		✓	
I5 การจัดสภาพแวดล้อม		✓	✓	✓		✓	
I6 วัสดุอุปกรณ์		✓	✓	✓		✓	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล						
	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ/	คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร	ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบ วิทยานิพนธ์	บัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษา	ตรวจเอกสาร อื่นๆ
P : Process (กระบวนการ)							
Pc1 แนวการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓		✓	
Pc2 การบริหารจัดการหลักสูตร	✓	✓	✓	✓		✓	
Pc3 การจัดการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา		✓	✓	✓		✓	
Pc4 การสอบประเมินผลความรู้		✓	✓			✓	
Pc5 พฤติกรรมผู้สอน		✓		✓		✓	
Pc6 พฤติกรรมผู้เรียน		✓	✓			✓	
Pc7 การบริการด้านธุรการ วิชาการ		✓	✓	✓		✓	
P:Product (ผลผลิต)							
Pd1 ความรู้ ความสามารถ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Pd2 คุณภาพทางวิชาการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Pd3 จริยธรรมในวิชาชีพ	✓	✓	✓		✓		
Pd4 ความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน	✓	✓	✓		✓		
Pd5 ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร		✓			✓		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล						
	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ	คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร	ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบ วิทยานิพนธ์	บัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษา	ตรวจ เอกสารอื่น ๆ
Pd6 การบริหารจัดการเรียนการสอน		✓			✓		
I : Impact (ผลกระทบ)							
Ip1 การผลิตงานวิจัย		✓					
Ip2 การเผยแพร่ผลงานวิชาการ							
Ip3 องค์ความรู้ด้านหลักสูตรและการสอน		✓		✓	✓		
Ip4 การยอมรับจากชุมชน สังคม		✓		✓	✓		
Ip5 การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและภายนอก				✓	✓		
Ip6 ความนิยมต่อสถาบันที่ผลิตคุณวุฒิบัณฑิต		✓		✓	✓		
E : Effectiveness (ประสิทธิผล)				✓	✓		
E1 ความมั่นใจและความสามารถในด้านหลักสูตรและการสอน		✓		✓	✓		
E2 ความเชี่ยวชาญ ชำนาญในด้านหลักสูตรและการสอน		✓		✓	✓		
E3 ประสิทธิภาพด้านวิชาการ					✓		
E4 ประสิทธิภาพด้านการจัดการ					✓		
E5 ประสิทธิภาพด้านการสร้างความสัมพันธ์					✓		
E6 ประสิทธิภาพด้านการดำเนินงานที่คุ้มค่า					✓		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล						
	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย	คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร	ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบ วิทยานิพนธ์	บัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษา	ตรวจเอกสารอื่น ๆ
E7 ประสิทธิภาพด้านการริเริ่มสร้างสรรค์							
S: Sustainability (ความยั่งยืน)				✓	✓		
S1 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการพัฒนางาน		✓		✓	✓		
S2 ประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปสู่งานอื่น		✓		✓	✓		
S3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร					✓		
S4 สาระความรู้					✓		
S5 ทักษะการวิจัย					✓		
S6 การศึกษาดูงานต่างประเทศ		✓			✓		
S7 การศึกษาดูงานในประเทศ		✓			✓		
S8 การลงทุนด้านวิทยากรภายนอก		✓			✓		
S9 การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม		✓			✓		
S10 การทำงานเป็นทีม					✓		
S11 การพัฒนาวิชาชีพ		✓			✓		
S12 การพัฒนาด้านทักษะภาษา		✓			✓		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นที่ประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล						
	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย	คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร	ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบ วิทยานิพนธ์	บัณฑิต	ผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษา	ตรวจ เอกสารอื่น ๆ
S13 การพัฒนาด้านเทคโนโลยีแหล่งข้อมูล							
T: Transportability (การถ่ายโอนความรู้)				✓	✓		
T1 เป็นที่ปรึกษาด้านหลักสูตรและการสอน				✓	✓		
T2. การปรับปรุงและการนำไปใช้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีใหม่				✓	✓		
T3 การต่อยอดแนวคิดจากการทำวิทยานิพนธ์		✓			✓		
T4 การปรับความรู้ให้เหมาะสมกับองค์กรภายนอก		✓			✓		
T5 การปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา					✓		
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	แบบสัมภาษณ์	แบบ สัมภาษณ์	แบบ สอบถาม	แบบ สอบถาม	แบบ สอบถาม	แบบ สอบถาม	แบบ ตรวจสอบ เอกสาร

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (กลุ่มวิชา) สถานภาพการศึกษา และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) โดยประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรมากที่สุด ถึง น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก
- 3 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อย
- 1 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสร้างจุดแข็งให้แก่หลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (กลุ่มวิชา) และชั้นปีที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นคำถามในประเด็น 4 ประเด็น คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) โดย

ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรมากที่สุด ถึง น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5,4,3,2,1 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสร้างจุดแข็งให้แก่หลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 3 สำหรับผู้ใช้บัณฑิต เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นคำถามในประเด็นเกี่ยวกับ ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) โดยประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรมากที่สุด ถึง น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5,4,3,2,1 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสร้างจุดแข็งให้แก่หลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 4 สำหรับอาจารย์ผู้สอน/ กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ กลุ่มวิชาที่สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ประสบการณ์ในการสอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) โดยประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรมากที่สุด ถึง น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5,4,3,2,1 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อสร้างจุดแข็งให้แก่หลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

ชุดที่ 5 สำหรับคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายโอนความรู้ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 6 สำหรับผู้บริหาร เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และข้อเสนอแนะอื่นๆ

เกณฑ์ในการจัดระดับความคิดเห็นความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตร

คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2553: 196) ในการจัดระดับความคิดเห็นความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตร ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น ความเหมาะสม/สอดคล้องของหลักสูตรอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ของ Danial L. Stufflebeam และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับกรประเมินหลักสูตรเพื่อกำหนดโครงสร้างการประเมิน

2. สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างการประเมิน ตามรูปแบบเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) และคำถามปลายเปิด โดยแบบสอบถามประกอบด้วย

ชุดที่ 1 สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษา เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 3 สำหรับผู้ใช้บัณฑิต เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ชุดที่ 4 สำหรับอาจารย์ผู้สอน/ กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

2.2 กำหนดประเด็นให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ของหลักสูตรที่ต้องการประเมิน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ข้อคำถามครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ของหลักสูตรที่ต้องการประเมิน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษาและรูปแบบของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ด้านหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ และคำถามมีความสอดคล้องกับ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้ หรือไม่

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยซึ่งค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ ต้องมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หลังจากนั้นนำมาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 โดยผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และในบางข้อมีการปรับข้อคำถามเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ

4. ได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต เพื่อขออนุญาตหมาย กำหนดเวลาการสัมภาษณ์ หรือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมจำนวนที่กำหนด ร้อยละ 100

3. จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์

เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณไปเทียบกับเกณฑ์ในการประเมินที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2553 :196)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 -5.00 หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 -4.49 หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 -3.49 หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 -2.49 หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.49 หมายถึง	หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด และผลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่ และลำดับของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเสนอ ตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3 ความสำคัญของหลักสูตร
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 การนำหลักสูตรไปใช้

2. การประเมินหลักสูตร

- 2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
- 2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร
- 2.4 เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร
- 2.5 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร
- 2.6 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร
- 2.7 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของปุยแซงส์ (The Puissance Analysis Technique)

2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (The Stake's Congruence Contingency Model)

4. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provus's Discrepancy Evaluation Model)

5. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

6. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโกว์ (Gow)

3. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1.หลักสูตร

การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา การให้การศึกษา หมายถึง การให้วิชา ความรู้ การปลูกฝังทัศนคติ และค่านิยม และการเสริมสร้างความจริงใจองงาม หรืออีกนัยหนึ่งการศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ เมื่อศึกษาความหมายของหลักสูตร นักการศึกษาได้ให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

1.1 ความหมายของหลักสูตร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหลักสูตรมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักสูตรดังนี้

ธำรง บัวศรี (2532: 64) ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการฝึกฝน อบรมต่างๆ อย่างดีที่สุดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนเองอย่างเป็นสุขสามารถประกอบอาชีพได้ตามปรารถนา

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 41–42) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ปฏิบัติสัมพันธ์ ระหว่างครูกับผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียน รวมถึงความคาดหวังที่ครู กำหนดไว้ให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดหมายปลายทาง และงานวิจัยของ ศิริินทร์ เวชวงษ์ (2542 : 11) อมรลักษณ์ ศิลาจันทร์ (2547 : 10) เสาวภาคย์ แก้วนพคุณ (2547 : 1) และกฤษฎา เอมเจริญ (2544:15) สามารถสังเคราะห์ความหมายของหลักสูตรได้ว่า หมายถึง มวลกิจกรรมที่โรงเรียนจัด ให้กับนักเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ และมีกระบวนการในการ ปฏิบัติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์โครงการ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษา จัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ จุดประสงค์เฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหา วิธีการ จัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและ พฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

นิยามของหลักสูตรนอกจากจะชี้ให้เห็นว่ามีสาระสำคัญอะไรและมีความหมายอย่างไร แล้วยังชี้ให้เห็นว่าจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นอะไรบ้างสำหรับหลักสูตรก็เช่นเดียวกัน จะต้องต้องมีองค์ประกอบครบครันหาไม่แล้วผู้ใช้หลักสูตรจะไม่สามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างได้ผล องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ตามแนวคิดของทาบ (Taba 1962 : 10) ไทเลอร์ (Tyler 1968: 1) เคอร์ (Keer อ้างถึงใน กาญจนา คุณารักษ์ 2540 : 8) และพิสมัย ถิระแก้ว (2540 : 9) ซึ่งได้เสนอ แนวคิดไว้สอดคล้องกันว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย (1) ความมุ่งหมาย (2) เนื้อหา (3) การนำหลักสูตร ไปใช้ (4) การประเมินผล ส่วนธำรง บัวศรี (2532 : 8) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐ ต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ ผู้เรียนหลังจากการเรียนจบหลักสูตร

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวิดีโอทัศน์ฯลฯและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

โบแชมพ์ (Beauchamp 1968 : 108) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรในเชิงระบบ คือ ส่วนที่ป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลลัพธ์ที่ได้ (Output) ซึ่งแตกต่างกับ กาญจนาค कुमारย์ (2540 : 22 - 23) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่าประกอบด้วย 1) ความมุ่งหมาย 2) เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ 3) วิธีการสอน 4) วัสดุอุปกรณ์การสอน 5) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 6) การประเมินผล

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย มุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และ การประเมินผล

1.3 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าเด็กจะได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง และ หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน และ เป็นเครื่องชี้ให้เห็น โจมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไ่ ซึ่งการจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาถ้าปราศจาก

หลักสูตร หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 16) นอกจากนี้ ช่าง บัวศรี (2532 : 9) และใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 10) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการศึกษา และมีความสำคัญต่อการสอน ดังนี้ ความสำคัญต่อการศึกษาหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรคือสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ถ้าจะกล่าวว่าหลักสูตรคือหัวใจของการศึกษาก็คงไม่ผิดเพราะถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้วการศึกษาก็ย่อมดำเนินไปไม่ได้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนนั้นคือการนำหลักสูตรไปแปลงเป็นภาคปฏิบัติจริงๆ เหมือนกับการที่ช่างลงมือสร้างบ้านโดยการตอกเข็ม ทำฐานราก ก่อโครงสร้างและส่วนอื่น ๆ จนเป็นบ้านขึ้นมาในที่สุด ช่างต้องอาศัยแบบแปลน ช่วยในการก่อสร้างนั้นคือผู้เรียนผู้สอนก็จำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรเพื่อช่วยในการเรียนการสอนนั้นนั่น หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง และเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจด้วย นอกจากนี้ อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 8) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นธงชัยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษา เป็นแผนแม่บทกำกับการทำงานทุกด้าน

จากความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักสูตร เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ฉะนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ดีในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศตามจุดมุ่งหมาย (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 174) จำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป ซึ่งเริ่มจากการวางจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนี้จะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาหลักสูตรว่าจะเริ่มต้นที่ใดก่อน และดำเนินการอย่างไรจึงจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรรวมถึงผลงานต่างๆทางด้านหลักสูตรต่างๆที่ได้

สร้างขึ้นมาใหม่อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าหลักสูตรเดิมต้องคำนึงถึงการดำเนินงาน วิธีการต่างๆ รวมทั้งหลักการและแนวปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะต้องมีการฝึกอบรมครูประจำการให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่ รวมทั้งทักษะในด้านต่างๆ และต้องคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการพัฒนาจิตใจและทัศนคติของนักเรียนด้วย ต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทางด้านหลักสูตรทุกๆ ด้าน และต้องมีผู้นำที่ชำนาญมีความสามารถในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี

ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรฉบับร่างทดลองใช้ จัดทำหลักสูตรฉบับจริง ดำเนินการใช้หาแนวทางที่ดีในการใช้ ปรับปรุงกระบวนการใช้ และปรับปรุงตัวหลักสูตรซึ่งอาจจะต้องหมุนเวียนกระทำซ้ำ ตั้งแต่ขั้นดำเนินการ การใช้อีกหลายครั้ง หลายหนต่อเนื่องกันไปจนกว่าจะเปลี่ยนหลักสูตรทั้งหมดให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม งานพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็นขั้นตอนใหญ่ 4 ขั้น

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ข้อมูลที่สำคัญ คือ ความจำเป็นและความต้องการของสังคมที่มีต่อการจัดการศึกษาประเภทนั้นๆ และระดับนั้นๆ ปรัชญาการศึกษาทำให้สามารถเตรียมการสร้างหลักสูตรได้เหมาะสม แนวคิดทางจิตวิทยาจะช่วยนำทางให้จัดหลักสูตรได้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดทำและวางแผนการใช้หลักสูตร จากการประมวลความรู้โดยใช้ข้อมูลจากขั้นที่แล้วผนวกกับความรู้ความคิดของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชานักทฤษฎีการสอนจะเป็นที่มาของหลักการจุดหมาย และโครงสร้างเนื้อหาวิชารวมทั้งลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ องค์ประกอบของการใช้หลักสูตรอันได้แก่ ความเข้าใจและการยอมรับของผู้บริหารการศึกษา ความพร้อมของหน่วยงานสนับสนุนทั้งทางด้านการเงินจะช่วยทำให้ทราบสภาพความพร้อมและแก้ปัญหาได้ล่วงหน้า

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร ในระหว่างที่หลักสูตรกำลังใช้อยู่และยังไม่ครบถ้วนตามกำหนดเวลา การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการใช้หลักสูตรอันเป็นแนวทางให้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการใช้ให้สามารถบรรลุ

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตร การประเมินผลรวบยอดจะจัดทำเมื่อหลักสูตรใช้ไปครบถ้วนตามกำหนดเวลาซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลว่าหลักสูตรสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ควรจะแก้ไขจุดหมายของหลักสูตรอย่างไรหรือควหาทางปรับปรุงกระบวนการใช้หลักสูตรหรือไม่

ส่วน อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540:48) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การสร้างสื่อการเรียนและคู่มือครู
6. การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อนจะนำไปทดลองใช้
7. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้
8. การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร
9. การปรับปรุงแก้ไขหลังจากทดลองใช้หลักสูตร
10. การอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
11. การนำหลักสูตรไปใช้
12. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
13. การประเมินผลหลักสูตร
14. การปรับปรุงหลักสูตร

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจึงต้องมีความมุ่งหมายที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปด้วย ซึ่งความมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับควรสอดคล้องและเสริมความมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับชาติ

2. การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์

เมื่อได้กำหนดแล้วว่าความมุ่งหมายของหลักสูตรมีอะไรบ้าง สิ่งต่อไปก็คือการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียน และลำดับก่อนหลังในการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำเอาหลักสูตรไปใช้ คือการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลเพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

4. การประเมินผลหลักสูตร

การตรวจสอบหลักสูตรที่นำไปใช้ว่าเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้เรียนมากน้อยเพียงใด และนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

5. การปรับปรุงหลักสูตร

การนำผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม และนำไปใช้ต่อไป หรือตัดสินใจต่อหลักสูตร

1.5 การนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนทฤษฎี การนำไปใช้เปรียบเสมือนภาคปฏิบัติ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติจะต้องควบคู่และสอดคล้องกันฉันใด หลักสูตรและการนำไปใช้ก็ต้องสอดคล้องกันฉันนั้น การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งและเกี่ยวข้องกับครูใหญ่ซึ่งเป็น ผู้บริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งถือว่าการสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จะต้องศึกษาเข้าใจ มีความชำนาญในการใช้หลักสูตร จะเห็นว่าประเทศไทยมีการนำหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ. 2521 มาใช้นั้น สิ่งที่สำคัญยิ่งที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการก่อนการใช้หลักสูตรดังกล่าวจะต้องมีการอบรมครูใหญ่ และครูผู้สอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การเรียนการสอน การประเมินผล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ความหมายการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้นั้น มีผู้ที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้ โบแชมพ์ (Beauchamp 1975 : 164) ได้กล่าวถึงความหมายการนำหลักสูตรไปใช้ว่า หมายถึง การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีพัฒนาการเรียนการสอน

ส่วน จันดรา (Chandra 1977 : 10) และสังค์ อุทรานันท์ (2532 : 260) ได้กล่าวถึงความหมายการนำหลักสูตรไปใช้ไว้สอดคล้องกันว่า "การนำหลักสูตรไปใช้ คือ การทดลองใช้เนื้อหาวิชา วิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียนและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน "

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมายการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรไปสู่การสอนในห้องเรียนได้แก่ การใช้เนื้อหาวิชา วิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียนและทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

คุณลักษณะของหลักสูตรที่ดี

เซลเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander 1974 : 44 - 45 อ้างถึงใน วิชัย ดิษฐระ 2535:36-37) ได้พัฒนาแบบประเมินหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีคุณภาพดีไม่น้อยแค่ไหน อย่างไร ดังนี้

1. เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียน สังคม กระบวนการเรียน และความรู้ที่ควรจะได้รับในระหว่างการศึกษาหรือไม่อย่างไร
2. จุดมุ่งหมายของโรงเรียนวางไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ จุดมุ่งหมายมีความกว้างขวาง มีสมคูลและจะเป็นจริงได้หรือไม่ มีช่องว่างพอที่จะขยายตัดต่อ เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการหรือไม่
3. กระบวนการเรียน ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้าและมีอิสระที่จะพัฒนาตามความสามารถ ความสนใจ ตามแนวทางของตนเองได้หรือไม่
4. นักเรียน และครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่าง ๆ ในหลักสูตร

หรือไม่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนนั้น ๆ ตามวุฒิภาวะของเขาหรือไม่ ผู้เรียนมีความเข้าใจในเหตุผล และยอมรับสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจากเขาหรือไม่

5. กลุ่มจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๆ มีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้น ๆ หรือไม่ มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายกับโอกาสที่จะเรียนว่ามีช่องว่างหรือมีการเหลื่อมล้ำกันหรือไม่ โอกาสในการเลือกทางเรียนเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่อย่างไร

6. ในแต่ละขอบเขตหรือแต่ละกลุ่มของจุดมุ่งหมาย โอกาสในการเลือกทางเรียนที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบหรือกระสวนที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะให้เกิดขึ้นมากหรือน้อยอย่างไร กระสวนหรือรูปแบบนั้น ๆ มีความเหมาะสม และคล่องตัวที่จะนำไปใช้ได้จริงจังหรือไม่อย่างไร

7. แผนงานเหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ มีแผนการที่สร้างขึ้นจากภายนอกโรงเรียนและได้รับการปรับปรุงหรือนำไปใช้โรงเรียนหรือไม่ โอกาสทางการเรียนต่าง ๆ ได้รับการวางแผนให้คุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชนหรือไม่อย่างไร

8. ความต้องการที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างสมคูลหรือไม่

9. แผนงานของหลักสูตรโดยส่วนรวมมีความกว้างขวางหรือไม่ และแผนนั้นสอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การวัดผล ตลอดจนทั้งจุดมุ่งหมายและโอกาสทางการเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่

10. กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนการนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่นนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนโดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือไม่

11. แผนการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้มีการแสดงปฏิกิริยาย้อนกลับจากนักเรียนหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแผนนั้น ๆ หรือไม่อย่างไร

12. แผนการและส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจของนักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่

13. มีคณะกรรมการหรือหน่วยวัดและประเมินผลหรือกลุ่มคนหรือรายบุคคลที่จะรับผิดชอบในการพิจารณาปัญหาหรือรวบรวมปัญหาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ มีขอบเขตหรือสายงานที่ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับกลุ่มบุคคลที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ ได้จริงจังหรือไม่ การพิจารณา รวบรวม รายงาน เพื่อแก้ปัญหานั้นเป็นไปอย่างมีระบบหรือไม่

14. แผนงานนั้น ๆ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียนชุมชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นประโยชน์หรือไม่

15. แผนงานของหลักสูตรมีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียน วิธีการเรียนการสอน ตลอดจนทั้งการรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนเพื่อการพัฒนาให้ดีที่สุดหรือไม่

ส่วน สังกัด อุทรานันท์ (2532 : 211 – 212) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีมีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง ได้แก่ พื้นฐานทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ และต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมและเสียสละ มีความรู้สึกรักภักดีใจในประเทศชาติ

3. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีจะต้องมุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม

5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี มุ่งสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีทักษะในอาชีพ มีคุณธรรม มีวินัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. สนองตอบความต้องการของสังคม
2. สนองตอบความต้องการของเด็ก
3. เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศ
4. เหมาะกับความสามารถของเด็ก
5. นำมาใช้ได้สะดวก
6. สามารถยืดหยุ่นได้

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปลักษณะหลักสูตรของหลักสูตรที่ดีคือ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศสนองความต้องการของเด็กและสังคมมีความยืดหยุ่น นำมาใช้ได้สะดวก

2. การประเมินหลักสูตร

2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร (Evaluation) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศตลอดจนกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อนำมาตัดสินค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรนั้น การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของการทำงาน เพื่อให้ทราบว่า การทำงานนั้นได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหา หรืออุปสรรคใดบ้างจะได้แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาต่อไป ในการพัฒนาหลักสูตรก็เช่นกันเมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้ก็จะต้องมีการประเมินเพื่อนำผลเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรดังต่อไปนี้

กูด (Good 1973 : 209) สตัฟเฟิลบีม และ คณะ (Stufflebeam et al. 1971 : 128) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า หมายถึงกระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล กิจกรรมการเรียนการสอนภายในขอบข่ายของการสอน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรมต่างๆให้ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม ทั้งนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 123) และได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบและตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่วนวิชัย ประสิทธิ์วุฒิวณิช (2542 : 30) ที่ว่าการประเมินหลักสูตร เป็นการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลนำผลมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อหาข้อบกพร่องหรือปัญหาและพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร สำหรับสำลี รักสุทธี (2544 : 30) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรคือการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำ ทดลองใช้และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินใจคุณค่า และคุณภาพ ประสิทธิภาพของหลักสูตร นอกจากนี้ รุจิรี ภู่อาระ (2546 : 143) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้หลายนัยว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง

การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ

การเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้เรียนกับมาตรฐาน

การอธิบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการเลือกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องหลักสูตร

การใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุป ได้ว่าการประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิจารณาให้คุณค่าของหลักสูตรและนำมาสรุปตัดสินว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าประการใด มีคุณภาพดีหรือไม่ หรือได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไร

2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรจะต้องครอบคลุมขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรฉะนั้นการประเมินหลักสูตรจึงมีขอบเขตของการประเมินที่กว้าง แต่ละขั้นตอนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีจุดมุ่งหมายของการประเมินใกล้เคียงกัน ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 218) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่
2. เพื่อวัดผลดูว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตร รวมทั้งวัสดุประกอบหลักสูตร และการบริหารและบริการหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่
3. การประเมินจากผู้เรียนเอง หรือการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบดูว่ามีลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

ส่วน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกันดังนี้คือ

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตร
2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 250) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อหาคคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียน และ สังคมอย่างไร

2. เพื่ออธิบายและพิจารณาลักษณะของส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรในแง่ต่างๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องกันหรือไม่

3. เพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้

4. เพื่อตัดสินใจว่า การบริหารงานด้านวิชาการและการบริหารด้านหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่

5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่

6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆในหลักสูตร

7. เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือไม่ หรือควรปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อยกเลิกการใช้หลักสูตรนั้นทั้งหมด

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆที่พบในองค์ประกอบของหลักสูตร ระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อหาคคุณค่าของหลักสูตรดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ และช่วยในการตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

3. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่

2.3 ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรควรมีการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งนี้เนื่องจากข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดของหลักสูตรอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยและในระยะต่างกัน เช่น อาจมีสาเหตุมาจากตอนจัดทำ หรือยกร่างหลักสูตรซึ่งทำให้ตัวหลักสูตรไม่มีคุณภาพที่ดี หรือไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนไป หรืออาจมีสาเหตุมาจากตอนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรที่ดีจึงต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 252)

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้

ในช่วงระหว่างที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรอาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำ นับแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียน เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่าง เสร็จแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง จึงควรมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหา ทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผล เป็นต้น

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร

ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารการจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาแล้วระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้วควรประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรจะยกเลิก

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าระยะเวลาในการประเมินหลักสูตร มีความจำเป็นทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และหลังการใช้หลักสูตร

2.4 เกณฑ์ในการประเมินหลักสูตร

เนื่องจากการประเมินหลักสูตรเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนมาก ผู้ทำหน้าที่ประเมินผล จำเป็นต้องยึดหลักการที่สำคัญในการประเมินผลเพื่อที่จะทำให้การประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลจากการประเมินหลักสูตรที่มีคุณค่าเพียงพอที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรได้จริง เป็นข้อมูลหรือหลักฐานที่เชื่อถือได้สูง มีความเที่ยงตรง เราจะพบว่าในการประเมินหลักสูตรผลจากการประเมินหลายต่อหลายเรื่องมิได้ถูกนำไปใช้ก็ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่การประเมินผลหลักสูตรแต่ละครั้งเป็นงานใหญ่ต้องลงทุนลงแรงสูงเพราะฉะนั้นในการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีคุณค่าเราจึงมีหลักเกณฑ์ที่จะช่วยในการประเมินดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 254)

1. มีจุดประสงค์ในการประเมินที่แน่นอน การประเมินผลหลักสูตรจะต้องกำหนดลงไปให้แน่นอนชัดเจนว่าจะประเมินอะไร
2. มีการจะวัดที่เชื่อถือได้ โดยมีเครื่องมือและเกณฑ์การวัดซึ่งเป็นที่ยอมรับ
3. ข้อมูลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการประเมินผล ดังนั้นข้อมูลจะต้องได้มาอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ และมากพอที่จะใช้เป็นตัวประเมินค่าหลักสูตรได้
4. มีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจนว่าเรื่องต้องการประเมินในเรื่องใดแค่ไหน
5. ประเด็นของเรื่องที่ประเมินอยู่ในช่วงเวลาที่นำเสนอ
6. การรวบรวมข้อมูลมาเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ และกำหนดเครื่องมือในการประเมินผลจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ
7. การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างระมัดระวังรอบคอบ และให้มีความเที่ยงตรงในการพิจารณา
8. การประเมินผลหลักสูตรควรใช้วิธีหลาย ๆ วิธี
9. มีเอกภาพในการตัดสินผลการประเมิน
10. ผลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในด้านการ

ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงในโอกาสต่อไป เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดี และมีคุณค่าสูงสุดตามที่ต้องการ

11. ต้องถือปฏิบัติต่อเนื่องตลอดเวลา

ทั้งนี้วิชย วงษ์ใหญ่(2554: 139-141) และ PhiDelta Kappa National Study Committee on Evaluation (อ้างถึงใน รุจิรี ภู่อาระ 2546 : 150 - 152) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผลการประเมินหลักสูตรจะมีความเชื่อถือเพียงใด อยู่ที่เกณฑ์สำหรับการใช้พิจารณาตัดสิน การประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการประเมินหลักสูตรเลือกใช้ได้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมินเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสำหรับการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1 ความเที่ยงตรงภายใน (Internal validity) หมายถึง การออกแบบการประเมินเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ประเมินผลของการประเมินตรงตามปรากฏการณ์เป็นตัวแทนภายในขอบข่ายของการพิจารณาอย่างถูกต้องและเป็นจริง

2. ความเที่ยงตรงภายนอก (External validity)หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรที่ได้สามารถนำไปอ้างอิงสรุปได้กว้างขวางเพียงใดเกี่ยวกับเรื่องเวลา สิ่งแวดล้อม ภูมิภาค และบุคคล ที่มีสภาพความคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ประเมิน

3. ความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง ความคงที่ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือวัดหลายอย่าง ผู้ประเมินหลักสูตรควรคำนึงถึงความเพียงพอของการเก็บหรือวัด หรืออาจจะทำการวัดหลายๆครั้ง หรือวัดครั้งเดียวด้วยเทคนิคการวัดแบบต่างๆ เพื่อตรวจสอบความคงที่ของคำตอบเรื่องนี้ผู้ประเมินหลักสูตรต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการวัดค่อนข้างมากและมีความละเอียดรอบคอบและมีความรับผิดชอบ

4. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการวัดตรงกันมากน้อยเพียงไรผู้ประเมินรวบรวมข้อมูล รายละเอียดและตัดสินใจ แปลผลตรงกับบุคคลที่ร่วมประเมินด้วยความเป็นปรนัยของการประเมินจึงจะเกิดขึ้น

5. ความสอดคล้องสัมพันธ์ (Relevance) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมินเพียงไร การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ชัดเจน จะช่วยให้ผู้ประเมินมีความระมัดระวังในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบตนเองเสมอได้ ทำกิจกรรมการประเมินสอดคล้องกับประเด็นที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

6. ความสำคัญ(Importance) หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลว่าข้อมูล ส่วนใดมีประโยชน์มากกว่ากัน เพราะการประเมินหลักสูตรบางครั้งต้องทำการประเมินที่มีลักษณะกว้างและลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลถ้าไม่มีการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่จะประเมิน จะทำให้การเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจำนวนมาก ผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญให้กับข้อมูลที่จะไปเก็บรวบรวม

7. ขอบข่ายของการประเมิน (Scope) หมายถึง ระบบและแบบแผนของการประเมินที่จะเอื้ออำนวยให้ทำการศึกษได้กว้างและลึก ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และไม่ควรหิбыกวิธีการประเมินเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งมาใช้ในการประเมินหลักสูตร

8. ความเชื่อถือและการยอมรับ (Credibility) หมายถึง ผู้ที่ต้องการใช้ผลการประเมิน มีความเชื่อถือในผู้ประเมิน และยอมรับข้อมูลจากผลการประเมิน ได้มากน้อยเพียงใด เพราะความสัมพันธ์ของผู้ประเมินหลักสูตรกับผู้ใช้ผลการประเมินหลักสูตรจะมีอิทธิพลต่อการประเมินหลักสูตรมาก

9. เวลา (Timeliness) หมายถึง การรายงานผลการประเมินจะทันใช้ในเวลาที่ต้องการหรือไม่ การใช้เวลาสำหรับกิจกรรมการประเมิน การเขียนรายงานการประเมินเป็นรายละเอียดที่จะต้องใช้เวลาอาจทำให้พลาดโอกาสที่จะใช้ผลการประเมินซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตร

10. ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน (Pervasiveness) หมายถึง การนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้อย่างกว้างขวางและมีการเผยแพร่อย่างไร การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะนำเสนอให้ถูกต้อง และใช้ผลการประเมินกว้างและลึกในลักษณะที่แตกต่างกัน

11. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติเมื่อการประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางเลือกนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน ค่าใช้จ่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ การดำเนินการประเมินส่วนมากจะพบข้อจำกัดต่างๆ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องมีความตระหนัก และรับผิดชอบต่อจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรให้มาก

เกณฑ์สำหรับการพิจารณาการประเมินหลักสูตรทั้ง 11 ข้อนี้ ข้อ 1-4 เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมกับกระบวนการโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์นำเสนอโดยสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam 2001) ส่วนข้อที่ 6-10 เป็นเกณฑ์ที่ช่วยในการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งต้องคำนึงอยู่เสมอเมื่อวางแผนการประเมินหลักสูตร และข้อ 11 เป็นเกณฑ์ที่เพิ่มขึ้นโดยเวอร์ธเนน และ แชนเดอร์ส (Worthen & Scanders 1997) ซึ่งเป็นเกณฑ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปเกณฑ์การประเมินหลักสูตรได้คือ ต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ มีความเป็นปรนัย และมีประสิทธิภาพ

2.5 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการพิจารณาคุณค่าหรือค่านิยม (Worth or Value) ของหลักสูตร ขั้นตอนหรือวิธีการประเมินจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งนักศึกษามากท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรดังนี้

ทาบ (Taba 1962:324, อ้างถึงในสุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 255) ได้ให้แนวทางในการประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์และตีความวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้มองเห็นกระจ่างชัดในเชิงพฤติกรรม คือ ปฏิบัติได้จริง (Formulation and Clarification for Objective)
2. คัดเลือกและสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับค้นหลักสูตร (Selection and Construction of the Appropriate Instruments for Getting Evidences)
3. ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประเมินผลหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Application of Evaluative Criteria)
4. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนและลักษณะของการสอนเพื่อนำมาประกอบในการแปลผลของการประเมิน (Information on the Background of Students and the Nature of Instruction in the light of Which to Interpret the Evidences)
5. แปลผลของการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรและการสอนต่อไป (Translation of Evaluation Findings into Improvement of the Curriculum and Instruction)

ส่วนจิตพิสัย เชื้อรัตนพงษ์(2539 : 198 – 202) สุณีย์ ภูพันธ์(2546 : 256) และ Brady (1990 : 166- 168, อ้างถึงในรุจิรี ภูสาระ2546 : 159 – 160) ได้เสนอแนวคิดในการกำหนดขั้นตอนการประเมินหลักสูตรไว้สอดคล้องกันว่า ในการประเมินหลักสูตรนั้นผู้ประเมินควรดำเนินตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบดังต่อไปนี้คือ

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนว่าจะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด และในแต่ละเรื่องจะศึกษาบางส่วนในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้

2. ขั้นวางแผนออกแบบการประเมิน

2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การกำหนดแหล่งข้อมูล

2.3 การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

2.5 การกำหนดเวลา

3. ขั้นรวบรวมข้อมูล

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

5. ขั้นรายงานผลการประเมิน

นอกจากนี้ ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ได้เสนอขั้นตอนการประเมินหลักสูตรแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้ (2550: 175-191)

1. การบริหารจัดการก่อนการประเมินหลักสูตร

1.1 การกำหนดนโยบาย แนวทาง หลักการในการประเมินหลักสูตร

1.2 การแต่งตั้งทีมงานประเมินหลักสูตร

1.3 การเตรียมความพร้อมก่อนการประเมินหลักสูตร

2. การออกแบบการประเมินหลักสูตร

2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร

2.2 การออกแบบการประเมินหลักสูตร

2.3 การวางแผนในการประเมินหลักสูตร

3. การดำเนินการประเมินหลักสูตร

3.1 การกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร

3.2 การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.3 การกำหนดเครื่องมือในการประเมิน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การรายงานผลและเผยแพร่ผลการประเมินหลักสูตร

5. การรับรองผลการประเมินหลักสูตร

จากขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรที่กล่าวมา สามารถสรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตรได้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร ในส่วนใดด้วย วัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องการประเมินเอกสารหลักสูตรเพื่อดูว่าเอกสารหลักสูตรถูกต้อง สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากแค่ไหน หรือจะประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องอะไร แคะไหนหรือการนำหลักสูตรไปใช้ทั้งหมด หรือประเมินหลักสูตรทั้งระบบ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินที่ชัดเจนทำให้เราสามารถกำหนดวิธี เครื่องมือ และขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้อง และทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผล ถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้

2. ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล การกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมินเกณฑ์การประเมินเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรที่ถูกประเมิน การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนอย่างราบรื่น

3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเครื่องมือที่ใช้ในการ

เก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายอย่าง ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้ และมีความเที่ยงตรงสูง

4. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นการรวบรวมข้อมูลนั้นผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ในบางครั้งถ้าจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นในการรวบรวมข้อมูล ควรพิจารณาผู้ที่จะมาทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม เพราะผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการการจัดระบบข้อมูลพิจารณาเลือกใช้สถิติในการใช้ข้อมูลที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะสรุปและรายงานผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต้น ผู้ประเมินจะต้องพิจารณารูปแบบของการรายงานผลว่าควรจะเป็นรูปแบบใด และการรายงานผลจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิก

2.6 ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เราทราบถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินผลมีประโยชน์ในการจัดการศึกษาการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยผลจากการประเมินผลเป็นสำคัญ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรมีดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 257 – 258)

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงได้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ ประชาชน
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะรู้ว่าควรจะตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือหรือบริการทางใดบ้าง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา

5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน

6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาทางส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน

7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

8. ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร ช่วยให้ผู้สามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตรทำให้ทราบเป้าหมายแนวทาง และขอบเขตในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นนั้นมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

2.7 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินมีอยู่หลายรูปแบบ ดังนั้น ในการออกแบบประเมิน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการประเมินอย่างไร จึงจะทำให้ผลการประเมินที่ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะใช้ผลประเมิน ถ้าพิจารณาให้ละเอียดรูปแบบการประเมินบางรูปแบบจะมีความคล้ายคลึงกัน รูปแบบของการประเมินหลักสูตร มีนักวิชาการซึ่งเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการประเมินผลเสนอแนะหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งสามารถนำมาศึกษาเพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการ ในปัจจุบันรูปแบบของการประเมินหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 259)

1. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ กลุ่มนี้จะเสนอรูปแบบที่เด่น ๆ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique)

2. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการประเมินหลักสูตรสามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือพิจารณาว่าผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ (Robert L. Hammond)

2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริง มีความเป็นอิสระในการประเมินและต้องไม่มีความลำเอียง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสคริฟเวน (Michael Scriven)

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสแตก (Robert E. Stake)

2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision-Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provus) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของดอริส โกว (Doris T. Gow) เป็นต้น

การประเมินหลักสูตรมีขอบเขตต่าง ๆ ที่จะต้องทำการประเมินกว้างขวางมาก ดังนั้นวิธีการประเมินหลักสูตรจึงต้องได้รับการวิเคราะห์และออกแบบให้สามารถที่จะประเมินได้ครบถ้วนในขอบข่ายสาระทั้งหมด รูปแบบต่าง ๆ ที่จะใช้ในการประเมินผลมีอยู่หลายรูปแบบ ผู้มีหน้าที่ในการประเมินผลจำเป็นต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจให้กระจ่างชัด และจะต้องนำรูปแบบต่าง ๆ ไปใช้อย่างถูกต้องตรงตามจุดหมายและลักษณะของขอบข่ายสาระแต่ละอย่าง ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า การประเมินผลขอบข่ายสาระทั้งหมดของหลักสูตรจำเป็นต้องใช้วิธีการหลายวิธีหรือหลาย ๆ รูปแบบ จึงจะได้ข้อมูลที่มีความเชื่อมั่นในการที่จะนำไปพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณค่าเหมาะสมกับความต้องการของสังคม รูปแบบการประเมิน มีดังนี้

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของปุยแซงส์ (The Puissance Analysis Technique)

ปุยแซงส์เทคนิคเป็นวิธีการประเมินผลหลักสูตรแบบหนึ่ง โดยการวิเคราะห์หลักสูตรในด้านองค์ประกอบ 3 ส่วนของ Tyler คือ

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)
2. กิจกรรมการเรียนการสอน (Instruction Activity)
3. การประเมินผล (Assessment Task)

และองค์ประกอบทั้งสามต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันและกันดังตารางของปุยแซงส์ เมื่อวิเคราะห์และคิดคำนวณโดยใช้หลักสูตรของปุยแซงส์ แล้วผลที่ได้รับจะทำให้รู้ว่าคุณภาพของหลักสูตรอยู่ในระดับใด

การประเมินผลหลักสูตร จะต้องรวบรวมจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุการเรียน และเทคนิคการวัดผลต่าง ๆ ของหน่วยย่อย ๆ ทั้งหมดในหลักสูตร เพื่อใส่ลงในตารางวิเคราะห์ปุยแซงส์ (The Puissance Analysis Matrix) ผลการวิเคราะห์จะเป็นตัวเลขชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

การประเมินหลักสูตรโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบปุยแซงส์นี้ วอลเบสเซอร์ (Henry Walbesseer) ได้นำแนวความคิดของไทเลอร์ (Tyler) เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญในการสร้างหลักสูตรซึ่งมีทั้งหมด 3 ส่วนที่สัมพันธ์กัน คือ จุดประสงค์ ประสพการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ หรือที่เรียกความสัมพันธ์นี้ว่า “วงแหวนของไทเลอร์” (Tyler Loop) วอลเบสเซอร์ได้นำองค์ประกอบของทั้ง 3 ส่วนมาวิเคราะห์โดยใช้ตารางวิเคราะห์ปุยแซงส์ นอกจากนี้วอลเบสเซอร์ยังนำหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของกาเย ซึ่งได้แก่รูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Types) และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ (Performance Classes) มาสร้างเป็นตารางวิเคราะห์ปุยแซงส์

กาเย (Gagne) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ว่ามี 2 มิติ คือ (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 276 - 278)

มิติที่ 1 ความรู้ที่ให้แก่ผู้เรียน มี 6 รูปด้วยกันแต่จะรูปแบบจะให้ค่าของความรู้แตกต่างกันตามลำดับ ดังนี้

1. ความรู้แบบลูกโซ่ ครูมุ่งสอนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ โดยสอนให้ผู้เรียนสามารถทำอะไรให้เป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องไปได้เช่น ท่อง บรรยาย เป็นแล้วนี่ก็ออกมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
2. ความรู้แบบเชื่อมโยง โดยใช้คำพูด ครูที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนรู้จักลำดับขั้นตอนอธิบายเชื่อมโยงด้วยคำพูด เช่น การท่องกลอนใช้คำพูดที่เกี่ยวข้องมีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
3. ความรู้แบบผสมผสาน ครูมุ่งสอนให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานสิ่งที่เรียนมาได้ ต้องการให้จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบความแตกต่าง เช่น สามารถแยกไม้ดอกไม้ประดับได้ แยกพืชใบเลี้ยงคู่ใบเลี้ยงเดี่ยวได้ เป็นต้น มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
4. ความรู้แบบความคิดรวบยอด ผู้เรียนที่ได้รับความรู้แบบนี้จะเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ถูกต้อง เช่น รู้ว่านกเป็นอย่างไร มีปีก 2 ปีก ขา 2 ขา สามารถบินได้ คือการรู้วิธีการเข้าใจการเกิดความคิดรวบยอด และสรุปได้ มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
5. ความรู้แบบหลักการ ผู้เรียนที่ได้ความรู้ขั้นนี้สามารถจะผสมผสานแนวคิดหลาย ๆ แนวคิดเข้ากัน ทำให้เกิดหลักการใหม่ รู้กฎเกณฑ์ เกิดความสนใจ สรุปหลักการได้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
6. ความรู้แบบแก้ปัญหา ผู้เรียนได้รับความรู้ขั้นนี้จะสามารถใช้ความรู้ใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โลหะทุกชนิดเมื่อได้รับความร้อนจะขยายตัวการต่อรางรถไฟจึงต้องเว้นระยะไว้เพื่อให้โลหะขยายตัวป้องกันการโก่งตัวของเหล็ก ความรู้ระดับนี้เป็นความรู้ที่สูงสุดมีค่าเท่ากับ 6 คะแนน

มิติที่ 2 มิติที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ มีผลมาจากความรู้ที่ได้ทั้ง 6 ชั้นระดับของพฤติกรรมนี้แบ่งได้เป็น 3 ระดับ 9 ขั้นตอน คือ

ระดับที่ 1 เป็นระดับพฤติกรรมที่ง่ายที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน มี 3 ชั้น

1.1 การบอกชื่อ หรือชี้เพื่อแสดงถึงการสามารถที่จำสิ่งที่เรียนได้ การเรียกชื่อสิ่งของได้ ครูชี้แล้วเด็กสามารถบอกชื่อได้

1.2 การเลือกหรือการบอกลักษณะ บอกลักษณะของสิ่งของได้ บอกลักษณะของสัตว์ได้

1.3 การบอกกฎเกณฑ์ บอกกฎเกณฑ์ที่ท่องไว้ได้ เช่น การท่องสูตรคูณ โดยมากแล้วเป็นความรู้ขั้น fact , concept และ principle ซึ่งเป็น Cognitive Domain เป็นส่วนใหญ่

ระดับที่ 2 เป็นระดับพฤติกรรมการเรียนรู้มีค่าปานกลาง มี 2 ชั้น ชั้นแต่ละชั้นมีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

2.1 การลำดับ หมายถึง การเรียงลำดับได้ถูกต้อง เช่น การเรียงลำดับกษัตริย์ที่ทรงเป็นมหาราชของไทยได้ การเรียงลำดับอักษรไทยได้ เป็นต้น

2.2 การสาธิต แสดงเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการไหว้

ระดับที่ 3 เป็นระดับพฤติกรรมทางการเรียนรู้ที่มีค่ามากที่สุด มี 4 ชั้นตอนด้วยกัน แต่ละชั้นตอนมีค่าเท่ากับ 3 คะแนน คือ

3.1 การสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การสร้างรูปแบบ (Model)

3.2 การอธิบายหรือบรรยาย สามารถบรรยายได้ถูกต้องตามกำหนด เช่น บรรยายคุณลักษณะผู้ที่มีลักษณะเป็นนักบริหาร นักประชาธิปไตย นักแนะแนว เป็นต้น

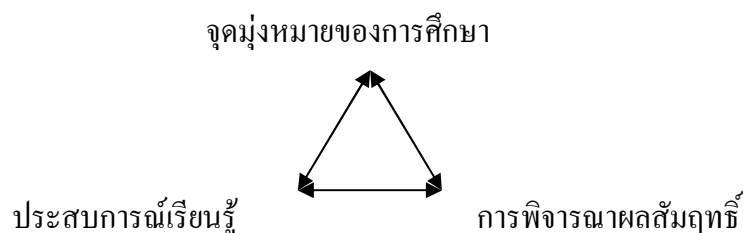
3.3 การจำแนกหรือแยกแยะ ให้จำแนกแยกแยะประเภทของสิ่งของได้ เช่น สัตว์น้ำ สัตว์บก สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์มีกระดูกสันหลัง และสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง เป็นต้น

3.4 การประยุกต์ใช้กฎเกณฑ์ คือการเรียนรู้กฎเกณฑ์แล้วนำไปใช้ได้ เช่น $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$ $10^2 - .25^2 = (10 + .5)(10 - .5)$

ตามหลักการเรียนรู้ของกาเย่ความรู้หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ยากหรืออยู่ในอันดับสูง ๆ มากเท่าใด ก็จะเป็นความรู้หรือพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้เป็นประโยชน์ได้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นหลักสูตรใดที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ขั้นสูงขึ้นไปได้ หลักสูตรนั้นนับว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพดี

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler) เป็นผู้ที่วางรากฐานการประเมินหลักสูตร โดยเสนอแนะแนวคิดว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการเปรียบเทียบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษา 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประสพการณ์การเรียนรู้ และการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังภาพ

แผนภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา

ที่มา : Ralph W. Tyler , Basic Principles of Curriculum and Instruction (Chicago : University of Chicago Press, 1950), 116.

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษาตามแนวคิดของไทเลอร์ ตามแนวคิดนี้ พื้นฐานของการจัดหลักสูตร ก็คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวางจุดหมายที่ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนหรือมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร พยายามจัดประสบการณ์การสอนเพื่อช่วยผู้เรียนให้เปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ บทบาทของการประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร จึงอยู่ที่การดูผลผลิตของหลักสูตรว่าตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ แนวคิดของไทเลอร์จึงยึดความสำเร็จของจุดหมายเป็นหลัก จุดหมายของการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ ซึ่งถือว่าการประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ไทเลอร์มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร คือ

1. เพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบความสำเร็จก็อาจเก็บไว้ใช้ได้ต่อไป แต่ส่วนใดที่ไม่ประสบความสำเร็จควรจะปรับปรุงแก้ไข

2. เพื่อประเมินค่าความก้าวหน้าทางการศึกษาของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่เพื่อให้สาธารณชนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเข้าใจปัญหาความต้องการของการศึกษา และเพื่อใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยเหตุนี้การประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและการประเมินคุณค่าของหลักสูตรด้วย

ไทเลอร์ได้จัดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผลดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal Sources) คือนักเรียน สังคม และเนื้อหาสาระส่วนปัจจัยที่กำหนดขอบเขตของจุดมุ่งหมาย (Goal Sources) คือ จิตวิทยาการเรียนรู้ และปรัชญาการศึกษา
2. กำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
4. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่จะทำให้เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ
5. ประเมินผลโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษา หรือทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. หากหลักสูตรไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะต้องมีการตัดสินใจที่จะยกเลิกหรือปรับปรุงหลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดมุ่งหมายก็อาจจะใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) เพื่อปรับปรุงการกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง หรือใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์จะเห็นว่าเป็นการชี้วัดความสำเร็จของผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยอาศัยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน (Pre-Post Measurement)) และมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้าว่าสำเร็จระดับใดจึงจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การประเมินผลในลักษณะนี้จึงเป็นการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

วิธีการประเมินภาคขยายของ ไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ มีความเชื่อว่าการประเมินค่าโปรแกรมเป็นกระบวนการที่ช่วยสร้าง พัฒนา ปรับปรุง และทำให้โปรแกรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพดำรงอยู่อย่างยั่งยืน สาระของการประเมินสรุปได้ดังนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2541 : 130 – 131)

การประเมินค่าวัตถุประสงค์ โปรแกรมทางการศึกษาที่มีอยู่มากมายและมีความหลากหลายก็ด้วยวัตถุประสงค์ของโปรแกรมที่ต้องการเน้นในจุดที่แตกต่างกัน และในบางครั้ง วัตถุประสงค์ของโปรแกรมก็ถูกบิดเบือนไปจากหลักการที่ควรจะเป็น เพราะสิ่งที่เน้นใน วัตถุประสงค์ของโปรแกรมไม่ได้นำมาพิจารณาให้เหมาะสม ในการประเมินโปรแกรมเพื่อ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและการให้ทุนสนับสนุนหรือส่งเสริมโปรแกรมต่างๆจึงมีความจำเป็นที่ ต้องประเมินวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการศึกษาด้วยเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ 1. วัตถุประสงค์ควรเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับปรัชญาทางการศึกษาของสถาบัน

เกณฑ์ 2. วัตถุประสงค์ควรมีความเกี่ยวข้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาในรายวิชานั้นๆ

เกณฑ์ 3. วัตถุประสงค์ที่เสนอไว้ในโปรแกรมควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสในการ ใช้สิ่งที่เขาจะได้เรียนรู้ไป นั่นคือสิ่งที่เขาจะได้เรียนรู้จะเป็นประโยชน์กับเขาในทางปฏิบัติ

เกณฑ์ 4. วัตถุประสงค์ควรมีความเหมาะสมในแง่ที่เป็นความต้องการ ความสนใจ และ เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน และในกรณีที่เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญแต่ผู้เรียนไม่สนใจใน โปรแกรมก็ควรที่จะกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ นั้นด้วย

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ แฮมมอนด์ (Hammond)

แฮมมอนด์ (Robert Hammond) มีแนวคิดในการประเมินหลักสูตรโดยยึดจุดประสงค์เป็น หลักคล้ายไทเลอร์ แต่แฮมมอนด์ได้เสนอแนวคิดที่ต่างจากไทเลอร์ โดยที่แฮมมอนด์เสนอว่า โครงสร้างสำหรับการประเมินนั้นประกอบด้วยมิติ (Dimensions) ใหญ่ ๆ หลายมิติด้วยกัน แต่ละ มิติก็จะประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ ๆ อีกหลายตัวแปร ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ขึ้นอยู่กับการปะทะสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างตัวแปรในมิติต่าง ๆ เหล่านี้ มิติทั้ง 3 ได้แก่ มิติ ด้านการเรียนการสอน มิติด้านสถาบัน และมิติด้านพฤติกรรม

1. มิติด้านการสอน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปรคือ

การจัดชั้นเรียนและตารางสอน คือการจัดครูและนักเรียนให้พบกัน และดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่วนการจัดในส่วนนี้จะต้องคำนึงถึงเวลาและสถานที่ด้วย

เนื้อหาวิชา หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะนำมาจัดการเรียนการสอน การจัดลำดับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียนและชั้นเรียนแต่ละระดับ

วิธีการหมายถึงหลักการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หมายถึง สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือและอุปกรณ์พิเศษ ห้องปฏิบัติการ วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ รวมถึงสิ่งที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร และการสอนด้านอื่นงบประมาณ หมายถึง เงินที่ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน การซ่อมแซม เงินเดือนครู ค่าจ้างบุคลากรที่จะทำให้งานการใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จ

2. มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วยตัวแปรที่ควรคำนึงถึงในการประเมินหลักสูตร 5 ตัวแปร คือ

นักเรียน มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในการประเมินหลักสูตรได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ความสนใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพกายและสุขภาพจิต ภูมิหลังทางครอบครัว

ครู มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในการประเมินหลักสูตร ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ประสบการณ์ทางการสอน เงินเดือน กิจกรรมที่ทำเวลาว่าง การฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในช่วงระยะเวลา 1-3 ปีและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ผู้บริหาร มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในเวลาประเมินหลักสูตร ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหาร เงินเดือน ลักษณะทางบุคลิกภาพ การฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในช่วงระยะเวลา 1-3 ปี และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญ มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงในการประเมินหลักสูตร ได้แก่ อายุ เพศ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านลักษณะของการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือลักษณะทางบุคลิกภาพและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ครอบครัว มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในการประเมินหลักสูตร ได้แก่ สถานภาพสมรส ขนาดของครอบครัว รายได้ สถานที่อยู่ การศึกษา การเป็นสมาชิกของสมาคม การโยกย้าย จำนวนบุตรที่อยู่ในโรงเรียนนี้ และจำนวนญาติที่อยู่ร่วมโรงเรียน

ชุมชน มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงในการประเมินหลักสูตร ได้แก่สภาพชุมชน จำนวนประชากรการกระจายของอายุประชากร ความเชื่อ(ค่านิยม ประเพณี ศาสนา) ลักษณะทางเศรษฐกิจ สภาพการให้บริการสุขภาพอนามัยและการรับนวัตกรรมเทคโนโลยี

3. **มิติด้านพฤติกรรม** มุ่งองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน คือพฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านทักษะ (Psychomotor Domain) และพฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective Domain)

แนวความคิดการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ เริ่มด้วยการประเมินหลักสูตรที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ แล้วจึงเริ่มกำหนดทิศทางและกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรขั้นตอนของการประเมินหลักสูตรมีดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ควรจะเริ่มต้นที่วิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และจำกัดระดับชั้นเรียน
2. กำหนดตัวแปรในมิติการสอนและมิติสถาบันให้ชัดเจน
3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุถึง (1) พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงว่าประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนด (2) เงื่อนไขของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (3) เกณฑ์ของพฤติกรรมที่บอกให้รู้ว่าคุณเรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ มากน้อยเท่าใด
4. ประเมินพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดประสงค์ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวกำหนดที่พิจารณาหลักสูตรที่กำลังดำเนินการใช้อยู่เพื่อตัดสินใจ รวมทั้งการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
5. วิเคราะห์ผลภายในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมแท้จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลสะท้อนกลับไปสู่วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ และเป็นการตัดสินใจว่าผลหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด
6. พิจารณาส่งที่ควรเปลี่ยนแปลงปรับปรุง

แนวคิดในการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ใช้แนวคิดของไทเลอร์เป็นพื้นฐานในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และการใช้ข้อมูลจากการประเมินผลในการปรับปรุงจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น แต่แฮมมอนด์ให้แนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ตัวแปรของมิติด้าน การสอน และมิติด้านสถาบันซึ่งอาจมีผลต่อการสำเร็จของหลักสูตรนั้นด้วย

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค

(The Stake's Congruence Contingency Model)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตคเป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก สเตคได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการบรรยายและตัดสินใจคุณค่าของ

หลักสูตร ซึ่งเน้นเรื่องการบรรยายสิ่งที่จะถูกประเมิน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการตัดสินคุณค่า สเตคมีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินผลหลักสูตร โดยการประเมินส่วนประกอบของการจัดการเรียนการสอนหลาย ๆ ส่วน โดยไม่เพียงแต่พิจารณาเฉพาะผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเท่านั้น

ดังนั้น สเตค จึงเสนอว่าควรมีการพิจารณาข้อมูลเพื่อประเมินผลหลักสูตร 3 ด้าน คือ

1. ด้านสิ่งที่มีมาก่อน หรือสภาพก่อนเริ่มโครงการ (Antecedent) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เอื้อให้เกิดผลจากหลักสูตรและเป็นสิ่งที่มีอยู่ก่อนการใช้หลักสูตรอยู่แล้วประกอบด้วย 7 หัวข้อคือ บุคลิกและนิสัยของนักเรียน บุคลิกและนิสัยของครู เนื้อหาในหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน อาคารสถานที่ การจัดโรงเรียน ลักษณะของชุมชน

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน (Instructional Process or Transactions) หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นขณะที่มีการเรียนการสอนระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู ครูกับผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นขั้นของการใช้หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 5 หัวข้อคือ การสื่อสาร การจัดแบ่งเวลา การลำดับเหตุการณ์ การให้กำลังใจ และบรรยากาศของสิ่งแวดล้อม

3. ด้านผลผลิต หรือผลที่ได้รับจากโครงการ (Outcomes) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 5 หัวข้อคือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ทักษะของนักเรียน ทักษะของนักเรียน ผลที่เกิดขึ้นกับครู และผลที่เกิดขึ้นกับสถาบัน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provus' Discrepancy Evaluation Model)

โพรวัสได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรซึ่งเรียกว่า “การประเมินผลตามความแตกต่างหรือประเมินผลความไม่สอดคล้อง” (Discrepancy Evaluation) ซึ่งจะประเมินหลักสูตรทั้งหมด 5 ส่วน คือ 1) การออกแบบ (Design) 2) ทรัพยากรหรือสิ่งที่เริ่มตั้งไว้เมื่อใช้หลักสูตร (Installation) 3) กระบวนการ (Process) 4) ผลผลิตของหลักสูตร (Products) 5) ค่าใช้จ่ายหรือผลตอบแทน (Cost) ในแต่ละส่วนจะมีขั้นตอนการประเมินผลเหมือนกันโดยจะดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

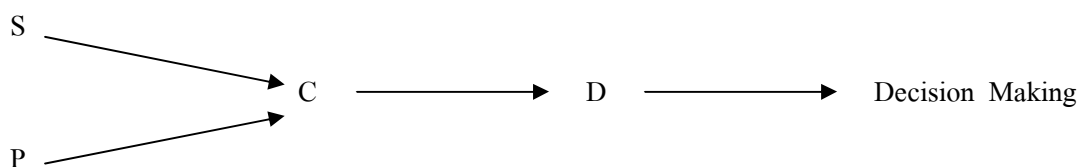
ขั้นที่ 1 ผู้ประเมินจะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน (Standards - S) ของสิ่งที่ต้องการวัดก่อน เช่น มาตรฐานด้านเนื้อหา เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ผู้ประเมินต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการปฏิบัติจริงของสิ่งที่ต้องการวัด (Performance - P)

ขั้นที่ 3 ผู้ประเมินนำข้อมูลที่รวบรวมได้ในขั้นที่ 2 มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 1 (Compare - C)

ขั้นที่ 4 ผู้ประเมินศึกษาความแตกต่าง หรือความไม่สอดคล้องระหว่างผลการปฏิบัติจริงกับเกณฑ์มาตรฐาน (Discrepancy - D)

ขั้นที่ 5 ผู้ประเมินส่งผลการประเมินไปให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่าจะยกเลิกการใช้หลักสูตรที่ประเมิน หรือปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติหรือเกณฑ์มาตรฐานให้มีคุณภาพดีขึ้น (Decision Making)

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการประเมินของ Provus

ที่มา : สุนีย์ ภูพันธ์ ,แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 274.

S = Standard เป็นขั้นแรกของการดำเนินการประเมินหลักสูตร กล่าวคือ ผู้ประเมินผลต้องตั้งสิ่งมาตรฐานที่ต้องการวัดไว้ก่อน

P = Performance หลังจากดำเนินการขั้นแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการปฏิบัติจริง ในสิ่งที่ต้องการวัดมาให้เพียงพอ ข้อมูลที่รวบรวมควรเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจน

C = Compare เมื่อตั้งมาตรฐานและรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ก็นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

D = Discrepancy จากการเทียบข้อมูลกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินพบว่า มีช่องว่าง อะไรที่เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวัง

D = Decision Making ประเมินจะส่งผลประเมินไปให้ผู้ที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับ
หลักสูตรเพื่อตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

แบบการประเมินผลหลักสูตรของโพรวีสนี้ นับว่าสะดวกแก่ผู้ประเมินหลาย
ประเภท และเป็นกระบวนการที่ส่งให้เห็นถึงผู้บริหารจะตัดสินใจ จะใช้หรือไม่ หรือจะปรับปรุง
เพิ่มเติม หรือจะหยิบยกข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณา

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

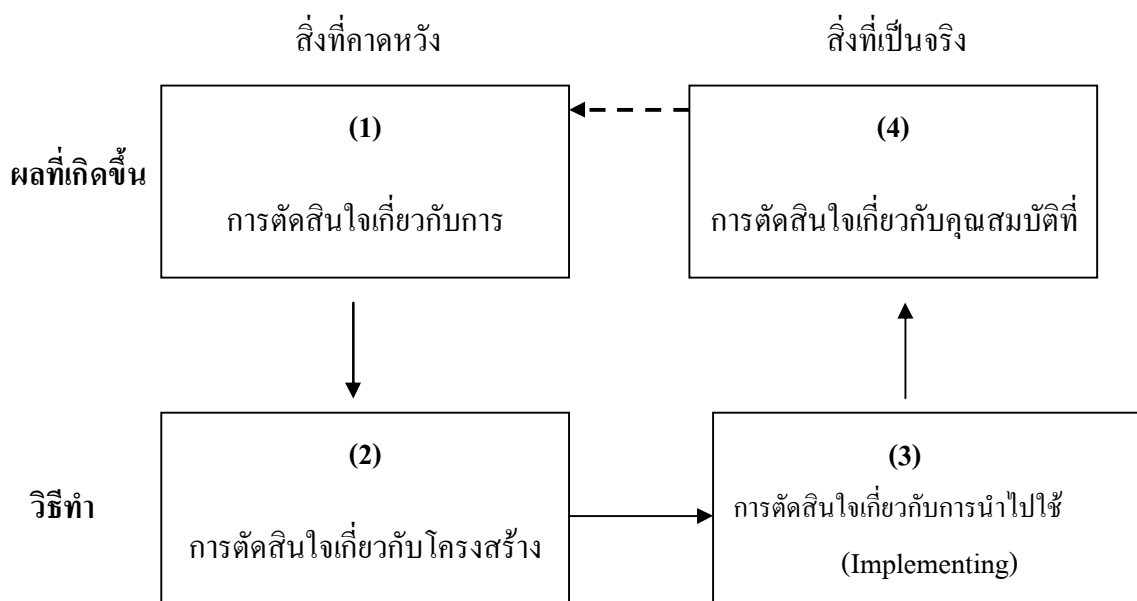
สตัฟเฟิลบีม (Danie L. Stufflebeam) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลทาง
การศึกษาเอาไว้ว่าเป็นกระบวนการบรรยายการหาข้อมูล และการให้ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจหา
ทางเลือก ฉะนั้นรูปแบบการประเมินผลหลักสูตรตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมจึงเป็นรูปแบบที่
เหมาะสมแก่การช่วยตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด

ตามปกติสถานการณ์ในการตัดสินใจ (Decision Settings) โดยทั่วไปจะประกอบด้วยมิติที่
สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. มิติด้านข้อมูลที่มีอยู่ (Information Grasp) คือถ้าเราจะตัดสินใจทำอะไรสักอย่างเรา
จำเป็นต้องคำนึงว่าเรามีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้นอยู่มากน้อยเพียงใดแล้ว

2. มิติด้านปริมาณความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้น (Degree of Change) คือ
หมายความว่าถ้าเราจะตัดสินใจทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เราต้องคำนึงว่าเมื่อเราทำไปแล้วจะเกิดการ
เปลี่ยนแปลงไปมากน้อยสักแค่ไหน

การตัดสินใจนั้นไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์แบบใดก็ตามจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิง
ประเมิน (Evaluation Data) มาช่วยเป็นพื้นฐาน เพราะการตัดสินใจใด ๆ ของผู้บริหารที่ไม่ใช่ข้อมูล
เชิงปริมาณมาเป็นพื้นฐานในการหาทางเลือก ย่อมเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการดำเนินงานตาม
ทางเลือกนั้นอย่างมาก ส่วนการตัดสินใจทั้งปวงทางการศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจะจัด
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างไร จะจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีไหน จะใช้สื่อการเรียนการสอนอะไร
จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอะไร ถ้าพิจารณาในแง่ของวิธีการกับผลที่จะเกิดขึ้นและสิ่งที่คาดหวัง
กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เราอาจจำแนกการตัดสินใจออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

แผนภาพที่ 3 ประเภท และความสัมพันธ์ ของ Stufflebeam ต่อสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่เป็จริง

ที่มา : สุนีย์ ภูพันธ์, แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 266.

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจโดยการคาดหวังว่าเราต้องการให้เกิดผลทางการศึกษาอย่างไร เช่น หลังจากทีนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้วนักเรียนควรมีคุณสมบัติที่เด่น อย่างไรบ้าง ฉะนั้นการตัดสินใจชนิดนี้จึงนำมาเป็นประโยชน์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือในการวางแผนจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี จึงเรียกการตัดสินใจอย่างนี้ว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจโดยการคาดหวังว่าถ้าต้องการให้เกิดผลทางการศึกษาตามที่คาดหวังไว้ในข้อ 1 นั้น เราควรจะวางโครงสร้างหรือวางรูปแบบของการใช้หลักสูตรที่พึงประสงค์เอาไว้ได้อย่างไร เช่นถ้าจะให้ให้นักเรียนมีคุณสมบัติตรงตามที่คาดหวังเอาไว้ นั้น โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมอย่างไร การบริหารควรจะเป็นแบบใด ครูควรจัดการเรียนการสอนอย่างไร ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอะไรบ้าง ฯลฯ จึงเรียกการตัดสินใจแบบนี้ว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง

3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการนำไปใช้ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจว่าตามความเป็นจริงนั้นได้มีการนำหลักสูตรไปใช้ตามแนวทางที่คาดหวังเอาไว้หรือไม่ มีการควบคุม

หรือแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้วิธีการที่เกิดขึ้นจริง ๆ เป็นไปตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด จึงเรียกการตัดสินใจแบบนี้ว่า การตัดสินใจ เกี่ยวกับการนำไปใช้

4. การตัดสินใจเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ (Recycling Decisions) เป็นการตัดสินใจหลังจบการศึกษาตามหลักสูตรไปแล้วนั้นจริงแล้วนักเรียนมีคุณสมบัติเป็นอย่างไรมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ เป็นอย่างไรและตรงตามที่คาดหวังเอาไว้หรือไม่ ทีอะไรบ้างที่ต้องรักษาเอาไว้ และมีอะไรบ้างที่ต้องละทิ้งหรือนำมาปรับขยายเสียใหม่ จึงเรียกการตัดสินใจแบบนี้ว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์

ทั้งหมดที่กล่าวมา 4 ข้อนี้ คือประเภทการตัดสินใจทางการศึกษา แต่ตามความคิดของสตัฟเฟิลบีมนั้นการตัดสินใจทุก ๆ เรื่องจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประเมินในการพิจารณาขึ้นพื้นฐานและสตัฟเฟิลบีมได้ให้แนวคิดไว้ว่าในการประเมินผลหลักสูตรนั้นมีสิ่งสำคัญที่เราต้องประเมินอยู่ 4 ด้านคือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้างสถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ฯลฯ ในการประเมินสภาพแวดล้อมนี้ ผู้ประเมินอาจใช้วิธีดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความคิดรวบยอด (Conceptual Analysis)
2. การทำวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์จริง (Empirical Studies)
3. การอาศัยทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการประเมินสภาพแวดล้อมนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการวางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมาย (Planning Decisions)

2. การประเมินตัวป้อน (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกหรือไม่จะใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใดดีซึ่งการประเมินตัวป้อนอาจกระทำโดย

1. จัดทำในรูปแบบของคณะกรรมการ
2. อาศัยผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ทำเอาไว้แล้ว
3. ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา
4. ทำการวิจัยเชิงทดลองเป็นการนำร่อง

อนึ่งข้อสังเกตว่าวิธีการประเมินตัวป้อนที่มีแตกต่างกันออกไปมาก นับแต่การใช้วิธีการง่าย ๆ โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือของคณะกรรมการ ไปจนถึงวิธีการที่ซับซ้อน เช่น การวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงมีมากน้อยเพียงไรและข้อมูลที่มีอยู่จะนำมาสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงนั้นมีอยู่มากหรือน้อยนั่นเอง ตัวอย่าง เช่น ในสถานการณ์การตัดสินใจแบบ Homeostatic ที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยแต่ทว่าข้อมูลที่จะมาช่วยสนับสนุนนั้นมีอยู่มากแล้ว ในบางกรณีอาจไม่จำเป็นต้องมีการประเมินผลในลักษณะยุ่งยากซับซ้อนแต่ประการใด อย่างไรก็ตามถ้าสถานการณ์การตัดสินใจเป็นแบบ Incremental หรือ Neomobilistic ที่ต้องการนำนวัตกรรมบางอย่างมาใช้ในหลักสูตรการประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสนับสนุนจำเป็นต้องวิธีที่รอบคอบรัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้นั่นเอง

ฉะนั้นการประเมินตัวป้อนนี้จะช่วยให้เราได้ข้อมูลในการตัดสินใจ ถ้าเราจะจัดการศึกษาตามหลักสูตร เราควรจะขอความร่วมมือและช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกหรือไม่ควรจะหาวิธีการใด วิธีการที่มีอยู่แล้วหรือวิธีการที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ การดำเนินงานในโรงเรียน เช่น การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน ฯลฯ ควรเป็นอย่างไรมีจะช่วยทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จ การประเมินตัวป้อนนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจด้านโครงสร้างหรือการวางรูปแบบในการดำเนินงาน (Structuring Decision)

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือจุดอ่อนของการดำเนินงานในขั้นทดลองใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลาย ๆ อย่างต่าง ๆ กัน เช่น

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติ
2. การวิเคราะห์การปะทะสัมพันธ์
3. การสัมภาษณ์
4. การใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า
5. การให้เขียนรายงานประเภทปลายเปิด

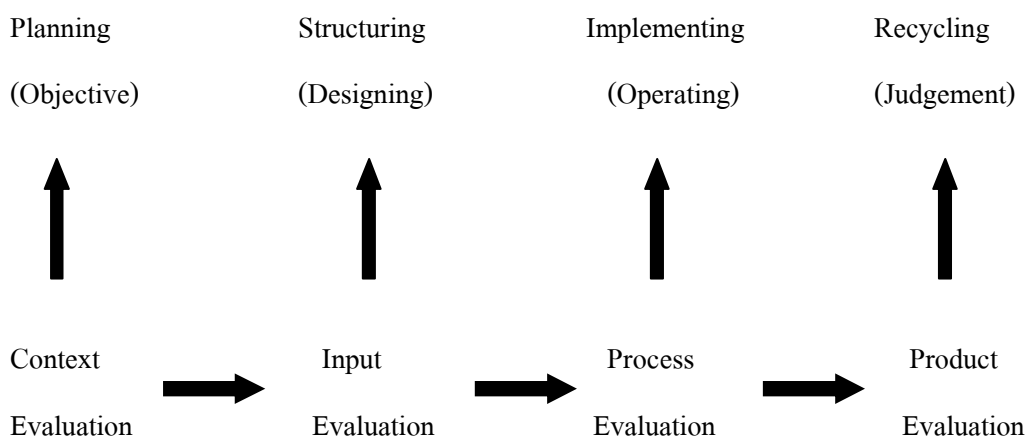
อย่างไรก็ตามในการประเมินกระบวนการนี้บางครั้งจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลขึ้นมาโดยเฉพาะ และให้คณะกรรมการชุดนี้มีเวลาทำการประเมินอย่างเต็มที่ เช่น ถ้าเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาก็อาจจะได้แก่ทีมงานในหน่วยวิจัยของสถาบันเอง แต่ถ้าเป็นในโรงเรียนระดับประถมศึกษาอาจจะได้แก่ศึกษานิเทศก์ของจังหวัด เพราะการตั้งครูในโรงเรียนให้ทำหน้าที่ประเมินผลโดยเฉพาะนั้นทำได้ยากเนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่หลายอย่าง เช่นเรื่องเวลาซึ่งมีความจำเป็นมากในกรณีที่สถานการณ์การตัดสินใจเป็นแบบ Incremental และ Neo-mobilistic เพราะมีข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจอยู่แล้วน้อยมาก แต่ถ้าหากสถานการณ์การตัดสินใจเป็นแบบ Homeostic ซึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ขณะเดียวกันก็มีข้อมูลที่จะนำมาใช้สนับสนุนอย่างเหลือเฟือแล้ว ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอาจช่วยกันทำการประเมินก็ได้ การประเมินกระบวนการนี้ให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจด้านการนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริง ๆ (Implementing Decision)

4. การประเมินผลผลิต (Products Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใดอาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้

ในกระบวนการการศึกษานั้นการประเมินผลผลิตจะให้ข้อมูลที่นำมาช่วยตัดสินใจว่ามีกิจกรรมทางการศึกษาอะไรบ้างที่ควรทำต่อไป เลิกทำ หรือควรนำมาปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่ นอกจากนั้นยังให้ข้อมูลที่นำไปเชื่อมหรือสานต่อเข้ากับขั้นตอนอื่น ๆ ของกระบวนการทางการศึกษาได้อีกด้วย เช่น โรงเรียนหนึ่งมีปัญหาครูไม่พอสอนหรือครูมีภารกิจมากจนไม่มีเวลาจะเตรียมการสอนให้ได้ผล จึงได้คิดค้นนวัตกรรมทางการสอนแบบ RIT (Reduced Instructional Time) ขึ้นมาใช้เสร็จแล้วก็ทำการประเมินผลผลิตของการเรียนแบบ RIT ดูพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นอยู่ในขั้นที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง และยังพบว่านวัตกรรมดังกล่าวมี

ความพร้อมที่จะนำไปเผยแพร่ในโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาอย่างเดียวกันได้ เพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายไม่สิ้นเปลืองมากนัก อย่างนี้ผู้บริหารการศึกษาก็อาจใช้ผลจากการประเมินดังกล่าวมาช่วยในการตัดสินใจประกาศให้โรงเรียนต่าง ๆ นำนวัตกรรมแบบ RIT ไปใช้จัดการเรียนการสอนต่อไป การประเมินผลผลิตนี้จะให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจว่า จะเก็บรักษาไว้ เลิกใช้ หรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ (Recycling Decisions)

เนื่องจากสตัฟเฟิลบีมให้แนวคิดว่าการประเมินผลหลักสูตรนั้นมีสิ่งที่จะต้องประเมินอยู่ 4 อย่าง คือ Context , Input , Process , และ Products รูปแบบการประเมินผลของเขาจึงเป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปว่าเป็น CIPP Model ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลกับการตัดสินใจตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม อาจเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลกับการตัดสินใจ

ที่มา : สุนีย์ ภูพันธ์ , แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 270.

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิด โดยขยายผลผลิต(Product) ออกเป็น IEST โดย I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น และ T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้ ในช่วงแรกของการประเมิน

ที่เน้น CIPP Model เน้นการประเมินเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ (มาเรียม นิลพันธุ์ 2553: 30-35)

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไร ประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับนโยบายของ ศษ. , สกอ. นโยบายขององค์กร อปท. มูลนิธิ สมาคมความต้องการของชุมชน การตีตราของสังคม ความคาดหวังของผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต แผน วิทยุทัศน์ จุดหมาย โครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร จะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่ อย่างไร ประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ/ คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอน/ จำนวน คุณภาพของผู้เรียน/ พื้นฐานความรู้ผู้เรียน สื่อ วัสดุ/ อุปกรณ์/ หนังสือตำรา เอกสารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เวลาและช่วงเวลา เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่น จุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ หรือจุดเด่นจุดอ่อน หรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไป ฉะนั้นจึงต้องมีการจดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลายๆ วิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสพการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจเหมาะสม เห็นด้วย สอดคล้อง ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ พฤติกรรม

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิด โดยขยายผลผลิต(Product) ออกเป็น IEST โดย I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น และ T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้

Context	บริบท
Input	ปัจจัยนำเข้า
Process	กระบวนการ
Product	ผลผลิต
Impact	ผลกระทบ
Effectiveness	ประสิทธิผล
Sustainable	ความยั่งยืน
Transportation	การถ่ายทอด การขยายผล

ผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model มีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) โดยส่วนใหญ่นิยมขยายผลการประเมินผลผลิตครอบคลุมถึงผลกระทบ(Impact) ด้วย คือเน้นการประเมินกระทบ (Impact Evaluation) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาผลที่ นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ อาจมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ การมีงานทำ การได้รับรางวัล

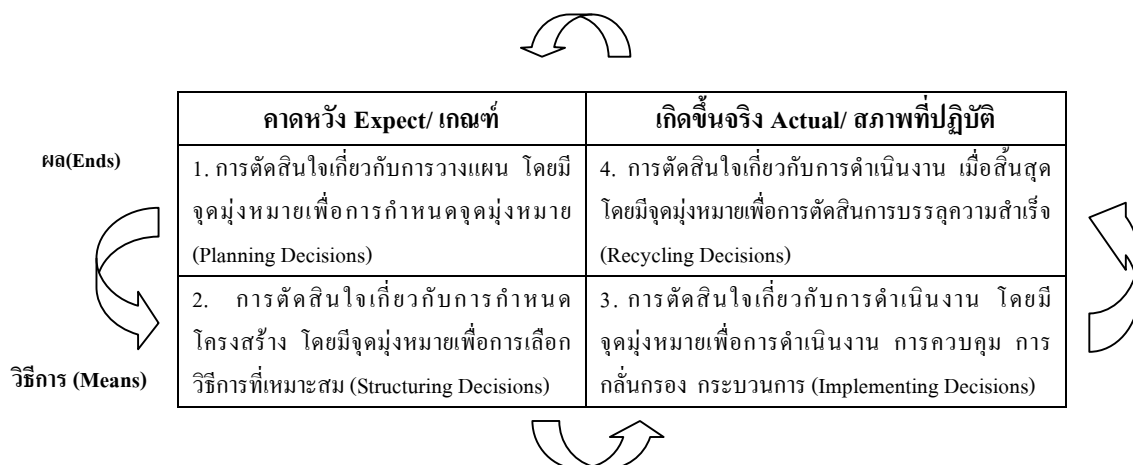
เกียรติยศ เกียรติบัตร การเป็นที่ยอมรับ การมีชื่อเสียงของสถาบัน การนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

การประเมินหลักสูตรเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร สามารถสรุปแต่ละด้านของการประเมินกับประเภทการตัดสินใจได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การประเมินหลักสูตรเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

ประเภทของการประเมิน	ประเภทของการตัดสินใจและการใช้ประโยชน์จากการประเมิน	
C: Context Evaluation (การประเมินบริบท)	Planning Decision (การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน)	- กำหนดหรือเลือกนโยบาย/ เป้าหมาย/ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร
I: Input Evaluation (การประเมินปัจจัย)	Structuring Decision (การตัดสินใจเกี่ยวกับ โครงสร้างเพื่อกำหนดวิธีการ)	- กำหนดโครงสร้างการ ดำเนินงาน ทรัพยากรกลยุทธ์ แผนงาน และวิธีการดำเนิน ตามหลักสูตร
P: Process Evaluation (การประเมินกระบวนการ)	Implementing Decision (การตัดสินใจเกี่ยวกับการ ปฏิบัติ)	- ติดตามและกำกับ ดำเนินงานตามแผน - ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง วิธีการดำเนินงานให้เหมาะสม - รายงานความก้าวหน้าของ หลักสูตร
P: Product Evaluation (การประเมินผลผลิต)	Recycling Decision (การตัดสินใจเพื่อการทบทวน)	- ยุติ/ล้มเลิก - เปลี่ยนแปลง - คงไว้/ชะลอ - ขยาย

ซึ่งสาระของการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรสามารถสรุปที่สะท้อนสภาพที่เกิดขึ้นจริง (Actual) กับ การคาดหวัง (Expect) ได้ดังภาพ

แผนภาพที่ 5 สภาพที่เกิดขึ้นจริง (Actual) กับการคาดหวัง (Expect) ในการประเมินหลักสูตร

สำหรับการประเมินหลักสูตรนั้นสามารถกระทำได้ระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรและหลังใช้หลักสูตรแล้ว โดยบทบาทการประเมินในแต่ละช่วงแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 3 บทบาทการประเมินหลักสูตรในแต่ละช่วง

การประเมิน	บทบาทการประเมิน	
	Formative Evaluation เน้น Decision-making	Summative Evaluation เน้น Accountability
C: Context Evaluation	เป็นข้อเสนอแนะสำหรับเลือกวัตถุประสงค์และกำหนดลำดับความสำคัญ	ตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และสิ่งที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเลือกสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการความคาดหวัง โอกาส และปัญหา
I: Input Evaluation	เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการเลือกกลยุทธ์ทรัพยากรโครงการ เป็นปัจจัยสำหรับการออกแบบการดำเนินการ	ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์และทรัพยากรและให้เหตุผลทางเลือก
P: Process Evaluation	เป็นข้อเสนอแนะทางการปฏิบัติ/การดำเนินงาน และควบคุมการดำเนินงาน	ตัดสินใจการดำเนินงานที่เป็นจริง
P: Product Evaluation	เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการยุติ - คง/ชะลอ ปรับเปลี่ยน - ขยายปรับปรุงโครงการ	ตัดสินใจผลที่เกิดขึ้นและการตัดสินใจย้อนกลับ

การประเมินหลักสูตรสามารถกระทำได้หลายวิธีซึ่งควรเหมาะสมกับสิ่งที่ประเมินและผู้ให้ข้อมูลในการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในแต่ละด้านตามแนวคิดของ CIPP โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรในแต่ละด้านตามแนวคิดของ CIPP

การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัย	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
1. เพื่อกำหนดบริบท/สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง 2. เพื่อหากลุ่มเป้าหมายและความต้องการของกลุ่ม 3. เพื่อหาเวลาและโอกาสที่ต้องการสนองความต้องการ 4. เพื่อวินิจฉัยปัญหาภายใต้ความต้องการนั้นๆ เพื่อตัดสินใจว่าวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมของหลักสูตรควรเป็นอะไร	1. เพื่อกำหนดและประเมินสมรรถนะ 2. เพื่อหาทางเลือกยุทธวิธีในการดำเนินการหลักสูตร 3. เพื่อกำหนดการออกแบบการดำเนินการตามยุทธวิธี 4. เพื่อกำหนดงบประมาณ 5. เพื่อกำหนดเวลา 6. เพื่อกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามหลักสูตร	เพื่อหาและคาดคะเนเกี่ยวกับผลจากการดำเนินการหลักสูตรในด้านต่างๆ ดังนี้ 1. ขั้นตอนการดำเนินงาน 2. ผลจากการดำเนินงานตามการออกแบบ เพื่อที่จะหาข้อมูลและสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนงานและกิจกรรมต่างๆ	1. เพื่อตัดสินผลผลิต 2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3. หาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับบริบท ปัจจัยและกระบวนการ 4. เพื่อแปลความหมายในแง่คุณค่าของข้อ 1 – 3
การประเมินบริบท	การประเมินปัจจัย	การประเมินกระบวนการ	การประเมินผลผลิต
โดยใช้วิธีวิเคราะห์ ระบบการสำรวจ การวิจัย/วิเคราะห์/ ตรวจสอบเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดลำดับคุณภาพ การสอบถาม การสนทนากลุ่ม และวิธี Delphi Technique ความสอดคล้อง ความคิดเห็น ความพึงพอใจ ความเป็นไปได้	โดยการจัดลำดับคุณภาพ การวิเคราะห์ทรัพยากร การวิจัย/ วิเคราะห์/ ตรวจสอบ เอกสาร การสัมภาษณ์ การสอบถาม ความเหมาะสม ความคิดเห็น ความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้ ความพึงพอใจ	3. เพื่อตัดสินใจกระบวนการ 4. เพื่อตัดสินใจกิจกรรมภายในกระบวนการ โดยการกำกับ (Monitoring) และติดตามเกี่ยวกับศักยภาพ การดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรมต่างๆ และโดยการอธิบายกระบวนการกระทำระดับการปฏิบัติ ความคิดเห็น ความเหมาะสม ความเพียงพอ ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์	1. ระบุการปฏิบัติการ/ วัดผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 2. เปรียบเทียบผลของโครงการกับเกณฑ์/ มาตรฐาน/ ความคาดหวัง 3. ผลเชิงปริมาณและคุณภาพระดับการปฏิบัติ ความคิดเห็น ความเหมาะสม ความพึงพอใจ

จากตัวอย่างรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า แต่ละรูปแบบต่างพยายามประเมินสิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับหลักสูตรให้มากที่สุด ซึ่งในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินของ สตีฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มาเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร เนื่องจากรูปแบบการประเมินแบบ CIPP/EST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่ง แต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร การพิจารณาจะพิจารณาใน 8 ด้าน คือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็น การประเมินความสอดคล้องชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริง โครงสร้างรายวิชา รายวิชาที่เปิดสอน และเนื้อหาวิชาของหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษา และทรัพยากรในการดำเนินการ ตามหลักสูตร ได้แก่ เอกสารตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ เทคโนโลยีทางการศึกษา และงบประมาณในการดำเนินงานจัดการศึกษา
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
4. การประเมินผลผลิต (Products Evaluation) เป็นการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตการนำความรู้ในหลักสูตรไปใช้ในการทำงาน ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
5. การประเมินด้านผลกระทบ (I:Impact Evaluation)ได้แก่การประเมินผลงาน หรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำไปใช้ในการทำงาน หรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น
6. การประเมินด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับตัวคุณูปบัณฑิตโดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่และความเชี่ยวชาญ เป็นต้น

7. การประเมินด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของบัณฑิต ในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางาน หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ

8. การประเมินด้านการถ่ายโอนความรู้ (T: Transportability Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับบัณฑิต ในการถ่ายทอดความรู้ หรือขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

6. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

6.1 คุณสมบัติทั่วไป

6.1.1 มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542 และ/หรือที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภายหลัง

6.1.2 มีคุณสมบัติเฉพาะและคุณสมบัติตามที่แต่ละกลุ่มวิชากำหนด

6.2 คุณสมบัติเฉพาะ

6.2.1 หลักสูตร แบบ 1

6.2.1.1 สำเร็จการศึกษาปริญญามหาบัณฑิตที่มีการทำวิทยานิพนธ์จากสถาบันอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับรองและ

6.2.1.2 คุณสมบัติอื่น ๆ เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป หรือคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษาได้

6.2.2 หลักสูตรแบบ 2

6.2.2.1 สำเร็จการศึกษาปริญญามหาบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับรองและ

6.2.2.2 คุณสมบัติอื่น ๆ เป็นไปตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป หรือคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษาได้

6.3 คุณสมบัติเฉพาะกลุ่มวิชา

6.3.1 กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

สำเร็จการศึกษาปริญญามหาบัณฑิตทางการศึกษา หลักสูตร การสอน การนิเทศ และ มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการศึกษา หลักสูตร การสอนและการนิเทศ อย่างน้อย 1 ปี

6.3.2 กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

สำเร็จการศึกษาปริญญามหาบัณฑิต ทางการสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาอังกฤษ (ในกรณีที่สำเร็จการศึกษาปริญญามหาบัณฑิตสาขาอื่นๆ ต้องสำเร็จการศึกษาปริญญา บัณฑิตทางการสอนภาษาอังกฤษ หรือภาษาอังกฤษ) มีประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษอย่างน้อย 1 ปีและมีคะแนน TOEFL ซึ่งสอบไว้ไม่เกิน 2 ปี ไม่ต่ำกว่า 550

6.3.3 กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย

สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ (ในกรณีที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาอื่น ๆ ต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ) และมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี

6.3.4 กลุ่มวิชาการสอนสังคมศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษาหรือสังคมศาสตร์ (ในกรณีที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาอื่น ๆ ต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษาหรือสังคมศาสตร์) และมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี

6.3.5 กลุ่มวิชาการประถมศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาประถมศึกษา (ในกรณีที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาอื่น ๆ ต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาประถมศึกษา) และมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี

6.3.6 กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หรือโสตทัศนศึกษา (ในกรณีที่สำเร็จการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาอื่น ๆ ต้องมีประสบการณ์การทำงานด้านออกแบบงานผลิตและบริการสื่อการเรียนการสอน งานสื่อสารมวลชน งานนิเทศการศึกษา งานฝึกอบรม สัมมนาหรืองานประชาสัมพันธ์ อย่างน้อย 2 ปี)

เงื่อนไขเฉพาะกลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

สำหรับผู้สมัครที่จบปริญญาโทหรือปริญญาตรี สาขาวิชาอื่น ๆ จะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน ระดับมหาบัณฑิต และมีผลการเรียน S จำนวน 5 หน่วยกิต (จำนวนหน่วยกิต ไม่คิดคะแนนรวมในรายวิชาของหลักสูตร) ได้แก่ รายวิชา 468 430 เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย 2 หน่วยกิต และรายวิชา 468 433 การวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา 3 หน่วยกิต

7. การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

นอกจากจะเป็นไปตามคู่มือการรับสมัครเข้าศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นรายปี หรือเป็นการเฉพาะในการรับสมัครเข้าศึกษาแต่ละครั้งแล้ว การคัดเลือกผู้เข้าศึกษาตามหลักสูตรนี้ ยังขึ้นอยู่กับแนวทางการคัดเลือก และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นจำแนกออกได้ดังต่อไปนี้

7.1 แนวทางการคัดเลือก

ผ่านการสัมภาษณ์ทางวิชาการและการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ระดับคุณวุฒิบัณฑิต และ/หรือการสอบข้อเขียน ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่ละกลุ่มวิชา เป็นรายปี

7.2 สถานภาพของนักศึกษา

นักศึกษาที่สอบคัดเลือกได้ หรือ ได้รับคัดเลือกให้เข้าศึกษาตามหลักสูตรนี้ และได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาเรียบร้อยแล้ว จะต้องปรับเปลี่ยนสถานภาพของการเป็นนักศึกษาไปตามเงื่อนไขเวลาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของตน ดังต่อไปนี้

7.2.1 นักศึกษาปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตทดลองศึกษา เมื่อศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาแรก ในกรณีที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทมาบัณฑิตสาขาอื่นที่ไม่ใช่สาขาทางการศึกษา ต้องลงทะเบียนศึกษารายวิชาที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดจำนวน 6 หน่วยกิต และได้ค่าผลการประเมินเป็น S การพิจารณาว่ารายวิชาที่นักศึกษาเคยเรียนมาแล้วตรงกับรายวิชาใดให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

รายวิชาที่ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทมาบัณฑิตสาขาวิชาอื่น ๆ ต้องลงทะเบียนเพิ่มเติมเพื่อปรับพื้นฐาน จำนวน 6 หน่วยกิต ได้แก่

472 511   พื้นฐานหลักสูตรและการสอน   3(3-0-6)

(Foundation in Curriculum and Instruction)

472 512   นโยบายทางการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ3(3-0-6)

(Educational Policy and Professional Practice)

7.2.2 นักศึกษาปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตสามัญ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแรก และ

7.2.2.1 ได้ผลการประเมินเป็น S ทุกรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตตามหลักสูตร

7.2.2.2 ได้รับการประเมินความก้าวหน้าจากภาควิชา โดยได้รับสัญลักษณ์ SP สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรแบบ1 หรือ ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 และได้ค่าระดับผลการศึกษาไม่ต่ำกว่า B ทุกรายวิชาที่นับหน่วยกิตตามหลักสูตร สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตร แบบ 2

การจำแนกสถานภาพของ นักศึกษาปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตสามัญ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาคให้เป็นไปตามข้อบังคับ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.
2542

7.2.3 นักศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต เมื่อผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ ได้รับอนุมัติหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านภาษาต่างประเทศหรือได้รับการยกเว้นตามข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542

8. ระบบการศึกษา

8.1 การจัดการศึกษาใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ
มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

8.2 การคิดหน่วยกิต

8.2.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15
ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

8.2.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาค
การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

8.2.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาค
การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

ในแต่ละรายวิชากำหนดเกณฑ์ในการคำนวณหน่วยกิตจาก จำนวนชั่วโมงบรรยาย (บ)
ชั่วโมงปฏิบัติ (ป) และชั่วโมงที่นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองนอกเวลาเรียน (น) ต่อ 1 สัปดาห์แล้ว
หารด้วย 3 ซึ่งมีวิธีคิด ดังนี้

$$\text{จำนวนหน่วยกิต} = \frac{\text{บ} + \text{ป} + \text{น}}{3}$$

การเขียนหน่วยกิตในรายวิชาต่าง ๆ ประกอบด้วยตัวเลขสี่ตัวคือ

1. เลขตัวแรกอยู่นอกวงเล็บ เป็นจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้น

2. เลขตัวที่สอง สาม และสี่ อยู่ในวงเล็บบอกโดย

2.1 ตัวที่สองบอกจำนวนชั่วโมงบรรยาย

2.2 ตัวที่สามบอกจำนวนชั่วโมงปฏิบัติ

2.3 ตัวที่สี่บอกจำนวนชั่วโมงศึกษานอกเวลาเช่น 2(2-0-4) เลข 2 นอกวงเล็บหมายถึง
จำนวนหน่วยกิต ตัวเลขในวงเล็บ เลข 2 หมายถึง จำนวน ชั่วโมงบรรยาย เลข 0 หมายถึง จำนวน
ชั่วโมงปฏิบัติ และ เลข 4 หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองนอกเวลาเรียน

9. ระยะเวลาการศึกษา

9.1 ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร 3 ปีการศึกษา

9.2 ระยะเวลาที่ให้ศึกษาได้อย่างมากไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

10. การลงทะเบียนเรียน

เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542 และ/หรือที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภายหลัง นักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรแบบ 1 ซึ่งมีการลงทะเบียนรายวิชาโดยไม่นับหน่วยกิต หากประสงค์ที่จะลงทะเบียนรายวิชาเพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิตในรายวิชาของหลักสูตรแบบ 2 ก็ให้กระทำได้โดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แต่ต้องไม่ขัดกับข้อบังคับของมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ยังต้องลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาชั้นสูง ระดับคุณวุฒิปบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1 – 4 โดยไม่นับหน่วยกิต สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตร แบบ 2 ผู้เป็นนักศึกษาปกติ ต้องลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาซึ่งไม่นับรวมหน่วยกิตของรายวิชาที่ต้องศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต จำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต แต่ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน 6 หน่วยกิตในภาคการศึกษาพิเศษฤดูร้อน นอกจากนี้ยังต้องลงทะเบียน รายวิชาสัมมนาชั้นสูง ระดับคุณวุฒิปบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1 – 3 โดยไม่นับหน่วยกิต

11. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

11.1 การวัดผลการศึกษา

ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542

11.2 การสำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

11.2.1 หลักสูตรแบบ 1

11.2.1.1 จะต้องใช้เวลาศึกษาในหลักสูตรไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

11.2.1.2 ศึกษาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยได้ผลการประเมิน S ทุกรายวิชา ที่ลงทะเบียนรายวิชาโดยไม่นับหน่วยกิตรวมทั้งผ่านการลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาชั้นสูงระดับคุณวุฒิปบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1 – 4 และได้ผลการประเมินเป็น S

11.2.1.3 สอบผ่านภาษาต่างประเทศหรือได้รับการยกเว้น ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542

- 11.2.1.4 สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination)
- 11.2.1.5 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)
- 11.2.1.6 ได้รับอนุมัติวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร
- 11.2.2 หลักสูตรแบบ 2
- 11.2.2.1 จะต้องมีเวลาศึกษาในหลักสูตรไม่เกิน 5 ปีการศึกษา
- 11.2.2.2 ศึกษาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 และได้ไม่ต่ำกว่าระดับ B ทุกรายวิชาที่นับหน่วยกิต และได้ผลการประเมิน S ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U ตลอดจนผ่านการลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาชั้นสูงระดับคฤภีบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1 – 3 และได้ผลการประเมิน S
- 11.2.2.3 สอบผ่านภาษาต่างประเทศหรือได้รับการยกเว้น ตามข้อบังคับ มหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542
- 11.2.2.4 สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination)
- 11.2.2.5 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review)

ก่อนการตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น หรือเสนอต่อ
ที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)

11.2.2.6 ได้รับอนุมัติวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร

12. หลักสูตร

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบ 1
และแบบ 2

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่
จำนวนไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และกำหนดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติมและลงทะเบียนเรียนโดยไม่
นับหน่วยกิต ตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและต้อง
ลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาชั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1 - 4

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิด
ความก้าวหน้าทางวิชาชีพชั้นสูง จำนวนไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และกำหนดให้ศึกษารายวิชา
เพิ่มเติมอีกไม่น้อยกว่า 33 หน่วย จากหมวดวิชาบังคับแกนและหมวดวิชากลุ่มเฉพาะกลุ่มวิชา และ
ต้องลงทะเบียนรายวิชาสัมมนาชั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1 - 3

นอกจากการทำวิทยานิพนธ์ และศึกษารายวิชาตามเงื่อนไขของแผนการศึกษาของแบบ
1 และแบบ 2 แล้ว นักศึกษาจะต้องศึกษารายวิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม โดยไม่นับหน่วยกิตและ
สอบได้สัญลักษณ์ S เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ศึกษารายวิชาวิจัยโดยไม่นับหน่วยกิตและ
สอบได้สัญลักษณ์ S เทียบได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต รวมทั้งสอบผ่านภาษาต่างประเทศอื่นที่ไม่ใช่
ภาษาของตนอย่างน้อยหนึ่งภาษา ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542

12.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

แบบ 1 ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 2 ไม่น้อยกว่า 69 หน่วยกิต

12.2 โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรแบบ 1

นักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรแบบ 1 สามารถลงทะเบียนรายวิชาในแต่ละหมวดต่อไปนี้
โดยไม่นับหน่วยกิต ตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ

ไม่นับหน่วยกิต

ภาษาต่างประเทศ	[เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต]
คอมพิวเตอร์	[เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต]
วิจัย	[เทียบได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต]

(2) หมวดวิชาบังคับแก่น ไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา

ไม่นับหน่วยกิต

(3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา เลือกจากวิชาบังคับเฉพาะกลุ่มวิชาไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา

ไม่นับหน่วยกิต

(4) วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

หลักสูตรแบบ 2

(1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ

ไม่นับหน่วยกิต

ภาษาต่างประเทศ	[เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต]
คอมพิวเตอร์	[เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต]

นับหน่วยกิต

วิจัย	6 หน่วยกิต

(2) หมวดวิชาบังคับแก่น 12 หน่วยกิต

(3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา 15 หน่วยกิต

(4) วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

12.3 รายวิชา

ความหมายของรหัสวิชา

รหัสวิชากำหนดไว้เป็นเลข 6 หลัก โดยแบ่งเลขออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละสาม

หลัก

1. เลขสามหลักแรกเป็นเลขประจำหน่วยงานที่รับผิดชอบรายวิชานั้น ๆ

466 สาขาวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

คณะศึกษาศาสตร์

472 ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

2. เลขสามหลักหลัง

เลขตัวแรก หมายถึง ระดับการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต

เลขตัวที่สอง หมายถึง ภาควิชาและกลุ่มวิชามีรายละเอียดดังนี้

- 1 หมายถึง ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
- 2 หมายถึง กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
- 3 หมายถึง กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
- 4 หมายถึง กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย
- 5 หมายถึง กลุ่มวิชาการสอนสังคมศึกษา
- 6 หมายถึง กลุ่มวิชาการประถมศึกษา
- 7 หมายถึง กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

เลขตัวที่สาม หมายถึง ลำดับที่ของรายวิชา

หลักสูตรแบบ 1

(1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ

1.1 ภาษาต่างประเทศ (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต)

466 520 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิตทางการศึกษา 13(3-0-6)
(English for Doctoral Students in Education I)

466 521 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิตทางการศึกษา 2 2(2-0-4)
(English for Doctoral Students in Education II)

นักศึกษาที่มีคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งข้อ
เรียนในสองรายวิชาข้างต้น

1. ได้คะแนนสอบ TOEFL เทียบเท่าไม่น้อยกว่า 500 คะแนน
2. ได้คะแนนสอบ IELTS เทียบเท่าไม่น้อยกว่า ระดับ 6
3. สอบผ่านภาษาต่างประเทศ หรือได้รับการยกเว้นตามข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. 2542 ข้อ 3.2

1.2 คอมพิวเตอร์ (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต)

นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์โดยไม่นับหน่วยกิต และสอบได้สัญลักษณ์ S เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต โดยให้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่อไปนี้

472 513 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการวิจัย 3(2-2-5)

(Information Technology for Education and Research)

หรือจากรายวิชาที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร

1.3 วิจัย (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต)

นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิจัยโดยไม่นับหน่วยกิต และสอบได้สัญลักษณ์ S 6 หน่วยกิต โดยให้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่อไปนี้

472 514 สถิติขั้นสูง 3(3-0-6)

(Advanced Statistics)

472 515 การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ 3(3-0-6)

(Quantitative and Qualitative Research)

(2) หมวดวิชาบังคับแกน

2.1 วิชาบังคับแกน (เลือกไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา)

472 516 กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 3(3-0-6)

(Curriculum Development Strategies and Implementation)

472 517 การออกแบบระบบและเทคโนโลยีการสอน 3(3-0-6)

(Instructional System Design and Instructional Technology)

472 518 ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 3(0-6-3)

(Internship in Curriculum Development and Instruction)

472 519 สัมมนาวิทยวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5)

(Seminar in Research Methodology in Curriculum and Instruction)

2.2 วิชาบังคับแกน (เรียนทุกรายวิชา)

- 472 611 สัมมนาขั้นสูงระดับคุุณยฎีบัณฑิตทางหลักสูตรไม่นับหน่วยกิต
และการสอน 1
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for
Doctoral Students I)
- 472 612 สัมมนาขั้นสูงระดับคุุณยฎีบัณฑิตทางหลักสูตรไม่นับหน่วยกิต
และการสอน 2
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for
Doctoral Students II)
- 472 613 สัมมนาขั้นสูงระดับคุุณยฎีบัณฑิตทางหลักสูตรไม่นับหน่วยกิต
และการสอน 3
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for
Doctoral Students III)
- 472 614 สัมมนาขั้นสูงระดับคุุณยฎีบัณฑิตทางหลักสูตรไม่นับหน่วยกิต
และการสอน 4
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for
Doctoral Students IV)

(3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (ไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา)

ให้นักศึกษาเลือกหมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชาใด กลุ่มวิชาหนึ่ง ไม่น้อยกว่า 3
รายวิชา

(4) วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต)

- 472 615 วิทยานิพนธ์ (หลักสูตรแบบที่ 1) มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต
(Doctoral Dissertation)

หลักสูตร แบบ 2

(1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ (6 หน่วยกิต)

1.1 ภาษาต่างประเทศ (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต)

- 466 520 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาคุุณยฎีบัณฑิตทางการศึกษา 1 3(3-0-6)
(English for Doctoral Students in Education I)

466 521 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาคุุณบัณฑิตทางการศึกษา 2 2(2-0-4)
(English for Doctoral Students in Education II)

นักศึกษาที่มีคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้ไม่ต้องลงทะเบียนเรียนใน
สองรายวิชาข้างต้น

1. ได้คะแนนสอบ TOEFL เทียบเท่าไม่น้อยกว่า 500 คะแนน
2. ได้คะแนนสอบ IELTS เทียบเท่าไม่น้อยกว่า ระดับ 6
3. สอบผ่านภาษาต่างประเทศ หรือได้รับการยกเว้นตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542 ข้อ 3.2

1.2 คอมพิวเตอร์ (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต)

นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาคอมพิวเตอร์โดยไม่นับหน่วยกิต และสอบได้สัญลักษณ์ S โดยให้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา

472 513 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการวิจัย 3(2-2-5)
(Information Technology for Education and Research)

หรือจากรายวิชาที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร

1.3 วิจัย (6 หน่วยกิต)

472 514 สถิติขั้นสูง 3(3-0-6)
(Advanced Statistics)

472 515 การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ 3(3-0-6)
(Quantitative and Qualitative Research)

(2) หมวดวิชาบังคับแกน (12 หน่วยกิต)

472 516 กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 3(3-0-6)
(Curriculum Development Strategies and Implementation)

472 517 การออกแบบระบบและเทคโนโลยีการสอน 3(3-0-6)
(Instructional System Design and Instructional Technology)

472 518 ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 3(0-6-3)
(Internship in Curriculum Development and Instruction)

- 472 519 สัมมนาวิทยวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5)
(Seminar in Research Methodology in Curriculum and Instruction)
- 472 611 สัมมนาขั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตร ใ้มนับหน่วยกิตและการสอน 1
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for Doctorate I)
- 472 612 สัมมนาขั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตร ใ้มนับหน่วยกิตและการสอน 2
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for Doctorate II)
- 472 613 สัมมนาขั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตร ใ้มนับหน่วยกิตและการสอน 3
(Advanced Seminar in Curriculum and Instruction for Doctorate III)
- (3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (15 หน่วยกิต)
- 3.1 กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต
- 472 521 สัมมนากลยุทธ์การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน 3(2-2-5)
(Seminar Educational and Instructional Supervision Strategies)
- 472 522 สัมมนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5)
(Seminar in Curriculum and Instructional Management)
- 472 523 สัมมนาทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ 3(2-2-5)
(Seminar in Learning Theories and Processes)
- วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
- 472 524 การศึกษาอิสระด้านหลักสูตรและการนิเทศ 3(0-0-9)
(Independent Study in Curriculum and Supervision)

- 472 525 สัมมนากระบวนทัศน์ทางการนิเทศการศึกษาและ
การนิเทศการสอน 3(2-2-5)
(Seminar in Educational and Instructional Supervision Paradigms)
- 472 526 สัมมนากลยุทธ์ทางหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5)
(Seminar in Curriculum and Instructional Strategies)

3.2 กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (15 หน่วยกิต)

วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต

- 472 531 สัมมนาการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ 3(2-2-5)
(Seminar in English Language Assessment and Evaluation)
- 472 532 สัมมนาการพัฒนาและการออกแบบหลักสูตรการสอน
ภาษาอังกฤษ 3(2-2-5)
(Seminar in ELT Curriculum Design and Development)
- 472 533 สัมมนาหัวข้อคัดสรรและงานวิจัยระดับสูงทางการสอน
ภาษาอังกฤษ 3(2-2-5)
(Seminar in Selected ELT Topics and Advanced Research Studies)
- วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
- 472 534 การสอนไวยากรณ์ 3(3-0-6)
(Pedagogical Grammar)
- 472 535 สัมมนาวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3(2-2-5)
(Seminar in Innovation in ELT)
- 472 536 สัมมนาการอ่านและแหล่งความรู้ด้านภาษาและ
ศิลปะภาษา 3(2-2-5)
(Seminar in Reading and Language Arts Resources)
- 472 537 การศึกษาอิสระด้านการสอนภาษาอังกฤษ 3(0-0-9)
(Independent Study in ELT)

472 538	สัมมนาภาษาอังกฤษและประเด็นทางวัฒนธรรม (Seminar in English Language and Cultural Issues)	3(2-2-5)
472 539	สัมมนาวรรณคดีประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ (Seminar in Literature as Applied to ELT)	3(2-2-5)
472 631	สัมมนาการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์สำหรับครู (Creative Writing Seminar for ELT Teachers)	3(2-2-5)
472 632	การบริหารจัดการ โปรแกรมการสอนภาษา (ELT Program Organization and Administration)	3(3-0-6)
472 633	ประเด็นปัจจุบันในการสอนอ่านและการศึกษาภาษา (Current Issues in English Reading and Language Studies)	3(3-0-6)
472 634	ประเด็นสำคัญทางด้านการเรียนรู้ภาษา (Critical Issues in Language Acquisition)	3(3-0-6)
472 635	ประเด็นสำคัญในการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษ (Critical Issues in English Instructional Supervision)	3(3-0-6)
3.3 กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย (15 หน่วยกิต)		
วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต		
472 541	สัมมนาประเด็นปัจจุบันทางภาษาศาสตร์เพื่อ การเรียนรู้ภาษา (Seminar in Current Issues in Linguistics for Language Learning)	3(2-2-5)
472 542	สัมมนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทย (Seminar in Thai Language Curriculum and Instruction)	3(2-2-5)
472 543	สัมมนาประยุกต์วิทยาทางการสอนวรรณกรรมไทย (Seminar in Teaching Application of Thai Literature)	3(2-2-5)

	วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	
472 544	การวิจัยและพัฒนาการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ (Research and Development in Teaching Thai as a Foreign Language)	3(3-0-6)
472 545	การศึกษาอิสระด้านการสอนภาษาไทย (Independent Study in Thai Teaching)	3(0-0-9)
472 546	สัมมนาภูมิปัญญาท้องถิ่น (Seminar in Local Knowledge)	3(2-2-5)
472 547	สัมมนาการเรียนการสอนภาษาในบริบททาง วัฒนธรรมและสังคมไทย (Seminar in Learning and Teaching in Thai Socio-cultural Context)	3(2-2-5)
472 548	สัมมนาการนิเทศการสอนภาษาไทย (Seminar in Supervision in Teaching Thai)	3(2-2-5)

3.4 กลุ่มวิชาการสอนสังคมศึกษา (15 หน่วยกิต)

	วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต	
472 551	พัฒนาการสังคมไทยวิพากษ์ (Critical Study in the Development of Thai Society)	3(3-0-6)
472 552	สัมมนาหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies Curriculum and Instruction)	3(2-2-5)
472 553	สัมมนางานวิจัยคัดสรรทางการสอนสังคมศึกษา (Seminar in Selected Research in Social Studies Teaching)	3(2-2-5)
	วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	
472 554	สัมมนาการบูรณาการการสอนสังคมศึกษา (Seminar in Integration in Social Studies Teaching)	3(2-2-5)
472 555	สัมมนาการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน สังคมศึกษา (Seminar in Evaluation for Social Studies instruction)	3(2-2-5)

472 556	สัมมนาจริยธรรมสำหรับวิชาชีพครู (Seminar in Ethics for Teaching Profession)	3(2-2-5)
472 557	กระบวนทัศน์ใหม่ของภูมิปัญญาในชุมชน (New Paradigms of Community Knowledge)	3(3-0-6)
472 558	การจัดการระบบสารสนเทศทางสังคมศึกษา (Management Information Systems in Social Studies)	3(3-0-6)
472 559	การศึกษาอิสระด้านการสอนสังคมศึกษา (Independent Study in Social Studies Teaching)	3(0-0-9)

3.5 กลุ่มวิชาการประถมศึกษา (15 หน่วยกิต)

วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต

472 561	สัมมนาปรัชญาและมโนทัศน์ในการพัฒนาเด็กไทย (Seminar in Philosophies and Concepts of Thai Child Development)	3(2-2-5)
472 562	สัมมนาหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา (Seminar in Curriculum and Instruction in Elementary Education)	3(2-2-5)
472 563	สัมมนางานวิจัยคัดสรรทางการประถมศึกษา (Seminar in Selected Research in Elementary Education)	3(2-2-5)

วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

472 564	สัมมนาประเด็นปัจจุบันและแนวโน้มทางการประถมศึกษา (Seminar in Current Issues and Trends in Elementary Education)	3(2-2-5)
472 565	สัมมนากลยุทธ์การพัฒนาคู่มือครูประถมศึกษา (Seminar in Strategies for Elementary School Staff Development)	3(2-2-5)

472 566	สัมมนาการนิเทศการสอนขั้นสูงทางการประถมศึกษา (Seminar in Advanced Supervision in Elementary Education Teaching)	3(2-2-5)
472 567	การศึกษาอิสระด้านการประถมศึกษา (Independent Study in Elementary Education)	3(0-0-9)
3.6 กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (15 หน่วยกิต) วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต		
472 571	การออกแบบขั้นสูงสำหรับการเรียนการสอนและเทคโนโลยี (Advanced Instructional Design and Technology)	3(3-0-6)
472 572	สัมมนาการบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในหลักสูตร และการสอน (Seminar in Integration of Educational Technology in Curriculum and Instruction)	3(2-2-5)
472 573	สัมมนาการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา (Seminar in Educational Technology Research)	3(2-2-5)
วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต		
472 574	สัมมนาการบริหารและการจัดการองค์กรเทคโนโลยี การศึกษา (Seminar in Administration and Management of Educational Technology Organization)	3(2-2-5)
472 575	สัมมนาการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอน อิเล็กทรอนิกส์ (Seminar in Design and Development of On-line Instructional Systems)	3(2-2-5)

- 472 576 สัมมนาการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนรู้ในองค์กร 3(2-2-5)
(Seminar in Design and Development of Learning System
in Organization)
- 472 577 การศึกษาอิสระด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3(0-0-9)
(Independent Study in Educational Technology)
- (4) วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต)
- 472 615 วิทยานิพนธ์ (หลักสูตรแบบ 2) มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต
(Doctoral Dissertation)

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุริย์ เหล็กขำ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินและจัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2545 สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประเมินและจัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2545 สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยทำการประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และตอนที่ 2 เป็นการจัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 5 คน ผู้บริหารจัดการหลักสูตร จำนวน 15 คน อาจารย์พยาบาล จำนวน 219 คน นักศึกษาพยาบาล จำนวน 459 คน บัณฑิตพยาบาล จำนวน 789 คน ผู้บังคับบัญชา จำนวน 797 คน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 826 คน และประชาชนหรือผู้ป่วย จำนวน 810 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และการทดสอบที(t-test) ส่วนการจัดทำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2545 ได้มาจากการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

ด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้า :

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2545 เป็นหลักสูตรบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ มุ่งผลิตและพัฒนาบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะพยาบาลวิชาชีพสอดคล้องกับลักษณะของสังคม และนโยบายทางสาธารณสุขที่เป็นการพยาบาลแบบเชิงรุกมากกว่าการตั้งรับแบบเดิม

ด้านกระบวนการ :

การบริหารหลักสูตร ทางสถาบันพระบรมราชชนกได้มีการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจให้แต่ละวิทยาลัยฯ มีอิสระในการบริหารจัดการหลักสูตรได้ตามบริบทของแต่ละวิทยาลัยฯ และได้ดำเนินการจัดให้มีการปฐมนิเทศ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและรายวิชาในแต่ละภาคเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

ด้านผลผลิต :

บัณฑิตพยาบาลมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาล และมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและผดุงครรภ์แบบองค์รวมด้วยความเอื้ออาทรตามหลักคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และสามารถประยุกต์ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการและสังคม

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ ควรกำหนดให้มุ่งเน้นในการให้การพยาบาลแบบเอื้ออาทรที่มีการบูรณาการความรู้กับคุณธรรม และควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนมุ่งเน้นชุมชนเป็นฐาน

โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และเพิ่มการเลือกฝึกประสบการณ์ตามความสนใจของผู้เรียน (Internship) โดยมีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับแหล่งฝึก

การบริหารหลักสูตร ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติควรให้ผู้ปฏิบัติ (อาจารย์ นักศึกษาและครูพี่เลี้ยง)มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริงของแหล่งฝึก ในส่วนของอาจารย์ใหม่ควรมีการปฐมนิเทศเกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือน และความรู้ด้านวิชาชีพครูเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลและคุณธรรมความเป็นครู เป็นต้น

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ และคณะ (2552: ฉ - ฉุ) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มี

วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตรในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ โดยมีผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มอาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน 2) กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 5 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 38 คน 3) กลุ่มมหาดำเนินการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในช่วงปีการศึกษา 2546 – 2550 จำนวน 57 คน 4) กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มหาดำเนินการทำงานอยู่ จำนวน 12 คน 5) กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาดำเนินการที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน และ 6) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยใช้ CIPP ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินบริบทในด้านวัตถุประสงค์ พบว่า ผู้ประเมินทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 5 ข้อ มีความชัดเจน เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่างๆ และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ด้านนักศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และในด้านองค์ประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

3. การประเมินกระบวนการ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

4. การประเมินผลผลิต ประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมหาดำเนินการมีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในระดับมากถึงมากที่สุด กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มหาดำเนินการทำงานอยู่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมหาดำเนินการอยู่

ในระดับมากและกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก พบว่าส่วนใหญ่มีความพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

5. การประเมินผลกระทบ พบว่า กลุ่มมหาวิทยาลัยมีความเห็นว่า ตนเองสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก

มัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2553 : ก-จ) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตรเพื่อการปรับปรุง การกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 3) เพื่อศึกษาคุณภาพดุษฎีบัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรซีบีซี (CIPP Model) ประชากรประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์พิเศษ อาจารย์ภาควิชาอื่นและกรรมการควบคุมคุณภาพ จำนวน 57 คน นักศึกษาปัจจุบันในรุ่นปีการศึกษา 2547-2549 ที่ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์จำนวน 36 คน ดุษฎีบัณฑิต จำนวน 19 คน และผู้บังคับบัญชาของดุษฎีบัณฑิต จำนวน 19 คน ผลการประเมินหลักสูตรพบว่า

ด้านบริบทในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของคณะศึกษาศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ โครงสร้างและเนื้อหาสาระหลักสูตร ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา

ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและเนื้อหา พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านอาจารย์ด้านบุคลากรของภาควิชาและด้านนักศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการวัดและประเมินผล และกระบวนการจัดกิจกรรมของหลักสูตร

ด้านผลลัพธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการพบว่าคณาจารย์บัณฑิตมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลสัมฤทธิ์นอกเหนือด้านวิชาการพบว่าผู้เรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก และด้านความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคณาจารย์บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

พรทิพย์ ไชยโสและคณะ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา หลักสูตร 5 ปี ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาการวิจัย ใช้การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคือ บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต อาจารย์ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้สอน นิสิตปัจจุบัน และอาจารย์ผู้ประสานงานจากมหาวิทยาลัย Waikato ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความร่วมมือในการรับนิสิตไปศึกษาเป็นเวลา 1 ปี วิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละของคำตอบ ผลการวิจัย พบว่า 1) วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป 2) การดำเนินการใช้หลักสูตรมีความเหมาะสมทั้งในเรื่องของ คุณสมบัติของนิสิตที่รับเข้ามาเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การจัดปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน ประโยชน์ของกิจกรรมต่างๆ ที่จัด และการดำเนินงานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Waikato 3) บัณฑิตมีความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนและ การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับตั้งแต่มากขึ้นไป ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมากที่สุด

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คอกซ์- เพเตอร์สัน (Cox- Peterson 2004: Abstract) ทำการวิจัยประเมินหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University) ตามรูปแบบการประเมินของ CIPP Model ของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยศึกษาความคาดหวังของนักศึกษา หลักสูตร การศึกษาทางไกล วิธีการติดต่อสื่อสาร เส้นทางสู่ความสำเร็จและความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การใช้วิธีการพี่เลี้ยง (Mentor) การใช้เวปไซด์เพื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษาและนักศึกษา การใช้กรณีศึกษาเพื่อการ

เรียนรู้และการประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ของสถานศึกษาในปัจจุบัน วิชาที่เรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถเตรียมหัวข้อการวิจัย 3 บท การเรียนทางไกลทำให้นักศึกษาตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกับมหาวิทยาลัยเพอร์ดู

อาชิชิ (2547) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการนำโครงการทักษะการดำเนินชีวิตของนักเรียนมัธยมในประเทศมาเลเซีย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของครูต่อการเปลี่ยนแปลงและปัญหาที่ครูพบยังไม่เป็นผลเพราะมีปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายกับตัวแปร ประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของทักษะการดำเนินชีวิต และ ปรัชญาการศึกษาของชาติและความมั่นใจของครูต่อการสอนทักษะการดำเนินชีวิต ปัจจัยนำเข้า พบว่าเครื่องมือ ความสะดวกสบาย สถานที่ทำงาน การสนับสนุนของครูใหญ่ ทักษะในการสอนการดำรงชีวิตของครูยังไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนทางด้านงบประมาณ จำนวนเวลาเรียน และความรู้ของครู มีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการ พบว่า การสอนและยุทธวิธีการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพ แต่วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนั้นไม่มีประสิทธิภาพ ด้านผลผลิต พบว่า จุดประสงค์ของทักษะการดำเนินชีวิตโดยภาพรวมแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ แม้จะมีผลดีทางด้านเจตคติ ความรู้ และค่านิยมทางศีลธรรมเกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิต

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งรายละเอียดออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย
- ตอนที่ 2** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนในภาพรวม ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้
- ตอนที่ 3** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา และแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน/ คน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	19	48.72
1.2 หญิง	20	51.28
รวม	39	100.00
2. กลุ่มวิชา		
2.1 หลักสูตรและการนิเทศ	28	71.79
2.2 การสอนภาษาอังกฤษ	4	10.26
2.3 เทคโนโลยีการศึกษา	7	17.95
รวม	39	100.00
3. สถานภาพ		
3.1 จบการศึกษา	39	100.00
4. ระยะเวลาในการศึกษา		
4.1 4 ปี	18	46.15
4.2 5 ปี	21	53.85
รวม	39	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 39 คน แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 51.28 และเป็นเพศชาย 19 คน คิดเป็นร้อยละ 48.72 ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาในกลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศมากที่สุด จำนวน 28 คนคิดเป็นร้อยละ 71.79 รองลงมาคือ กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 17.95 และกลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26 โดยผู้ตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลาในการศึกษา 5 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 และ ใช้เวลาในการศึกษา 4 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน / คน	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	24	23.30
1.2 หญิง	79	76.70
รวม	103	100.00
2. กลุ่มวิชาที่ศึกษา		
2.1 กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ	50	48.50
2.2 กลุ่มการสอนภาษาอังกฤษ	25	24.30
2.3 กลุ่มเทคโนโลยีการศึกษา	18	17.50
2.4 กลุ่มการสอนภาษาไทย	2	1.90
2.5 กลุ่มการสอนสังคม	8	7.80
รวม	103	100.00
3.ชั้นปี		
3.1 ชั้นปีที่ 1	20	19.40
3.2 ชั้นปีที่ 2	23	22.30
3.3 ชั้นปีที่ 3	46	44.70
3.4 ชั้นปีที่ 4	8	7.80
3.5 ชั้นปีที่ 5	6	5.80
รวม	103	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 103 คน จำแนกเป็นเพศหญิงจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 คน เป็นเพศชายจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30

เมื่อพิจารณากลุ่มวิชาที่ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในกลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาได้แก่ กลุ่มการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และลำดับที่สามคือ กลุ่มเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

ชั้นปีที่กำลังศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 มากที่สุดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาได้แก่ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 22.30 ลำดับต่อมาคือระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน/ คน	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	10	55.60
1.2 หญิง	8	44.40
รวม	18	100.00
2. กลุ่มวิชาที่สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์		
2.1 กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ	10	55.60
2.2 กลุ่มการสอนภาษาอังกฤษ	4	22.20
2.3 กลุ่มการสอนภาษาไทย	1	5.60
2.4 กลุ่มการสอนสังคม	3	16.70
รวม	18	100.00
3. ประสบการณ์ในการสอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์		
3.1 น้อยกว่า 10 ปี	8	44.40
3.2 11-15 ปี	1	5.60
3.3 มากกว่า 15 ปี	9	50.00
รวม	18	100.00
4. บทบาทของท่านเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน		
4.1 ผู้สอน	3	16.70
4.2 กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์	8	44.40
4.3 ผู้สอนและกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์	7	38.90
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า มีจำนวนผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 และเป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40

สำหรับกลุ่มวิชาที่สอน พบว่า ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ อยู่ในกลุ่มวิชา หลักสูตรและการนิเทศ มากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 รองลงมาได้แก่กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 กลุ่มวิชาการสอนสังคม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 และ กลุ่มการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60

ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีประสบการณ์ในการสอนและกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มากกว่า 15 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือมีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 และมีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60

บทบาทของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์มากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมาคือมีบทบาทเป็นผู้สอนและกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 และมีบทบาทเป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70

ตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน/ คน	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	3	33.33
1.2 หญิง	6	66.67
รวม	9	100.00
2. ตำแหน่งทางวิชาการ		
2.1 รองศาสตราจารย์	2	22.22
2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์	6	66.67
2.3 อาจารย์	1	11.11
รวม	9	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานและอาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมีจำนวน 9 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 นอกจากนี้คณะกรรมการดำเนินงานและอาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์มากที่สุด จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือรองศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ อาจารย์จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในภาพรวม ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืนและด้านการถ่ายโอนความรู้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น และการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นรายด้านตามแนวทางการประเมิน CIPPIEST Model ดังต่อไปนี้

- 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม
- 2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท
- 2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า
- 2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ
- 2.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต
- 2.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบ
- 2.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสิทธิผล
- 2.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความยั่งยืน
- 2.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการถ่ายโอนความรู้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรในภาพรวม

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนในภาพรวม

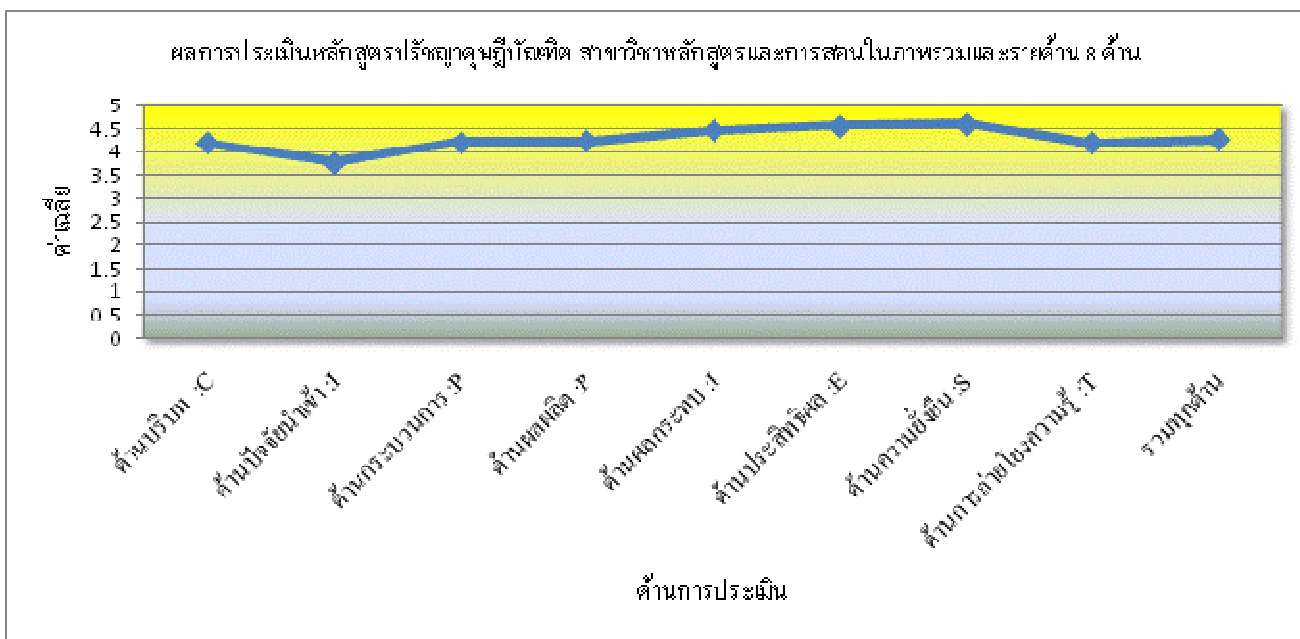
รายการ	บัณฑิต N=39 คน			นักศึกษา N=103 คน			ผู้สอน กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ N= 18 คน			ผู้ใช้บัณฑิต N=23 คน			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบริบท	4.33	0.44	มาก	4.12	0.62	มาก	4.13	0.42	มาก	-	-	-	4.19	0.49	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	3.72	0.79	มาก	3.64	0.58	มาก	4.02	0.57	มาก	-	-	-	3.79	0.64	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.36	0.50	มาก	4.18	0.78	มาก	4.14	0.54	มาก	-	-	-	4.22	0.60	มาก
4. ด้านผลผลิต	4.44	0.51	มาก	4.22	0.52	มาก	4.04	0.59	มาก	-	-	-	4.23	0.54	มาก
5. ด้านผลกระทบ	4.42	0.48	มาก	-	-	-	-	-	-	4.52	0.46	มากที่สุด	4.47	0.47	มาก
6. ด้านประสิทธิผล	4.57	0.46	มากที่สุด	-	-	-	-	-	-	4.57	0.47	มากที่สุด	4.57	0.46	มากที่สุด
7. ด้านความยั่งยืน	4.60	0.47	มากที่สุด	-	-	-	-	-	-	4.62	0.39	มากที่สุด	4.61	0.43	มากที่สุด
8. ด้านการถ่ายโยงความรู้	4.07	0.83	มาก	-	-	-	-	-	-	4.30	0.51	มาก	4.19	0.67	มาก
รวม	4.32	0.37	มาก	4.04	0.62	มาก	4.08	0.47	มาก	4.50	0.38	มากที่สุด	4.28	0.53	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่ได้จากบัณฑิต นักศึกษา ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ใช้บัณฑิต ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.53) โดย ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.38) ส่วนบัณฑิต นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ระดับมากตามลำดับ ดังนี้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.37) , ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.362) , ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.47)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.43) และ ด้านประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ ด้านที่มีความเหมาะสมระดับมาก ได้แก่ ด้านผลกระทบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.47) รองลงมาได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.54) ลำดับต่อมาคือด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.60) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.64)

นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ได้ให้ความเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมีความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะทางวิชาการ กล้าคิด กล้าแสดงออกในทางวิชาการที่เหมาะสม ดังข้อความที่ว่า “บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรนี้ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ กล้าแสดงความคิดเห็นและมีบุคลิกทางวิชาการที่เหมาะสม”

จากผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมและรายด้านทั้ง 8 ด้าน ขอนำเสนอในรูปแบบแผนภาพ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 6 ผลการประเมินหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนในภาพรวมและรายด้าน 8 ด้าน

จากแผนภาพที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านความยั่งยืนมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านประสิทธิผล ลำดับต่อมาก็คือค่าเฉลี่ยผลการประเมินด้านผลกระทบ และพบว่า ผลการประเมินด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญา
 คุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านบริบท (C: Context Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1. วัตถุประสงค์หลักสูตรความสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน	4.59	0.50	มากที่สุด	4.28	0.72	มาก	4.22	0.64	มาก	4.36	0.62
2. วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	4.44	0.50	มาก	-	-	-	4.33	0.68	มาก	4.38	0.59	มาก
3. แผนการศึกษามีความเหมาะสม	3.88	0.88	มาก	3.93	0.74	มาก	4.06	0.63	มาก	3.95	0.75	มาก
4. โครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาเสริม สมรรถภาพ หมวดวิชาบังคับแกน และหมวดวิชาเฉพาะกลุ่ม วิชา มีความเหมาะสม	4.18	0.87	มาก	3.90	0.78	มาก	3.83	0.92	มาก	3.97	0.85	มาก
5. ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดของหลักสูตร	4.03	1.00	มาก	3.52	0.87	มาก	3.94	0.63	มาก	3.83	0.83	มาก
6. เนื้อหาของหลักสูตรเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.41	0.56	มาก	4.30	0.69	มาก	4.17	0.61	มาก	4.29	0.62	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. หลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการกำลังคน ของประเทศ	4.38	0.60	มาก	4.21	0.66	มาก	-	-		4.29	0.63	มาก
8. หลักสูตรนี้ได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อุดมศึกษา	4.50	0.66	มากที่สุด	4.40	0.64	มาก	4.33	0.59	มาก	4.41	0.63	มาก
9. บัณฑิตจากหลักสูตรนี้เป็นที่ยอมรับทางวิชาการจาก สถาบันต่างๆ (เป็นที่รู้จักของกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง)	4.53	0.56	มากที่สุด	-	-		4.17	0.61	มาก	4.35	0.58	มาก
รวม	4.33	0.44	มาก	4.12	0.62	มาก	4.13	0.42	มาก	4.19	0.49	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ภาพรวมของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านบริบทมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.49) โดย บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44) รองลงมาได้แก่ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.42) และลำดับสุดท้ายคือ นักศึกษาโดยมีค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.62)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทุกข้อซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.59) รองลงมาได้แก่วัตถุประสงค์หลักสูตรความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.62) ลำดับต่อมาคือ บัณฑิตจากหลักสูตรนี้เป็นที่ยอมรับทางวิชาการจากสถาบันต่างๆ (เป็นที่รู้จักของกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง) ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.83)

นอกจากนี้ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พบว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสม โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของสังคม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งได้กล่าวว่า

“หลักสูตรของแผน ข (เน้นเรียนและทำวิทยานิพนธ์) ควรพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มืออาชีพ “Professional” มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว หลักสูตรจึงต้องสร้างหรือพัฒนาผู้เรียนให้มีมุมมองใหม่ๆ ไปพัฒนางานในวิชาชีพของตนเอง

หลักสูตรของแผน ก (เน้นการทำวิทยานิพนธ์) ควรพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักคิด (Thinker) คิดเป็น คิดอย่างมีระบบ และบริหารจัดการเป็น รวมทั้งมุ่งตอบโจทย์ปัญหาสภาพต่างๆ” ในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ผู้สอน กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้เสนอความคิดเห็นว่าจำนวนรายวิชา และจำนวนหน่วยกิตมีมากเกินไป ซึ่งหากพิจารณาในบางรายวิชา พบว่ามีความซ้ำซ้อนในเนื้อหา ดังนั้นจึงควรปรับลดรายวิชาที่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้การสอนควร

เน้นการวิจัย ซึ่งนักศึกษาจะได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งกว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีการอื่นๆ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการสอนในห้องเรียน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชา ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็น ของบัณฑิต นักศึกษาคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อรายวิชาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อันประกอบด้วย กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังมีรายละเอียดและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชา ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของ บัณฑิต นักศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิ

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร/ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควรปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควรปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
รายวิชาสำหรับผู้ไม่มีวุฒิทางการศึกษา											
472 511 นโยบายทางการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพ	-	-	-	-	7	100.00	-	-		√	ข้อเสนอแนะ -ควรมีการยกเว้นสำหรับผู้มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 5 ปี
472 512 พื้นฐานหลักสูตรและการสอน	-	-	-	-	7	100.00	-	-		√	- ควรจัดให้เรียนก่อนรายวิชา 472 516 จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ											
1.1 ภาษาต่างประเทศ											
466 520 ภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิตทางการศึกษา 1	28	87.50	4	12.50	16	100.00	-	-		√	ปัญหา - เกณฑ์การประเมินไม่ ชัดเจน - สอนไม่สอดคล้องกับ คำอธิบายรายวิชา ข้อเสนอแนะ ควรมีการประเมินผลที่ หลากหลาย
466 521 ภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิตทางการศึกษา 2	29	90.63	3	9.37	16	100.00				√	

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
1.2 คอมพิวเตอร์											
472 513 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษาและการวิจัย	29	82.85	6	17.15	35	83.33	7	16.70		√	ปัญหา - เนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ ข้อเสนอแนะ - ควรเน้นการใช้โปรแกรมในการค้นหาข้อมูล - ควรแบ่งกลุ่มตามพื้นฐานของผู้เรียน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควร ปรับปรุง	
1.3 วิจัย											
472 514 สถิติขั้นสูง	30	88.23	4	11.77	38	90.47	4	9.53		√	ปัญหา -เนื้อหายากเกินไป ข้อเสนอแนะ - ควรสอนเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้จริง - ควรปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสาขา วิชาเอก -ควรมีตำราเฉพาะวิชาและมีบริการ โปรแกรมให้นักศึกษาใช้ - ควรจัดให้เรียนเฉพาะคนที่สอบไม่ผ่าน เกณฑ์

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
472 515 การวิจัยเชิงปริมาณและ คุณภาพ	34	97.14	1	2.85	20	100.00	-	-	√		ข้อเสนอแนะ - ควรเพิ่มงานเดี่ยวเป็นงานวิจัยเชิง คุณภาพ
หมวดวิชาบังคับแกน											
472 516 กลยุทธ์การพัฒนา หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	35	100.00	-	-	42	100.00	-	-	√		
472 517 การออกแบบระบบและ เทคโนโลยีการเรียนการสอน	34	97.14	1	2.86	42	100.00	-	-	√		
472 518 ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร และการสอน	35	100.00	-	-	19	100.00	-	-	√		ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มปฏิบัติการพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
472 519 สัมมนาวิทยวิธีวิจัยทาง หลักสูตรและการสอน	34	97.14	1	2.86	20	100.00	-	-		√	ข้อเสนอแนะ -ควรจะไปพร้อมกับรายวิชาการ วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
472 611 สัมมนาขั้นสูงระดับดุขฎี บัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 1	31	88.57	4	11.43	20	100.00	-	-		√	ปัญหา -วัตถุประสงค์เนื้อหาไม่ชัดเจน เนื้อหาทั้ง 3 รายวิชา มีความ ซ้ำซ้อน
472 612 สัมมนาขั้นสูงระดับดุขฎี บัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 2	31	88.57	4	11.43	19	95.00	1	5.00		√	
472 613 สัมมนาขั้นสูงระดับดุขฎี บัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน 3	30	90.90	3	9.10	11	55.00	9	45.00		√	

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควรปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควรปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ)											
วิชาบังคับ	24	100.00	-	-	11	100.00	-	-	√		
472 522 สัมมนาการบริหารจัดการ หลักสูตรและการสอน	23	95.83	1	4.17	11	100.00	-	-	√		ข้อเสนอแนะ -ควรนำไปรวมกับรายวิชา 472 516
472 523 สัมมนาทฤษฎีและ กระบวนการเรียนรู้	23	92.00	2	8.00	8	100.00	-	-	√		ปัญหา - อาจารย์พิเศษบางท่านสอนไม่ ตรงประเด็น ข้อเสนอแนะ - ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามคำอธิบายรายวิชา

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
วิชาเลือก											
472 524 การศึกษาอิสระด้าน หลักสูตรและการนิเทศ	24	100.00	-	-	9	100.00	-	-	√		
472 525 สัมมนากระบวนการ ทางการนิเทศการศึกษาและการ นิเทศการสอน	21	87.50	3	12.50	8	100.00	-	-	√		ข้อเสนอแนะ - ควรเน้นให้ปฏิบัติมากกว่านี้ - ควรจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา
472 526 สัมมนากลยุทธ์ทาง หลักสูตรและการสอน	23	92.00	2	8.00	9	100.00	-	-	√		ข้อเสนอแนะ - ควรจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ)											
วิชาบังคับ											
472 531 สัมมนาการวัดและประเมินผล ภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	5	100.00	-	-	√		
472 532 สัมมนาการพัฒนาและการออกแบบ หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		
472 533 สัมมนาหัวข้อคัตสรรและงานวิจัย ระดับสูงทางการสอนภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
วิชาเลือก											
472 534 การสอนไวยากรณ์	4	100.00	-	-	6	100.00	-	-	√		
472 535 สัมมนาวัตกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	3	100.00	-	-	√		
472 536 สัมมนาการอ่านและแหล่งความรู้ ด้านภาษาและศิลปะภาษา	4	100.00	-	-	3	100.00	-	-	√		
472 537 การศึกษาอิสระด้านการสอน ภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	3	100.00	-	-	√		
472 538 สัมมนาภาษาอังกฤษและประเด็น ทางวัฒนธรรม	4	100.00	-	-	3	100.00	-	-	√		
472 539 สัมมนาวรรณคดีประยุกต์ใช้ในการ สอนภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
472 631 สัมมนาการเขียนภาษาอังกฤษเชิง สร้างสรรค์สำหรับครู	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		
472 632 การบริหารจัดการโปรแกรมการ สอนภาษา	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		
472 633 ประเด็นปัจจุบันในการสอนอ่าน และการศึกษาภาษา	4	100.00	-	-	5	100.00	-	-	√		
472 634 ประเด็นสำคัญทางการเรียนรู้ ภาษา	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		
472 635 ประเด็นสำคัญในการนิเทศการสอน ภาษาอังกฤษ	4	100.00	-	-	2	100.00	-	-	√		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษาระดับปริญญาตรี				คณะกรรมการดำเนินงาน/ อาจารย์ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา)											
วิชาบังคับ											
472 571 การออกแบบขั้นสูงสำหรับการ เรียนการสอนและเทคโนโลยี	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		
472 572 สัมมนาการบูรณาการเทคโนโลยี การศึกษาในหลักสูตรและการสอน	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		
472 573 สัมมนาการวิจัยทางเทคโนโลยี การศึกษา	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายวิชา	บัณฑิต				นักศึกษา				คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ ประจำหลักสูตร/ ผู้ทรงคุณวุฒิ		ปัญหา/ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ร้อยละ	ควร ปรับปรุง	ร้อยละ	เหมาะสม	ควรปรับปรุง	
วิชาเลือก											
472 574 สัมมนาการบริหารและการจัดการ องค์กรเทคโนโลยีทางการศึกษา	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		
472 575 สัมมนาการออกแบบและพัฒนา ระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		
472 576 สัมมนาการออกแบบและพัฒนา ระบบการเรียนรู้ในองค์กร	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		
472 577 การศึกษาอิสระด้านเทคโนโลยี การศึกษา	7	100.00	-	-	-	-	-	-	√		
วิทยานิพนธ์											
472 615 วิทยานิพนธ์	36	100.00	-	-	6	100.00	-	-	√		

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชา ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของ บัณฑิต นักศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่าควรปรับปรุงจำนวนหน่วยกิตให้น้อยลง โดยอาจปรับลดในรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนในเนื้อหา ในบางรายวิชาที่เป็นรายวิชาพื้นฐานควรจัดเฉพาะผู้ไม่มีพื้นฐาน หรือผู้ที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ทั้งนี้ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ารายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และสถิติ ไม่จำเป็นต้องลงเรียนในทุกกลุ่มวิชา การจัดการเรียนการสอนควรเน้นวิธีการสืบเสาะหาความรู้ การเรียนการสอนให้นักศึกษาลงเรียนในรายวิชาที่เป็นวิชาเอกของตนเองเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเมื่อทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ควรจัดให้นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเท่านั้น ซึ่งอาจจัดให้มีการประเมินในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาก็ได้”

รายวิชาภาษาอังกฤษ ควรปรับจำนวนหน่วยกิต จาก 5 หน่วยกิต ปรับลด เหลือ 3 หน่วยกิต เนื่องจากการสอนในระดับปริญญาเอกมีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาสามารถสืบค้นความรู้ที่เป็นภาษาต่างประเทศได้ และนักศึกษามีทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษได้พอสมควร การเรียนจึงควรเป็นการทบทวนความเข้าใจบางอย่างให้ชัดเจน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญา
ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1. ห้องเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.62	0.89	มาก	3.61	0.84	มาก	4.06	0.87	มาก	3.76	0.86
2. ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีโต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.47	0.90	ปานกลาง	3.38	0.91	ปานกลาง	-	-	-	3.42	0.90	ปานกลาง
3. มีแหล่งเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้	3.59	0.92	มาก	3.44	0.77	ปานกลาง	3.93	0.63	มาก	3.65	0.77	มาก
4. มีห้องปฏิบัติการจุดเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.44	0.87	ปานกลาง	3.16	0.95	ปานกลาง	-	-	-	3.30	0.91	ปานกลาง
5. มีการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้	3.65	0.98	มาก	3.56	0.77	มาก	4.06	0.72	มาก	3.75	0.82	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	6. มีการบริการยืมคืนวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสม	3.65	0.98	มาก	3.68	0.75	มาก	-	-	-	3.60	0.86
7. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีหนังสือ ตำรา เอสาร และ บทความ ที่เหมาะสมและเพียงพอ	3.76	0.96	มาก	3.85	0.72	มาก	-	-	-	3.80	0.84	มาก
8. คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและ ผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม	4.62	0.55	มาก	4.42	0.60	มาก	4.22	0.64	มาก	4.42	0.59	มาก
9. ผู้เรียนมีพื้นฐานที่เหมาะสมกับการศึกษาระดับปริญญา เอก	-	-		-	-		3.83	0.70	มาก	3.83	0.70	มาก
รวม	3.72	0.79	มาก	3.64	0.58	มาก	4.02	0.57	มาก	3.79	0.64	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ในภาพรวม บัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านปัจจัยนำเข้าในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.64) โดยผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ บัณฑิต ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.79) และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.58) นักศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อคุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ ผู้เรียนมีพื้นฐานที่เหมาะสมกับการศึกษาระดับปริญญาเอก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.70) ต่อมาคือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความ ที่เหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีห้องปฏิบัติการ จุดเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.91) นอกจากนี้บัณฑิต นักศึกษาได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีระบบบริการนักศึกษาด้านเทคโนโลยีการสืบค้น จัดห้องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวก ห้องเรียนควรมีโต๊ะเก้าอี้ที่เหมาะสม จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านความสะอาดและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน และการมีใจบริการ ควรมีห้องเรียนเฉพาะสำหรับนักศึกษาใช้สืบค้น และควรมีป้ายประกาศ หรือกำหนดจุด Center เพื่อให้ทุกคนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ทันเหตุการณ์

ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ผู้สอนและกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นตรงกันว่า การจัดการด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมดี โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีทรัพยากรด้านสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ มีเอกสาร หนังสือประกอบการเรียนที่ทันสมัย ในส่วนของอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์และผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยมากมาย ซึ่งแสดงถึงศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอนที่ความเหมาะสมในการสอนและถ่ายทอดประสบการณ์ แต่ต้องพยายามจัดผู้สอนเพื่อดูแลให้นักศึกษาปริญญาเอกสามารถสำเร็จการศึกษาได้ภายในเวลาที่หลักสูตรกำหนด

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านกระบวนการ (P: Process Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาอย่างเหมาะสม	4.41	0.61	มาก	4.23	0.56	มาก	4.28	0.66	มาก	4.30	0.61	มาก
2. นักศึกษาได้รับทราบจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่ชัดเจน	4.29	0.72	มาก	4.25	0.69	มาก	-	-	-	4.27	0.70	มาก
3. มีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.15	0.61	มาก	3.89	0.72	มาก	-	-	-	4.02	0.66	มาก
4. มีแผนการดำเนินงานด้านหลักสูตรอย่างชัดเจนและเป็นระบบ	4.12	0.81	มาก	4.03	0.72	มาก	4.06	0.63	มาก	4.07	0.72	มาก
5. มีการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนตามความรู้ความสามารถและคุณวุฒิ	4.56	0.56	มากที่สุด	4.30	0.68	มาก	4.22	0.73	มาก	4.36	0.65	มาก
6. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม	4.76	0.55	มากที่สุด	4.11	0.85	มาก	-	-	-	4.43	0.70	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	7. ระบบการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.35	0.69	มาก	-	-	-	3.97	0.66	มาก	4.16	0.67
8. การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม/ชัดเจน	4.38	0.82	มาก	-	-	-	4.06	0.63	มาก	4.22	0.72	มาก
9. กระบวนการสอบวัดคุณสมบัตินักศึกษา (QE) มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร	-	-	-	4.04	0.81	มาก	-	-	-	4.04	0.81	มาก
10. อาจารย์ผู้สอนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดี	4.62	0.55	มากที่สุด	4.39	0.63	มาก	4.11	0.58	มาก	4.37	0.58	มาก
11. การบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องลงทะเบียน ต่าง ๆ มี ความเหมาะสม	3.94	0.92	มาก	3.69	0.91	มาก	-	-	-	3.81	0.91	มาก
รวม	4.36	0.50	มาก	4.18	0.78	มาก	4.14	0.54	มาก	4.22	0.60	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า บัณฑิต นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.60) โดย บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ นักศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.78) และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.54)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.70) รองลงมาได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.58) ลำดับต่อมาคือ มีการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนตามความรู้ความสามารถและคุณวุฒิ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องลงทะเบียน ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.91)

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรและผู้ทรงคุณวุฒิ และข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้สอน /กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการหลักสูตรด้านกระบวนการมีความเหมาะสมโดยให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษามีความชัดเจน และสามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะเข้าศึกษาได้ ทั้งนี้ในส่วนของการเรียนการสอน พบว่า ควรจัดให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าการเรียนเฉพาะในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอนควรเน้นวิธีการสืบเสาะหาความรู้ ต้องสอนให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสศึกษาในเรื่องที่ตนเองสนใจได้อย่างเต็มที่ และนำเรื่องที่ศึกษานั้นมาอภิปรายแลกเปลี่ยนในห้องเรียน ดังคำกล่าวของผู้บริหาร ดังผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่ง ที่กล่าวว่า “ในการจัดหลักสูตรเพื่อให้ได้ดุษฎีบัณฑิตตามที่คาดหวังนั้น ประเด็นไม่ได้อยู่ที่เอกสารหลักสูตร แต่อยู่ที่กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ ความตั้งใจใฝ่รู้ของนักศึกษาและปรัชญาของการมาเรียนในระดับปริญญาเอกของนักศึกษา หลักสูตรต้องสร้างให้คนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนในหลักสูตร โครงการพิเศษ (เรียนวันเสาร์-อาทิตย์) ต้องจัดเวลาให้ผู้เรียนใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการจะเปิดหลักสูตรปริญญาเอกได้ บุคลากรต้องมีความ

พร้อมที่จะเป็นผู้ติดตาม กำกับดูแลผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพภายในเวลาที่กำหนด”

2.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต นักศึกษา และ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่มีต่อหลักสูตรปรัชญา
ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านผลผลิต(P: Product Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. บัณฑิตสามารถพัฒนานวัตกรรมหรือ สร้างองค์ความรู้ใหม่	4.47	0.61	มาก	4.21	0.58	มาก	4.11	0.75	มาก	4.26	0.64	มาก
2. บัณฑิตมีความเป็นผู้นำทางวิชาการหรือ วิชาชีพ	4.50	0.56	มากที่สุด	4.23	0.59	มาก	4.06	0.63	มาก	4.26	0.59	มาก
3. บัณฑิตสามารถจัดการเกี่ยวกับปัญหาทาง คุณธรรม จริยธรรม	4.24	0.65	มาก	4.18	0.62	มาก	4.00	0.84	มาก	4.14	0.62	มาก
4. บัณฑิตมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับ หลักสูตรและการสอน	4.35	0.65	มาก	4.28	0.56	มาก	3.94	0.63	มาก	4.19	0.61	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			นักศึกษา (N=103 คน)			ผู้สอน/ กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ (N=18 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. บัณฑิตสามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่	4.47	0.56	มาก	-	-	-	-	-	-	4.47	0.59	มาก
6. บัณฑิตมีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้	4.50	0.56	มากที่สุด	-	-	-	-	-	-	4.50	0.56	มากที่สุด
7. บัณฑิต มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	4.56	0.56	มากที่สุด	-	-	-	-	-	-	4.56	0.56	มากที่สุด
8. บัณฑิตเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน/ชุมชน และบุคคลในวิชาชีพ	-	-	-	-	-	-	4.17	0.61	มาก	4.17	0.61	มาก
9. บัณฑิต มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	-	-	-	-	-	-	4.00	0.59	มาก	4.00	0.59	มาก
รวม	4.44	0.51	มาก	4.22	0.52	มาก	4.04	0.59	มาก	4.23	0.54	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า บัณฑิต นักศึกษา และผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านผลผลิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.54) โดย บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ นักศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.52) และลำดับสุดท้ายคือ ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.59)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี 2 ข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ บัณฑิตมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.56) และ บัณฑิตมีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) ลำดับต่อมาคือบัณฑิตสามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิต มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.59)

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ และคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความเห็นว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มีคุณภาพ ความเชี่ยวชาญและบุคลิกภาพในระดับดี กล่าวคือ กล่าวแสดงออกถึงวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ควรเป็นนักคิด นักวิจัย เปิดใจให้กว้างและมีมุมมองที่แตกต่างซึ่งมีความเป็นไปได้ มีความสนใจใฝ่รู้ เป็นนักอ่าน จับประเด็น มีความสามารถในการบูรณาการ ด้านบริหารจัดการ คิดอย่างมีระบบโดยต้องสามารถสร้างกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) /และกรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework) สิ่งที่ได้ศึกษามาให้เป็นระบบ (System) และนำมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ ดังผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งที่กล่าวว่า

“ที่ผ่านมามีบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรนี้มีคุณภาพ วิทยานิพนธ์มีความเข้มแข็งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับบางมหาวิทยาลัย นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ได้ดีมีการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ทันสมัย มีการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี”

2.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านผลกระทบ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านผลกระทบ (I:Impact Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N=23 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการนำผลงานวิทยานิพนธ์ไปปรับใช้ในหน่วยงาน และนอกหน่วยงาน	4.41	0.61	มาก	-	-	-	4.41	0.61	มาก
2. ท่านได้นำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน	4.65	0.49	มากที่สุด	-	-	-	4.65	0.49	มากที่สุด
3. ท่านได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่าง ๆ ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน	4.21	0.77	มาก	-	-	-	4.21	0.77	มาก
ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประเด็นต่อไปนี้ เพียงใด									
4. การดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย	-	-	-	4.65	0.57	มากที่สุด	4.65	0.57	มากที่สุด
5. หน่วยงานได้รับการยอมรับจากชุมชน สังคม	-	-	-	4.61	0.49	มากที่สุด	4.61	0.49	มากที่สุด
6. หน่วยงานมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน ได้อย่างเหมาะสม	-	-	-	4.48	0.59	มาก	4.48	0.59	มาก
7. บุคคลอื่น ๆ ในหน่วยงานมีความตื่นตัวในการปฏิบัติภาระงานเหมาะสม	-	-	-	4.43	0.50	มาก	4.43	0.50	มาก
8. ความนิยมต่อคณาจารย์บัณฑิตเมื่อเปรียบเทียบกับคณาจารย์จากสถาบันอื่นๆ	-	-	-	4.43	0.72	มาก	4.43	0.72	มาก
รวม	4.42	0.48	มาก	4.52	0.46	มากที่สุด	4.47	0.47	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นต่อผลกระทบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.54) โดยผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.46) ส่วนบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.48)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 ข้อคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และ การปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49), ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.57) ลำดับต่อมาคือ การปฏิบัติของบัณฑิตส่งผลให้หน่วยงานได้รับการยอมรับจากชุมชน สังคม ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บัณฑิตมีการนำผลงานวิทยานิพนธ์ไปปรับใช้ในหน่วยงาน และนอกหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.61)

นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ และคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความเห็นว่า หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านผลกระทบ มีความเหมาะสม เนื่องจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถดังนั้นจึงนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานและพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี

2.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านประสิทธิผล

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านประสิทธิผล (E: Effectiveness Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N=23 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1. ผลจากการศึกษา ส่งผลให้ท่านมีความมั่นใจและสามารถพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอนได้	4.62	0.49	มากที่สุด	-	-	-	4.62	0.49
2. จากการศึกษาในหลักสูตรส่งผลให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนมากขึ้น	4.53	0.51	มากที่สุด	-	-	-	4.53	0.51	มากที่สุด
ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประเด็นต่อไปนี้ เพียงใด			-						
3. มีความคิดเห็นในทางบวกต่อประสิทธิภาพของลักษณะที่คุุณภูิบัณฑิตจบการศึกษา	-	-	-	4.68	0.56	มากที่สุด	4.68	0.56	มากที่สุด
4. ประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน	-	-	-	4.70	0.55	มากที่สุด	4.70	0.55	มากที่สุด
5. ประสิทธิภาพด้านวิชาการภายนอกหน่วยงาน	-	-	-	4.52	0.51	มากที่สุด	4.52	0.51	มากที่สุด
6. ประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน	-	-	-	4.48	0.59	มาก	4.48	0.59	มาก
7. ประสิทธิภาพด้านการสื่อสารในหน่วยงาน	-	-	-	4.61	0.58	มากที่สุด	4.61	0.58	มากที่สุด
8. ประสิทธิภาพด้านการสร้างความสัมพันธ์อันดีในหน่วยงาน	-	-	-	4.61	0.65	มากที่สุด	4.61	0.65	มากที่สุด
9. ประสิทธิภาพด้านในการดำเนินงานที่คุ้มค่า	-	-	-	4.65	0.48	มากที่สุด	4.65	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N=23 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. ประสิทธิภาพด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่	-	-		4.57	0.66	มากที่สุด	4.57	0.66	มากที่สุด
รวม	4.57	0.46	มากที่สุด	4.57	0.47	มากที่สุด	4.57	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 พบว่า บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นด้านประสิทธิผลของบัณฑิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.46) โดยทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันและอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน คือ บัณฑิต ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.46) และ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.47)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อความคิดเห็นในทางบวกต่อประสิทธิภาพของลักษณะที่คหุฎีบัณฑิตจบการศึกษา ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.56) ลำดับต่อมาคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านในการดำเนินงานที่คุ้มค่า ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59)

นอกจากนี้คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความเห็นว่า หลักสูตรปรัชญาคหุฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสม เนื่องจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการอย่างดี รวมถึงระบบการทำงานทระบบการคิด ที่จะนำพาให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ

2.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านความยั่งยืน

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N=23 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1. ท่านนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการพัฒนางานของตนเอง และหน่วยงานได้อย่างดี	4.62	0.49	มากที่สุด	-	-	-	4.62	0.49
2. ท่านสามารถประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปสู่งานอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.59	0.50	มากที่สุด	-	-	-	4.59	0.50	มากที่สุด
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร	-	-	-	4.61	0.58	มากที่สุด	4.61	0.58	มากที่สุด
4. สาระความรู้	-	-	-	4.61	0.49	มากที่สุด	4.61	0.49	มากที่สุด
5. ทักษะการวิจัย	-	-	-	4.65	0.57	มากที่สุด	4.65	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N=23 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. การศึกษาดูงานต่างประเทศ	-	-	-	4.65	0.57	มากที่สุด	4.65	0.57	มากที่สุด
7. การศึกษาดูงานในประเทศ	-	-	-	4.48	0.59	มาก	4.48	0.59	มาก
8. การลงทุนด้านวิทยากรภายนอก	-	-	-	4.61	0.49	มากที่สุด	4.61	0.49	มากที่สุด
9. การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม	-	-	-	4.65	0.48	มากที่สุด	4.65	0.57	มากที่สุด
10. การทำงานเป็นทีม	-	-	-	4.65	0.48	มากที่สุด	4.65	0.57	มากที่สุด
11. การพัฒนาวิชาชีพ	-	-	-	4.70	0.55	มากที่สุด	4.70	0.55	มากที่สุด
12. การพัฒนาด้านทักษะภาษา	-	-	-	4.65	0.57	มากที่สุด	4.65	0.57	มากที่สุด
13. การพัฒนาด้านเทคโนโลยีแหล่งข้อมูล	-	-	-	4.57	0.50	มากที่สุด	4.57	0.50	มากที่สุด
รวม	4.60	0.47	มากที่สุด	4.62	0.39	มากที่สุด	4.61	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 พบว่า บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็น ต่อด้านความยั่งยืน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.43) โดยกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.39) และ กลุ่มบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.47)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ ทักษะการวิจัย, การศึกษาคูงานต่างประเทศ, การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม, การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาด้านทักษะภาษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน คือ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.57) ลำดับต่อมาคือ บัณฑิตมีการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการพัฒนางานของตนเองและหน่วยงานได้อย่างดี ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การศึกษาคูงานในประเทศ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59)

2.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านการถ่ายโอนความรู้

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ด้านการถ่ายโอนความรู้ (T: Transportability Evaluation)

ประเด็นการประเมิน	บัณฑิต (N=39 คน)			ผู้ใช้บัณฑิต (N=23 คน)			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	1. หน่วยงานและบุคคลอื่น ๆ มักจะปรึกษาท่าน ในด้านหลักสูตร การสอน และการนิเทศเสมอ	4.26	0.79	มาก	-	-	-	4.26	0.79
2. ท่านได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านหลักสูตรการสอน และการนิเทศ บัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ ของชุมชน ได้มากน้อยเพียงใด	3.88	0.98	มาก	-	-	-	3.88	0.98	มาก
3. การปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง	-	-	-	4.39	0.49	มาก	4.39	0.49	มาก
4. การต่อยอดแนวคิดจากการทำวิทยานิพนธ์	-	-	-	4.26	0.61	มาก	4.26	0.61	มาก
5. การปรับความรู้ให้เหมาะกับองค์กรภายใน	-	-	-	4.35	0.64	มาก	4.35	0.64	มาก
6. การปรับความรู้ให้เหมาะกับองค์กรภายนอก	-	-	-	4.26	0.68	มาก	4.26	0.68	มาก
7. การปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา	-	-	-	4.26	0.68	มาก	4.26	0.68	มาก
รวม	4.07	0.83	มาก	4.30	0.51	มาก	4.18	0.67	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นต่อด้านการถ่ายโอนความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.67$) โดยกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.51$) รองลงมาคือ กลุ่มบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.83$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.49$) รองลงมาคือ บัณฑิตมีการปรับความรู้ให้เหมาะกับองค์กรภายใน ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านหลักสูตร การสอน และการนิเทศ ($\bar{X} = 3.88, S.D. = 0.98$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุง
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา/ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาปรับปรุง
หลักสูตร

รายการประเมิน	ปัญหา	แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุง
1. ด้านบริบท	1. หลักสูตรในแผน 2 มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป	1. ควบคุมจำนวนหน่วยกิตโดยปรับความซ้ำซ้อนในบางวิชา
	2. บางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน	2. ควบคุมรายการเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเป็นรายวิชาเดียวกัน
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	1. ในหมวดวิชาบังคับแกน บางรายวิชาผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มวิชา	1. ควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ความรู้สำหรับกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน 2. ในบางรายวิชาควรมีการจัดกลุ่มเรียนแยกเป็นกลุ่มการสอน และกลุ่มเทคโนโลยี
	2. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน	2. ควรมีการสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยี และจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน
	3. นักศึกษากลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างด้านพื้นฐานความสามารถภายในกลุ่มค่อนข้างมาก	3. ควรจัดกลุ่มผู้เรียนแยกกลุ่ม หรือจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในช่วงปิดภาคเรียน
	4. ห้องสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาปริญญาเอก มีสื่อ อุปกรณ์ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้า และไม่มีความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบ Internet	4. ควรจัดอุปกรณ์ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ และเอื้อต่อการเรียนรู้
	5. ตำรา เอกสาร วารสาร ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ขาดความทันสมัยและไม่เพียงพอ	5. หลักสูตรควรมีการประสานงานสั่งซื้อหนังสือ วารสาร ตำราต่างๆ เพิ่มเติม และมีจำนวน Copy ให้มากขึ้น

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ปัญหา	แนวทางการพัฒนา/ ปรับปรุง
3.ด้านกระบวนการ	1.แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติและเกี่ยวข้องกับงบประมาณ	1. อาจารย์ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาในแต่ละรุ่น เพื่อให้เป็นระบบ ล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ
	2. เวลาเรียนในห้องเรียนวันละ 6 ชม. ในวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาระดับปริญญาเอก	2. การจัดการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในวันอื่นๆ
	3. การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา	3. อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของตนเองในแต่ละด้าน
	4. การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination)มีความยืดหยุ่นมากเกินไป จนทำให้ขาดความเป็นระบบ	4. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ทุกกลุ่มวิชา ไม่ขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละบุคคล
	5. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดจิตบริการ เวลาทำการไม่สอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษา (ภาควิชา , บัณฑิตวิทยาลัย)	5. สำหรับภาควิชา : การให้บริการเชิงวิชาการของเจ้าหน้าที่ควรกำหนดวัน-เวลา ให้บริการที่ชัดเจน เช่น วันอาทิตย์ และมีจิตใจบริการกับนักศึกษาทุกคน
4. ด้านผลผลิต	1. นักศึกษาปริญญาเอกบางคนแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ	1. ควรสร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก
5. ด้านผลกระทบ	1. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทีนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ	1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชา และคณะควรสนับสนุนการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมาย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อนำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งผลการปรับปรุงหลักสูตรที่ได้จากข้อเสนอแนะ

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ภาษาอังกฤษ Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction)

วิชาเอก แบ่งแยกออกเป็น 6 กลุ่มวิชา ได้แก่

- 1 กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
- 2 กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
- 3 กลุ่มวิชาการสอนภาษาไทย
- 4 กลุ่มวิชาการสอนสังคมศึกษา
- 5 กลุ่มวิชาการประถมศึกษา
- 6 กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนในครั้งนี้ได้ศึกษาผลการประเมินหลักสูตรใน 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งผลจากการประเมินทำให้ได้แนวทางการปรับปรุงหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบ 1 และแบบ 2

ตารางที่ 21 รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
แบบ 1 และ แบบ 2

รายละเอียดหลักสูตร	
แบบ 1	แบบ 2
แบบ 1 กำหนดให้ศึกษาไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต (1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ (ไม่นับหน่วยกิต) ภาษาต่างประเทศ เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต วิจัย เทียบได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (2) หมวดวิชาบังคับแกน ไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา (ไม่นับหน่วยกิต) (3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (ไม่นับหน่วยกิต) (4) วิทยานิพนธ์ มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต	แบบ 2 กำหนดให้ศึกษาไม่น้อยกว่า 63 หน่วยกิต (1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ (6 หน่วยกิต) ภาษาต่างประเทศ เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต วิจัย 6 หน่วยกิต (2) หมวดวิชาบังคับแกน 6 หน่วยกิต และไม่นับหน่วยกิต 2 รายวิชา เทียบได้ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา 15 หน่วยกิต (4) วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต
(1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ 1.1 ภาษาต่างประเทศ (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต) 466 520 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษา 1 3(3-0-6) (English for Doctoral Students in Education I) 466 521 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษา 1 2(2-0-4) (English for Doctoral Students In Education II) นักศึกษาที่มีคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้ไม่ต้องลงทะเบียนเรียนในสอง รายวิชาข้างต้น 1. ได้คะแนนสอบ TOEFL เทียบเท่าไม่น้อยกว่า 500 คะแนน 2. ได้คะแนนสอบ IELTS เทียบเท่าไม่น้อยกว่า ระดับ 6 3. สอบผ่านภาษาต่างประเทศ หรือได้รับการยกเว้นตามข้อบังคับ มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตการศึกษา พ.ศ.2542 ข้อ 3.2	(1) หมวดวิชาเสริมสมรรถภาพ (6 หน่วยกิต) 1.1 ภาษาต่างประเทศ (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต) 466 520 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษา 1 3(3-0-6) (English for Doctoral Students in Education I) 466 521 ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษา 2 2(2-0-4) (English for Doctoral Students in Education II) นักศึกษาที่มีคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้ไม่ต้องลงทะเบียนเรียนในสองรายวิชา 1. ได้คะแนนสอบ TOEFL เทียบเท่าไม่น้อยกว่า 500 คะแนน 2. ได้คะแนนสอบ IELTS เทียบเท่าไม่น้อยกว่า ระดับ 6 3. สอบผ่านภาษาต่างประเทศ หรือได้รับการยกเว้นตามข้อบังคับ มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542 ข้อ 3.2

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายละเอียดหลักสูตร	
แบบ 1	แบบ 2
1.2 วิจัย (เทียบได้ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต) นักศึกษาทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิจัยโดยไม่นับหน่วยกิตและสอบได้สัญลักษณ์ S 3 หน่วยกิต โดยให้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่อไปนี้ 472 514 สถิติขั้นสูงและวิทยวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน (Advanced Statistics and Research Methodology in Curriculum and Instruction)	1.2 วิจัย (6 หน่วยกิต) 472 514 สถิติขั้นสูงและวิทยวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน 3(3-0-6) (Advanced Statistics and Research Methodology in Curriculum and Instruction) 472 515 สัมมนาวิทยวิธีวิจัยเชิงผสมผสานวิธี 3(2-2-5) (Seminar in Research Methodology in Mixed Method Research)
(2) หมวดวิชาบังคับแกน 2.1 วิชาบังคับแกน (เลือกไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา) 472 516 กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 3(3-0-6) (Curriculum Development Strategies and Implementation) 472 517 การออกแบบระบบและเทคโนโลยีการสอน 3(3-0-6) (Instructional System Design and Instructional Technology) 472 518 ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 3(0-6-3) (Internship in Curriculum Development and Instruction) 472 519 สัมมนาวิทยวิธีวิจัยเชิงผสมผสานวิธี 3(2-2-5) (Seminar in Research Methodology in Mixed Methods Research)	(2) หมวดวิชาบังคับแกน (12 หน่วยกิต) 472 516 กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 3(3-0-6) (Curriculum Development Strategies and Implementation) 472 517 การออกแบบระบบและเทคโนโลยีการสอน 3(3-0-6) (Instructional System Design and Instructional Technology) 472 518 ปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการ (ไม่นับหน่วยกิต) (Internship in Curriculum Development and Instruction) 472 611 สัมมนาขั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน (ไม่นับหน่วยกิต) (Advanced Doctorate Seminar in Curriculum and Instruction for Doctoral Students)
2.2 วิชาบังคับแกน (เรียนทุกรายวิชา) 472 611 สัมมนาขั้นสูงระดับดุษฎีบัณฑิตทางหลักสูตรและการสอน ไม่นับหน่วยกิต (Advanced Doctorate Seminar in Curriculum and Instruction for Doctoral Students)	(3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (15 หน่วยกิต) 3.1 กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต 472 521 สัมมนากลยุทธ์การนิเทศการศึกษาและการนิเทศการสอน 3(2-2-5) (Seminar in Educational and Instructional Supervision Strategies)
(3) หมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชา (ไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา) ให้นักศึกษาเลือกหมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชาใด กลุ่มวิชาหนึ่ง ไม่น้อยกว่า 3 รายวิชา	

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายละเอียดหลักสูตร	
แบบ 1	แบบ 2
	472 522 สัมมนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5) (Seminar in Curriculum and Instructional Management) 472 523 สัมมนาทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ 3(2-2-5) (Seminar in Learning Theories and Processes)
	วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต 472 524 การศึกษาอิสระด้านหลักสูตรและการนิเทศ 3(0-0-9) (Independent Study in Curriculum and Supervision) 472 525 สัมมนากระบวนการทัศน์ทางการนิเทศการศึกษาและ 3(2-2-5) การนิเทศการสอน (Seminar in Educational and Instructional Supervision Paradigms) 472 526 สัมมนากลยุทธ์ทางหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5) (Seminar in Curriculum and Instructional Strategies)
	3.2 กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (15 หน่วยกิต) วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต 472 531 สัมมนาการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ 3(2-2-5) (Seminar in English Language Assessment and Evaluation) 472 532 สัมมนาการพัฒนาและการออกแบบหลักสูตรการ สอนภาษาอังกฤษ 3(2-2-5) (Seminar in ELT Curriculum Design and Development) 472 533 สัมมนาหัวข้อคัดสรรและงานวิจัยระดับสูง ทางการสอน ภาษาอังกฤษ3(2-2-5) (Seminar in Selected ELT Topics and Advanced Research Studies)

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายละเอียดหลักสูตร	
แบบ 1	แบบ 2
	วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต 472 534 การสอนไวยากรณ์ 3(3-0-6) (Pedagogical Grammar) 472 535 สัมมนาวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3(2-2-5) (Seminar in Innovation in ELT) 472 536 สัมมนาการอ่านและแหล่งความรู้ด้านภาษาและศิลปะภาษา 3(2-2-5) (Seminar in Reading and Language Arts Resources) 472 537 การศึกษาอิสระด้านการสอนภาษาอังกฤษ 3(0-0-9) (Independent Study in ELT) 472 538 สัมมนาภาษาอังกฤษและประเด็นทางวัฒนธรรม 3(2-2-5) (Seminar in English Language and Cultural Issues) 472 539 สัมมนาวรรณคดีประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ 3 (2-2-5) (Seminar in Literature as Applied to ELT) 472 631 สัมมนาการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์สำหรับครู 3(2-2-5) (Creative Writing Seminar for ELT Teachers) 472 632 การบริหารจัดการ โปรแกรมการสอนภาษา (ELT Program Organization and Administration) 472 633 ประเด็นปัจจุบันในการสอนอ่านและการศึกษาภาษา 3(3-0-6) (Current Issues in English Reading and Language Studies)

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายละเอียดหลักสูตร	
แบบ 1	แบบ 2
	3.6 กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (15 หน่วยกิต) วิชาบังคับ 9 หน่วยกิต 472 571 การออกแบบขั้นสูงสำหรับการเรียนการสอนและเทคโนโลยี 3(3-0-6) (Advanced Instructional Design and Technology) 472 572 สัมมนาการบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในหลักสูตรและการสอน 3(2-2-5) (Seminar in Integration of Educational Technology in Curriculum and Instruction) 472 573 สัมมนาการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา 3(2-2-5) (Seminar in Educational Technology Research)
	วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต 472 574 สัมมนาการบริหารและการจัดการองค์กรเทคโนโลยีการศึกษา 3(2-2-5) (Seminar in Administration and Management of Educational Technology Organization) 472 575 สัมมนาการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ 3(2-2-5) (Seminar in Design and Development of On-line Instructional Systems) 472 576 สัมมนาการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนรู้ในองค์กร 3(2-2-5) (Seminar in Design and Development of Learning System in Organization) 472 577 การศึกษาอิสระด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3(0-0-9) (Independent Study in Educational Technology)
(4) วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต) 472 615 วิทยานิพนธ์ (หลักสูตรแบบที่ 1) มีค่าเทียบเท่า 48 หน่วยกิต (Doctoral Dissertation)	(4) วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต) 472 615 วิทยานิพนธ์ (หลักสูตรแบบ 2) มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต (Doctoral Dissertation)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model โดยประเมินผลหลักสูตรใน 8 ด้านคือ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน ด้านการถ่ายโยงความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 9 คน ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 23 คน นักศึกษา 103 คน และ บัณฑิต จำนวน 39 คน และการตรวจสอบเอกสารหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือ ค่าความถี่(Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในครั้งนี้สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวม พบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้สอน/กรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะ และผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์หลักสูตร เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีห้องปฏิบัติการจุดเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องลงทะเบียน ต่าง ๆ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ มีความคิดเห็นว่ากระบวนการของหลักสูตรมีความเหมาะสม แต่ควรเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษา ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความ

คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็น่าบัณฑิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมา ไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่างๆ ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาวิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการศึกษาดูงานในประเทศ

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านหลักสูตรการสอน และการนิเทศ

ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป เห็นควรให้ลดจำนวนหน่วยกิตโดยปรับความซ้ำซ้อนในบางรายวิชา นอกจากนี้ในบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเป็นรายวิชาเดียวกัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ความรู้ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน ควรมีการสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยี และจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน นักศึกษากลุ่มที่เรียนภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างมาก ควรจัดกลุ่มเรียนตามความสามารถ หรือจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในช่วงปิดภาคเรียน ห้องสืบค้นข้อมูล มีสื่อ อุปกรณ์ ไม่เหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า และขาดความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบ Internet ควรจัดอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้สอดคล้องกับความต้องการเพื่อการเรียนรู้ ตำรา เอกสาร วารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ขาดความทันสมัย ควรมีการประสานงานสั่งซื้อ หนังสือ วารสาร ตำราต่างๆ เพิ่มเติมและมีจำนวน Copy ให้มากขึ้น

3. ด้านกระบวนการ พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ และเกี่ยวข้องกับงบประมาณ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ กรณีภาคพิเศษ เวลาเรียนในห้องเรียนวันละ 6 ชม. ในวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาในระดับปริญญาเอก ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น

การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของตนเองในแต่ละด้าน

การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) มีความยืดหยุ่นมากเกินไปจนทำให้ขาดความเป็นระบบ ควรกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ทุกกลุ่มวิชา ไม่ขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละบุคคล

เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดจิตบริการ(ภาควิชา , บัณฑิตวิทยาลัย) เวลาทำการไม่สอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษา ภาควิชาควรกำหนดวัน- เวลา ให้บริการที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษา โดยเฉพาะการให้บริการด้านธุรการ/ วิชาการ เจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถตอบคำถามได้ และเจ้าหน้าที่ควรมีจิตใจบริการกับนักศึกษาทุกคน

4. ด้านผลผลิต พบว่านักศึกษาปริญญาเอกบางคนแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ จึงควรสร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก

5. ด้านผลกระทบ พบว่าขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทีนำเสนอผลงาน วิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้นทางควรสนับสนุนการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

อภิปรายผล

ผลจากการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จากความคิดเห็นของ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา นักศึกษา ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ มีประเด็นที่คณะผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีการวางแผนการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ดี ส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วน กล่าวคือ เนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านหลักสูตรและการสอน กระบวนการวิจัย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 16-20) และไทเลอร์ (1969:37) ที่กล่าวถึง การออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม นั้น ต้องพิจารณาสิ่งที่มีกำหนดหลักสูตร ทั้งนี้รวมถึง ด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ผลการประเมิน พบว่า ระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผล และด้านความ

ยังยืนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาได้ผ่านกระบวนการศึกษาที่เข้มข้นจากอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์โดยตรงประกอบกับกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งบัณฑิตได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้บัณฑิต มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดความมั่นใจ นำไปสู่การพัฒนางานและต่อยอดองค์ความรู้ต่างๆ ในหน่วยงาน ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ในระดับปริญญาเอกด้านคุณภาพของบัณฑิต และเกณฑ์การประเมินคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต

ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยวัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการผู้ร่างหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพด้านการพัฒนาการศึกษาแนวโน้มการศึกษา และความต้องการของสังคม ส่งผลให้สามารถนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งปรินท์ (Print, 1993: 32) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีนั้นควรมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามหลายด้าน นอกจากนี้ผลการประเมินพบว่า โครงสร้างและรายวิชาในหลักสูตร มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป (แบบ 2 ไม่น้อยกว่า 69 หน่วยกิต) และบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดเนื้อหาวิชาต้องการพัฒนานักศึกษาให้เกิดความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรและการสอน ไปพร้อมกับทักษะด้านภาษา เทคโนโลยี และการวิจัย จึงทำให้จำนวนรายวิชามากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ ผลจากการวิจัยที่ได้จากผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอแนะให้ลดจำนวนหน่วยกิตลง เหลือ 63 หน่วยกิต

ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดคืออาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยมีศักยภาพที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2548: 19) เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

กำหนดให้ผู้สอนในระดับปริญญาเอกต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีผลงานวิจัยอย่างน้อยหนึ่งเรื่อง ซึ่งมีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษา ดังนั้นการกำหนดผู้สอนตามหลักสูตรนี้จึงมีอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิ ความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งมีผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (2553: ภาคผนวก) ที่พบว่า จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์มีความเหมาะสมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ผลจากการประเมินด้านปัจจัยนำเข้ายังพบว่า บัณฑิตและนักศึกษา ต้องการให้มีระบบบริการนักศึกษาด้านเทคโนโลยีการสืบค้น และควรมีการจัดห้องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน และการมีใจบริการ ควรมีห้องเรียนเฉพาะสำหรับนักศึกษาใช้สืบค้น และควรมีป้ายประกาศหรือกำหนดจุด Center เพื่อให้ทุกคนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ทันเหตุการณ์

ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อพบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสมทั้งนี้เป็นเพราะว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ อย่างลึกซึ้ง และมีประสบการณ์ในการสอนจึงสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนการควบคุมงานวิทยานิพนธ์ มีความตั้งใจและอุทิศตนให้กับการสอน เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน ตลอดจนการติดตามความก้าวหน้าในการเรียน และงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 26) กล่าวว่า บทบาทของผู้สอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรคือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ซึ่งมีความสมบูรณ์ ดังนี้ คือ มีความสามารถในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีความจริงใจ มีความเข้าใจ มีการยอมรับ มีไหวพริบ และมีทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2530: 15) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะส่งผลสำเร็จต่อการใช้หลักสูตร และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนคือ ผู้สอน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ รู้เนื้อหาที่สอน และรู้จักความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ผลการประเมินพบว่า การบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องลงทะเบียนต่าง ๆ มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เวลาการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และเวลาของนักศึกษาไม่ตรงกัน เนื่องจาก

นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนในวันเสาร์และอาทิตย์ แต่เจ้าหน้าที่ทำงานในวันจันทร์ถึงศุกร์ แม้จะมีการเปิดให้บริการในวันเสาร์และอาทิตย์แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้มาทำงานทุกวัน ทำให้การติดต่อกับงานด้านธุรการ ด้านเอกสารวิชาการต่างๆ ลำบาก

ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อย พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้ได้ศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ซึ่งส่งผลให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของหลักสูตรและการสอนมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา วัฒนอมสัคดิ์ (2553: 139) ที่พบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับปณิธานของคณะศึกษาศาสตร์ ที่กล่าวว่า “คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศในวิชาชีพระดับสากล เป็นผู้นำในการพัฒนาบุคลากร การวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา อนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งผลการประเมินด้านผลผลิตชี้ให้เห็นว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (TQF) ด้านคุณภาพของบัณฑิตที่จะต้องมีความรู้ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นคุณลักษณะของบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ควรเป็นนักคิด นักวิจัย เปิดใจให้กว้างและมีมุมมองที่แตกต่างในทางซึ่งมีความเป็นไปได้ มีความสนใจใฝ่รู้ เป็นนักอ่าน จับประเด็น มีความสามารถในการบูรณาการ ด้านบริหารจัดการ คิดอย่างมีระบบ โดยต้องสามารถสร้างกรอบแนวคิด/และกรอบทางทฤษฎี (Conceptualize) สิ่งที่ได้ศึกษามาให้เป็นระบบ (System) และนำมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้

ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเข้าใจในงานของตนเอง ประกอบกับความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาซึ่งมีประโยชน์ และเปิดกว้างในเนื้อหาของความรู้ต่างๆ ส่งผลให้บัณฑิตได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานของตนเองอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับประโยชน์โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิพรรณ พัฒนาพาณิชย์ และ ทศนา แสงศักดิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีการนำความรู้ไปใช้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา และการพัฒนาตนเองหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามองค์ประกอบ ที่ 2 การผลิตบัณฑิต ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. [Online] http://www.educ.su.ac.th/images/stories/Download_document/quality_assurance/manual_sar_2553_nov.pdf

ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาเอก ทั้งนี้ระยะเวลาและระดับการศึกษาส่งผลให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาสู่การปฏิบัติงานของตนเอง ประกอบกับการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถ และนำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ จาคอบส์ (Jacobs, 2010 : 171-173) ที่กล่าวถึงหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนโดยประเด็นที่สำคัญคือ ความยั่งยืนของความรู้ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับรายวิชาบังคับแกน รายวิชาเอกที่ต้องส่งเสริมทั้งความรู้และทักษะไปพร้อมกัน และจิตสาธารณะ (Habits of Mind) นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างบัณฑิตด้วยกันส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ วิชาลาธรณ์ และคณะ (2548: บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณภาพในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษายู่ในระดับดีมาก ประเด็นที่น่าสนใจคือ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุดประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้บัณฑิตที่สำเร็จ

การศึกษาควรมีความสามารถหรือทักษะในการจัดการ/การบริหาร ควบคู่กับความสามารถด้านวิชาการ

ผลการประเมินด้านความยั่งยืนในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรปรัชญาคุษุภักดิ์บัณฑิตนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจารย์ผู้สอน ได้จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ทั้งนี้โดยใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี เช่น การบรรยาย การอภิปราย ค้นคว้าด้วยตนเอง การฝึกปฏิบัติงานจริงทั้งในประเทศและต่างประเทศส่งผลให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาและจากหน่วยงาน/สถาบันที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพเฉพาะทาง อีกทั้งนักศึกษาเองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับอาจารย์ กับเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้อย่างแท้จริง เป็นผลให้ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า หลักสูตรนี้สามารถพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพด้านวิชาชีพ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน ได้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน/องค์กร ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพเป็นทักษะหนึ่งที่ เบอร์นี และ ชาร์ล (Bernie & Charles 2009 : 73) ได้ระบุไว้ว่าเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลการประเมินด้านการถ่ายโอนความรู้ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาในระดับปริญญาเอก เป็นการศึกษาที่ต้องมีการประยุกต์ความรู้ต่างๆ รอบตัว มีระบบการคิดที่เป็นกระบวนการขั้นตอนและเป็นระบบ ตลอดจนการมีกระบวนการค้นคว้าใหม่ที่ยากไกล ซึ่งอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนี้ได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะและความสามารถดังกล่าว โดยการสอดแทรกเข้ากับรายวิชาที่สอน จึงส่งผลให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้และเปลี่ยนแปลงประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์และความต้องการของหน่วยงาน/ชุมชน ได้อย่างเหมาะสมตลอดจนการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษ ที่ 21 (Bernie & Charles 2009 : 76-77) ที่ควร

ส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียน 7 ทักษะ ซึ่งรวมถึงทักษะด้านอาชีพและเข้าใจในตนเองที่ผู้เรียนต้องมี สามารถในการประยุกต์ปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ตามบริบทเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านบริบทพบว่า พบว่า โครงสร้างหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการร่างหลักสูตรต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้มีความรู้ ความสามารถ และตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนควบคู่ไปกับความสามารถด้านกระบวนการวิจัย และเทคโนโลยี ทั้งนี้การศึกษาเพื่อให้ความรู้ความสามารถดังกล่าว จึงต้องใช้เวลาในการศึกษามาก และศึกษาเพิ่มเติมเป็นระยะ จึงทำให้จำนวนหน่วยกิต และรายวิชามีมาก ดังนั้น แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงคือ ควบคุมจำนวนหน่วยกิตโดยปรับรายวิชาเพื่อให้เหมาะสม นอกจากนี้ในบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการเนื้อหาวิชาเป็นรายวิชาเดียวกัน

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน และยังพบปัญหาว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีการจัดการศึกษาแยกตามกลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาหลักสูตรและการนิเทศ กลุ่มวิชาการสอนภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มรายวิชาต้องศึกษาในรายวิชาบังคับแกนร่วมกัน จึงทำให้ในบางรายวิชาเกิดความเหลื่อมล้ำด้านความรู้ เช่น ในรายวิชากลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การออกแบบระบบและเทคโนโลยีการสอน กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ จะมีพื้นฐานความรู้มากกว่ากลุ่มการสอนภาษาอังกฤษ และกลุ่มเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาบางกลุ่มเรียนรู้ช้าเนื่องจากพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ และบางกลุ่มเรียนรู้ได้เร็ว ซึ่งส่งผลต่อภาพรวมของประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาตลอดจนประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอน ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ การแบ่งกลุ่มผู้เรียนตาม

กลุ่มวิชา หรือจัดกลุ่มระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อปรับพื้นฐานก่อนเปิดภาคการศึกษา

นอกจากนี้ พบว่า ห้องสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาปริญญาเอก มีสื่อ อุปกรณ์ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้า และไม่มีความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต(Internet) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่ในการสืบค้น ตลอดจนการทำกิจกรรมต่างๆ มากกว่ามาใช้ห้องสืบค้นข้อมูลที่จัดให้ จึงทำให้ห้องสืบค้นข้อมูลขาดการดูแล ดังนั้นแนวทางการแก้ไข/ปรับปรุงคือ ควรจัดอุปกรณ์ สื่อ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ จุดเชื่อมต่อระบบไฟฟ้าสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จุดเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ เช่นระบบไฟฟ้าแสงสว่าง กระจกบานไวท์บอร์ด และป้ายปิดประกาศ ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ สำหรับนักศึกษาปริญญาเอกตามหลักสูตรนี้เป็นการเฉพาะ

ตำรา เอกสาร วารสาร ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขาดการประสานงานระหว่าง เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ คณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตรควรมีการประสานงานเพื่อสั่งซื้อหนังสือ วารสาร ตำราต่างๆ ที่ทันสมัยสอดคล้องกับหลักสูตรและรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรเพิ่มเติมให้มากขึ้นและเพียงพอกับนักศึกษา

2.3 ด้านกระบวนการ พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา472 518 ฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ไม่เป็นระบบทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติและเกี่ยวข้องกับงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รายวิชา 472 518 ฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการสอน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นการวางแผนการฝึกปฏิบัติงานดังกล่าว ผู้สอนต้องประสานงานเพื่อขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานและบุคลากรภายนอก ประกอบกับผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแผนปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการสอนอีกทางหนึ่ง จึงทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้าในข้อสรุปนักศึกษาบางคนมีปัญหาด้านงบประมาณที่จำกัด การศึกษาดูงานในต่างประเทศบางประเทศต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง จึงทำให้ระบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ขาดความชัดเจน แนวทางการแก้ปัญหา/ปรับปรุง คือ อาจารย์

ผู้รับผิดชอบรายวิชาควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาล่วงหน้า อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ

การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาที่ต้องมีความสนใจในเรื่องหรือประเด็นที่ตรงกัน แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่า ด้านวิชาการและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ จึงส่งผลให้นักศึกษาขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหา/ปรับปรุง คือ การทำความเข้าใจกับนักศึกษาถึงความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของตนเองในแต่ละด้าน

การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) มีความยืดหยุ่นมากเกินไป จนทำให้ขาดความเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาอย่างถ่องแท้ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในศาสตร์นั้นๆ อย่างลึกซึ้ง สำหรับนักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์การสอบ จึงต้องสอบซ่อม ซึ่งผู้สอนส่วนใหญ่จะให้สอบนอกตารางที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ทำให้ในบางรายวิชา หรือกลุ่มวิชา เกิดความเหลื่อมล้ำซึ่งกันและกัน ดังนั้นการแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง คือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ทุกกลุ่มวิชา ไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละบุคคล

เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดจิตบริการ (ภาควิชา , บัณฑิตวิทยาลัย) เวลาทำการไม่สอดคล้องกับเวลาของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการบางคนที่มาทำงานในวันเสาร์-อาทิตย์ (ภาควิชา) ไม่ใช่เจ้าหน้าที่บริการด้านวิชาการ ดังนั้นจึงไม่สามารถประสานงานหรือดำเนินการให้กับนักศึกษาได้ ดังนั้นแนวทางการแก้ปัญหา/ปรับปรุง สำหรับภาควิชา คือ การกำหนดวัน - เวลา การให้บริการที่ชัดเจน โดยเฉพาะการให้บริการด้านวิชาการ/ธุรการ เช่น การระบุวันเป็นวันอาทิตย์ เวลา 09.00 -16.30 น. เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาสามารถติดต่อได้สอดคล้องกับเวลาของนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ สำหรับการมีจิตบริการของเจ้าหน้าที่ ควรแนะนำและกำกับติดตามเป็นระยะ โดยคณะผู้บริหารของภาควิชา และในส่วนของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ควรเปิดบริการในวันเสาร์และอาทิตย์เต็มวัน ทั้งนี้เพื่อบริการนักศึกษาที่มาเรียนใน

วันดังกล่าว และควรมีตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มในเอกสารต่างๆ ให้นักศึกษาได้ดู เพื่อความถูกต้องและรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน

2.4 ด้านผลผลิต ปัญหาที่พบ คือ นักศึกษาปริญญาเอกบางคนแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความเข้าใจผิดของนักศึกษาที่มองว่า การศึกษาในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดไม่จำเป็นต้องแต่งกายสุภาพ และไม่มีผลต่อการเรียน ซึ่งแท้จริงแล้วการแต่งกายที่สุภาพเหมาะสมเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้นักศึกษาเองและมหาวิทยาลัย ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหา/ปรับปรุง คือ การสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้นักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก หรือออกข้อบังคับว่าด้วยการแต่งกายของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวการปฏิบัติ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยหลายๆ แห่ง เช่น มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่พบปัญหาการแต่งกายไม่เหมาะสมของนักศึกษาจึงได้ออกข้อบังคับว่าด้วยการแต่งกายของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น [Online] (http://gs.utcc.ac.th/ceomba/news_detail.php?bn_id=182)

2.5 ด้านผลกระทบ ปัญหาที่พบ คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทินำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และให้ความสำคัญกับการพัฒนานักศึกษาในด้านอื่นๆ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ทางคณะกรรมการบริหารหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชา และคณะ ควรประสานความร่วมมือ สนับสนุนการนำเสนองานทางวิชาการในระดับนานาชาติโดยการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักศึกษาทราบ และมีการติดตามข้อมูลด้านนี้เป็นระยะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

ผลจากการวิจัยการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท บางรายวิชาเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น ควรบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงเป็นรายวิชาเดียวกัน และควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามพื้นฐานความรู้ความสามารถ สำหรับการศึกษาในบางรายวิชา เช่น วิชาภาษาอังกฤษ และ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เป็นต้น

2. ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ก็ต่ำกว่าด้านอื่นๆ โดยพบว่า ห้องเรียน ห้องศึกษาค้นคว้า/ห้องสืบค้นข้อมูลมีสื่อ อุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการใช้งาน ขาดการดูแลรักษาไม่เอื้อต่อการใช้งาน ดังนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ควรเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในสภาพใช้งานได้งานอยู่เสมอ

3. ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลกระทบ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทินำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้น ทางคณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรประสานความร่วมมือ กับ บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชา และคณะในการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ ทั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบ และมีการติดตามข้อมูลด้านนี้เป็นระยะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยจำแนกตามกลุ่มวิชา

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยกำหนดขอบเขตการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) และคุณภาพบัณฑิตระดับปริญญาเอก ตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

3. ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในลักษณะของการวิพากษ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต มาให้ข้อคิดเห็น และการเก็บรวบรวมข้อมูลควรมีการรวบรวมข้อมูลทางระบบออนไลน์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552. [Online] , accessed 20 October 2011. Available from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2540.
- _____ . พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2543.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อลิอันเพลส , 2539.
- ัชชวาล เปานาเรียง. “ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539.
- ชาญชัย อาจิณสมาจาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ ,2541.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ อักษรไทย, 2544.
- ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. “การพัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตร: การประยุกต์ใช้การประเมิน อภิमान.” วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2532.
- บรรลือ พุกกะวัน. หลักสูตรกับบูรณาการทางการสอน . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช , 2534.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น , 2541.
- พรทิพย์ ไชยโส วัฒนดี ทองไทย แม้นมาศ ลิลลัตยกุล. การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พระจตุพร สิทธิสุนเนิน. “การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. ประมวลบทความหลักสูตร : สารร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. [Online], accessed 14 November 2011. Available from http://www.educ.su.ac.th/images/stories/Download_document/quality_assurance/manual_sar_2553_nov.pdf

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ข้อบังคับว่าด้วยการแต่งกายของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. [Online], accessed 11 November 2011. Available from http://gs.utcc.ac.th/ceomba/news_detail.php?bn_id=182)

มาเรียม นิลพันธุ์. “การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model” คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553 : 30-35

มัทนา วังถนอมศักดิ์. “การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

รุจิรี ภู่อาระ. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2546.

วราภรณ์ ตราชู. “การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม (หลักสูตรปรับปรุงใหม่) พุทธศักราช 2537 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.

วันชัย ศิริชนะ. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2540.

วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : สวีริยาสาสน์, 2535.

วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ชเนศวรการพิมพ์, 2545.

วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์
ปรินท์ จำกัด, 2554.

_____. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2527.

_____. “การประเมินหลักสูตร.” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การประเมินหลักสูตร
เสนอที่มหาวิทยาลัยศิลปากร, 30 กรกฎาคม 2546.

_____. “การประเมินผลการใช้หลักสูตรด้วยเทคนิค Balanced Score Card (BSC).” เอกสาร
ประกอบการสัมมนาเรื่อง การประเมินหลักสูตร ที่มูลนิธิเซนต์คาเบรียล
28 พฤศจิกายน 2546,

เวิน เคอ เซ. ประสิทธิภาพหลักสูตรการเงินการธนาคาร ของวิทยาลัยในได้หวัน [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 6 มีนาคม 2547 เข้าถึงได้จาก <http://www//202.29.30.41/learning/basic3.html>.

สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สนอง แก้วเกิด. “การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป สถาบันราชภัฏในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาหลักสูตร
และการเรียนการสอน สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี , 2545.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.

สวัสดิ์ ประทุมราช และคณะ. การศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรการฝึกหัดครูกับหลักสูตร
ประถม. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท. , 2521.

สันต์ บำรุงธรรม. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2527.

สาธิต วรรณสุทธิ. “การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540
สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาหลักสูตร
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การปฏิรูปหลักสูตรตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาพานิชย์ , 2543.

เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์ และคณะ. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิคจำกัด , 2548.

สุจริต เพียรชอบ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2521 .

สุนีย์ ภูพันธ์. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2546.

สุพรรณณ พัฒนพานิชย์ และทัศนยา แสงวงศ์ดี. การติดตามผลสำเร็จการศึกษาหลักสูตร
บัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.

สุภาพร แนวบุตร. “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.

สุมิตร คณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.

สุวรรณณี มงคลรุ่งเรือง. “การประเมินหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช2533
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.

อมรรัตน์ ทิพย์จันทร์. รวมบทความด้านการวิจัย สถิติ วัดและประเมินผลการศึกษา. พิษณุโลก :
โรงพิมพ์ตระกูลชัย, 2546.

อมรลักษณ์ ศิลาจันทร์. “ การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.” ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การวัดผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

อาซิซ. ประสิทธิภาพของกรนำโครงการทักษะการดำเนินชีวิตของนักเรียนมัธยมในประเทศ
มาเลเซีย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 16 มิถุนายน 2547. เข้าถึงได้จาก [http://www
induce.cc.umist.ac.uk/icee2002/programme/paperdetails.asp?paper ID=267](http://www.induce.cc.umist.ac.uk/icee2002/programme/paperdetails.asp?paper ID=267)

Beauchamp, George A. The Curriculum of Elementary School. Boston : Allyn and acon Inc., 1968.
_____. Curriculum Theory. 4th ed. Illinois: F E Peacock, 1975.

Bernie Trilling and Charles Fadel. 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. U.S.A. :
Jossey-Bass A Wiley Imprint, 2009.

- Bobbitt , Flankin. The Curriculum. Boston : Houghton Mifflin, 1918.
- Caswell, H.L., and D.S. Campbell. Curriculum Development. New York : American Book Company, 1935.
- Chandra , Arvinda. Curriculum Development and Evaluation in Education. New Delhi : Sterling Publishers Private Ltd., 1977.
- Doris Lorraine, Cox-Peterson, Ph.D. “A Qualitative Analysis of A Cohort Doctoral Program in Educational Administration,” University of Purdue, 2004.
- Good , Carter V. Dictionary of Education . New York : Mcgraw – Hill Book Company , 1973.
- Heidi Hayes Jacobs. Curriculum 21 Essential Education for a Changing World. Alexandria, VA:ASCD. 2009.
- Kelly, AV. The Curriculum Theory and Practice. 5th ed. USA.: Sage Publications, 2004.
- Murray Print. Curriculum Development and Design. 2nd ed. Sydney : Australia by dbooks.1993.
- Oliva P.F. Developing the Curriculum. 3rd ed. New York : Harper Collins, 1992.
- Saylor , Galen J. , and William A Alexander. Planning Curriculum for Schools. New York : Holt, Rinehart and Winston Inc., 1974.
- Stufflebeam, Daniel L. Evaluation Model. San Francisco: Jossey-Bass, 2001.
- _____ “The CIPP model for evaluation.” In The international handbook of educational evaluation, Chapter 2. Edited by D.L.Stufflebeam and T. Kellaghan. Boston: kluwer Academic Publishers, 2003.
- Stuffelbeam , Daniel L.et al. Education Evaluation and Decision Making. Itasca, Illinois : Peacock Publisher , 1971
- Taba, Hida. Curriculum Development: Theory and Practice. New York : Harcourt , Brace and World Inc.,1962.
- Tyler, R.W. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago :University of Chicago Press, 1968.
- Worthen, Blaine R., Sanders, James r., and Fitzpatrick, Jody L. Educational Evaluation; Alternative Approaches and Practical Guidelines, 2nd ed. New York: Long-man, 1997.